Bibliotek 1800

Washington Irving

Fortællinger fra Wolfert's Roost

Washington Irving

Fortællinger fra "Wolfert's Roost"

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Washington Irving: *Fortællinger fra "Wolfert's Roost"* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Washington Irving: *Fortællinger fra "Wolfert's Roost"* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of*

art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Mountjoy

eller:

Nogle træk af en drømmers liv.

Jeg er født på et romantisk sted i en af de vildeste egne ved Hudsonfloden, som dengang ikke var så tæt befolket som i vore dage. Min fader nedstammede fra en af de gamle huguenotfamilier, som ved det nantiske edikts ophævelse havde bosat sig der. Han levede i behagelig, landlig uafhængighed på et gods, som i to eller tre menneskealdre havde tilhørt familien. Han var en godmodig mand, der aldrig overanstrengte sig; derimod tog han verden, som den var, og havde en slags filosofi, bestående i et godt humør, som hjalp ham til at besejre alle uheld og tjente ham i stedet for visdom. Dette var den del af hans karakter, som mindst stod mig an; for jeg havde et begejstret, let ophidset gemyt, og nye planer og ideer satte mig straks i fyr og flamme, mens han hyppigt tilintetgjorde min begejstring med en eller anden ubetimelig spøg, således at jeg, hver gang jeg var i en mere end almindelig oprømt sindsstemning, altid svævede i dødelig angst for hans gode lune.

Ikke desto mindre gav han efter for alle mine indfald, for eftersom jeg var eneste søn, var jeg naturligvis en person af betydning i huset. Jeg havde to ældre og én yngre søster. De første var opdrage i Newport under en ugift tantes opsigt, den sidste forblev hjemme og var min kæreste legekammerat, en deltager i alle mine tanker. Vi var to fyrige små væsener, og

begge begavede med en rig indbildningskraft, der lod os se mærkværdigheder og hemmeligheder i alt, hvad der omgav os. Næppe havde vi lært at læse, førend vor moder på helligdagene forærede os hele ammestuelitteraturen, som på den tid bestod af små bøger, beklædte med guldpapir, prydede med træsnit og opfyldte af fortællinger om feer, kæmper og hekse. Hvor slugte vi ikke disse henrivende historier! Min søster, Sophy, var af en øm og blid natur. Hun kunne græde over de ulykker, der ramte *Børnene i Skoven*, eller skælve ved *Blåskægs* gådefulde hændelser og *Det blå Værelses* frygtelige hemmeligheder. Jeg derimod higede efter eventyr og dåd. Jeg brændte efter at ligne den heltemodige fyrste, som befriede *den hvide kat* fra sin trolddom, eller efter at stå ved siden af ham, den dådrige, kongelige herre, som løste *Skønheden i Skoven* fra sin fortryllede slummer!

Det hus, vi beboede, var netop skikket til at nære slige indbildninger. Det var en ærværdig bygning, halvt lyststed og halvt ladegård. Den ældste del havde tjent familien til fæstning i indianernes tid, hvorfor den var opført af sten og besat med skydehuller til geværer. Senere var der tilbygget fløje, dels af mursten, dels af træ, alt efter som forholdene bød; derved dannedes mangfoldige kroge og værelser af alle skikkelser og størrelser. Pile-, elme- og kirsebærtræer omgav bygningen, forskellige roser stod i talrig mængde trindt om, mens kaprifolium og andre planter slyngede sig op om hvert vindue. En flok duer, der var gået i arv med huset, solede sig på taget, svalerne, ligeledes fra forfædrenes tid, byggede på skorstene og mure, og de nedarvede bier sværmede om blomsterbedene.

De fortællinger, vi af ovennævnte værker kom til kundskab om, udøvede den indflydelse på os, at enhver genstand antog en

ny karakter og fik en forhøjet og særlig interesse. De vilde blomster var ikke længere markens pryd eller den arbejdsomme bis tilflugtssted; nej, de var feernes smuthuller. Vi betragtede kolibrierne, når de flagrede om slyngplanterne, eller sommerfuglene, når de svingede sig op i den blå luft, højt over de solbeskinnede trætoppe, og vi forestillede os da, at det var flygtige væsener fra feernes land. Ved slige lejligheder mindedes jeg Robin Goodfellow og hans magt til at forvandle sig. O, hvor jeg misundte ham den evne! Hvor jeg higede efter at kunne sammentrykke mig, så at jeg blev ganske lille og kunne ride på den kække guldsmed, svinge mig på det lange sivgræs, følge myren i dens underjordiske boliger eller dukke dybt ned i blomsternes bægre!

Da jeg endnu var et rent barn, gik jeg hver dag til skolen, som lå omtrent to *miles* borte. Selve bygningen lå på grænsen af en skov tæt ved en kilde, som birke, elletræer og dværgpile strakte deres grene ud over. Vi, som boede længere borte fra skolen, medbragte altid vor frokost i små kurve. I mellemtimerne samlede vi os under nøddebuske ved kilden; der tog vi vore sager frem og byttede gensidigt de lækre ting, som vore mødre havde forsynet os med. Når da vort glade måltid var til ende, og mine kammerater begyndte at lege, tog jeg en af mine kære bøger frem, strakte mig på grønsværet og fordybede mig snart i dens fortryllende indhold.

Jeg blev snart et orakel imellem de andre drenge på grund af min større lærdom, og inden lang tids forløb havde jeg smittet dem med min sygelige indbildningskraft. Hyppigt sad vi efter skolens ophør på stammen af et fældet træ og kappedes i at fortælle mærkværdige historier, indtil natteravnen begyndte at

udsende sine klagende toner, og ildfluen lyste i mørket. Derefter kom den farlige rejse hjem. På et eller andet mørkt sted plejede vi at forskrække hinanden, hvorpå alle løb som opskræmte dyr; vi standsede for at trekke ånde, fornyede skrækken og ilede atter videre på samme måde.

Vor største fare bestod i at komme forbi en mørk sump, dækket med vandliljer, hvor kæmpefrøer og vandslanger boede, og hvor to hvide traner huserede. Hvor gruede vi ikke for den sump! Når vi nærmede os den, bankede vore små hjerter, og vi kastede frygtsomme blikke til alle sider. Og hvis tilfældigvis en vildand plaskede i vandet, eller en frøs hæse kvækken nåede vort øre, mens vi listede os forbi – da fo'r vi bort og standsede ikke, førend vi var ude af skoven. Når jeg derefter kom hjem, havde jeg en verden fuld af eventyr og farer at fortælle min søster Sophy.

Efterhånden som jeg blev ældre, tiltog også denne min sindsstemning. Jeg overlod mig aldeles til en romantisk indbildningskrafts indskydelser, den indvirkede på mine studier og gav alle mine vaner en bestemt retning. Min fader så mig altid med en bog i hånden, og det glædede ham at se, hvor ivrig jeg var i at erhverve mig kundskaber; men hvad bestod min læsning i? Romaner, især ridderromaner, opdagelsesrejser, rejser i Østen, kort sagt, alt, som var romantisk og eventyrligt. Jeg erindrer godt, med hvilken iver jeg gjorde mig bekendt med den hedenske mytologi og navnlig med, hvad der angik skovguderne. Derved blev mine skolebøger mig kære. Omegnen var vel skikket til al give slige drømme næring i mit sind. Den var opfyldt med ubefærdede veje, vilde elve, uhyre skove og rolige dale. En hel dag kunne jeg undertiden gå omkring med et

bind af Ovids *Forvandlinger* i min lomme og til sidst forestille mig, at de nærværende steder var dem, jeg netop havde læst om. Jeg kunne blive stående ved en bæk, som snoede sig igennem skovens tykning, og udmale mig najadernes opholdssted. Jeg kunne liste mig rundt om et buskads, der vendte ud mod en åben plads, og indbilde mig, at jeg kunne overraske Diana og hendes nymfer, eller se Pan og hans satyrer fare med jægerråb igennem skoven. Når middagssolen kastede sine brændende stråler over sletterne, lagde jeg mig ofte under et skyggefuldt træ og drømte tiden bort i en slags åndelig rus. Jeg inddrak selve dagslyset som nektar, og med henrykkelse syntes min sjæl at bade sig i sommerhimlens dybe blå.

På disse mine vandringer mødte jeg intet, som kunne forstemme mine følelser eller bringe mig tilbage til det virkelige liv. Der er en ro i vore mægtige skove, som giver indbildningskraften frit løb. Nu og da hørte jeg den fjerne lyd af skovhuggerens økse eller den lydelige knagen af et træ, der blev fældet; ekkoet udbredte sig over det rolige landskab og blev let indvævet i mit drømmenet. I almindelighed var imidlertid de steder, jeg søgte, vilde og ubefærdede. Jeg kunne flakke hele dagen om uden at se spor af opdyrkning. Agerhønen syntes næppe at flygte ved at se mig, og egernet betragtede mig nogle sekunder med sit funklende øje, som om det forbavsedes over denne usædvanlige nærværelse.

Jeg kan ikke undlade at dvæle ved dette herlige afsnit af mit liv, da jeg endnu ikke havde kendt nogen sorg eller mødt nogen som helst modgang i verden. Siden har jeg lært meget såvel af bøger som af mennesker, og jeg er naturligvis blevet for klog til så let at kunne føle mig tilfreds; dog kan jeg ikke nægte, at jeg

desuagtet med en vis vemodig længsel lader tanken vende tilbage til min lykkelige uvidenheds dage, forinden jeg endnu var begyndt at blive filosof.

Det må være klart, at jeg var såre vel skikket til at træde ind i det praktiske liv og der kæmpe mig frem! Den lærer, som i en senere alder ledede mine studeringer, forstod netop at fuldstændiggøre det *Fata Morgana*, der dannedes i mig. Han hed Glencoe og var en klog mand af et sørgmodigt udseende, henved fyrre år gammel; han var født i Skotland og havde nydt en fortræffelig opdragelse. Det var mere af lyst end af nødvendighed, at han havde valgt sig det kald at være ungdommens vejleder; for han elskede det menneskelige hjerte, og det var hans glæde at følge det i dets tidligste udvikling. Mine to ældste søstre, som var kommet hjem fra en pensionsanstalt i byen, blev ligeledes overdraget til hans omsorg, for at han skulle give dem den sidste uddannelse.

Vi kom snart til at holde meget af Glencoe. Rigtignok var vi straks lidt forudindtagne imod ham. Hans magre, blege ansigt, hans brede udtale, hans ligegyldighed for de almindelige selskabelige former og et noget forlegent væsen mod fremmede talte ikke til gunst for ham; men det varede ikke længe, førend vi opdagede, at under et mindre lovende ydre skjulte sig den største venlighed, den varmeste deltagelse og den mest uindskrænkede velvilje for hans medmennesker. Han var skarpsindig og yderst vel begavet. Han havde læst overmåde meget; hans hukommelse havde opbevaret utallige ting. Om allehånde genstande vidste han besked, han erindrede en stor mængde begivenheder og kunne anføre mange forfattere. Han havde ligesom sammendynget materialer til granskning, og

disse kunne i et begejstret øjeblik så at sige smeltes, og strømmede da ud fra hans ophedede fantasi. Ved sådanne lejligheder foregik der en forunderlig forandring med ham. Hans magre figur fik ynde og værdighed; hans lange, blege ansigt blussede af en hektisk rødme; hans øje funklede af ild og forstand, og der var et eftertryk og en mangfoldig afveksling i hans stemme, som frydede øret og talte rørende til hjertet.

Men hvad der navnlig bandt os til ham, var den venlighed, hvormed han gik ind på alle vore interesser og ønsker. I stedet for at underkue og forjage vore drømme ved fornuftgrunde, var han lidt for villig til at sætte sig ind i dem og lade sig rive med af dem. Han kunne ikke modstå det opvækkende ved et eller andet udbrud af følelsen eller indbildningskraften og gav gerne vore ungdommelige forventningers farvepragt et endnu livligere skær.

Under hans vejledning fandt mine søstre og jeg snart anledning til at udvide vor læsning; men mens de med stor lyst gennemgik historien og litteraturen, blev en ædlere vej mine større evner anvist.

Glencoes ånd var en besynderlig blanding af filosofi og poesi. Han havde forkærlighed for metafysik, og den gav sig ofte til abstrakte granskninger, skønt hans metafysik var temmelig dybsindig og eventyrlig, og hans granskninger ofte lod sig henføre under, hvad min fader ligefrem kaldte "humbug". Hvad mig angik, da var disse min største lyst, så meget mere som de altid havde en søvndyssende virkning på min fader og aldeles forvirrede mine søstre. Med min sædvanlige iver begyndte jeg nu på denne nye gren af mine studier. Mine søstre forsøgte på at følge mig, men opgav det, før de endnu var halvt færdige

med ét værk. Glad over min styrke vedblev jeg imidlertid. Glencoe forsynede mig med bøger, og jeg slugte dem med appetit, om jeg end ikke fordøjede dem. Vi spadserede og talte sammen under træerne foran huset, eller vi sad, som Miltons engle, afsides og holdt lydelige samtaler om genstande, der lå udenfor almindelige menneskers rækkevidde. Glencoe besad en slags filosofisk ridderlighed, i lighed med de gamle peripatetiske vise, og drømte altid om en romantisk dåd i sædelæren eller fortrinlige systemer for samfundets forbedring. Han forstod på en særegen måde at indklæde abstrakte genstande i et digterisk sprog, hvorved han omgav disse med en slags magisk glans, som faldt aldeles i min smag. "Hvor herlig er ikke denne guddommelige filosofi!" udbrød jeg. "Den er ikke en hård og knudret vej, som dårer mener, men en sød, berusende drøm."

Jeg steg betydeligt i min egen agtelse ved at stå på en så fortrolig fod med en mand, som jeg anså for sideordnet med oldtidens vise, og med en vis medlidenhed så jeg ned på mine søstre, der ikke kunne forstå metafysik. Når jeg forsøgte at studere på egen hånd, kom jeg rigtignok stundom ind i en tåge, men ved Glencoes hjælp blev alt mig snart så klart som dagen. Mit øre inddrak skønheden af hans ord, min indbildningskraft var blændet af hans billeders pragt. Poesiens glimrende sandskorn, som skinnede frem igennem hans tankers rigdom, opsamlede jeg og antog for visdommens gyldne åre. Slået af den lethed, hvormed jeg tilsyneladende tilegnede mig og fandt smag selv i de mest dybsindige sætninger, fik jeg et endnu højere begreb om mine åndelige kræfter og indbildte mig, at også jeg var filosof.

Med raske skridt nærmede jeg mig nu manddomsalderen, og skønt min opdragelse havde været særdeles uregelmæssig, idet jeg havde fulgt mine luner og troede disse at være geniets indskydelser, betragtedes jeg ikke desto mindre med beundring af min moder og mine søstre, der næsten så mig an for at være lige så klog og ufejlbarlig, som jeg selv gjorde det. Denne høje mening om mig blev endnu mere bestyrket ved den vane jeg havde, at holde foredrag, hvilket forårsagede, at jeg blev et orakel og en taler i hjemmet. Den tid nærmede sig imidlertid, da min filosofi skulle sættes på prøve.

En lang vinter var forløbet, og foråret viste sig igen med ualmindelig venlighed for os. Det milde, yndige vejr, den omgivende egns skønhed, fuglenes glade toner, blomsternes henrivende duft, alt forenede sig om at fylde mit bryst med ubestemte og unævnelige ønsker. Ved årstidens forførende tillokkelser henfaldt jeg i en fuldkommen sløvhedstilstand, både legemligt og åndeligt.

Filosofien havde mistet sin ynde. Metafysik – uh! Jeg prøvede på at studere; jeg tog det ene bind efter det andet i hånden, lod øjet fare tankeløst hen ad siderne, og kastede dem med afsky bort. Der manglede noget til at gøre mig lykkelig – men hvori bestod dette *noget*? Jeg slentrede hen til mine søstres værelser i håb om, at deres samtale kunne opmuntre mig. De var ude, og ingen andre var i stuen. På bordet lå en bog, de netop havde læst. Det var en roman. Jeg havde aldrig læst et sådant værk, da jeg havde fået foragt for det ved at høre dem almindeligt fordømme. Vel havde jeg bemærket, at alle læste dem, men jeg betragtede det for at være under en filosofs værdighed, og for ikke at formindske min åndelige overlegenhed i mine søstres

øjne havde jeg aldrig vovet det. Jeg havde engang imellem taget en af den slags bøger i hånden, når jeg vidste, at mine søstre lagde mærke til mig; jeg så et øjeblik i den og kastede den derefter fra mig med et svagt, hånligt smil. Ved den nuværende lejlighed greb jeg af lutter ligegyldighed den, som lå opslået, og gennemlæste et par af de første blade. Det forekom mig, at jeg hørte nogen komme, hvorfor jeg lagde den bort. Jeg tog fejl, der kom ingen, og det, jeg havde set, fristede min nysgerrighed til at gøre mig mere bekendt med indholdet. Jeg lænede mig imod vinduesposten, og få øjeblikke efter var jeg aldeles fordybet i læsningen. Hvor længe jeg stod således, ved jeg ikke, men jeg tror næsten to timer. Pludselig hørte jeg mine søstres trin på trapperne; jeg stak bogen ind på brystet, tog de to andre bind, som lå tæt ved, i lommerne og ilede ud af huset til mine elskede skove. Her forblev jeg hele dagen under træerne, forvildet, fortryllet; jeg slugte indholdet af denne herlige roman og vendte først hjem, da mørket forhindrede mig i at læse mere.

Efter fuldendelsen af denne, satte jeg den atter på sin plads i mine søstres værelse og så mig om efter flere. De var rigeligt forsynede, for de fik stadigt alt nyt; men jeg behøvede et uhyre forråd for at blive tilfredsstillet. Denne min beskæftigelse foretog jeg mig i smug; jeg skammede mig nemlig lidt ved det og frygtede, at de skulle drage min klogskab i tvivl, men derved fik den en forøget nydelse; det var "brød, hemmeligt fortæret" og havde en skjult kærligheds hele ynde.

Man kan tænke sig virkningen af en slig læsning på en yngling af mit gemyt og min sindsstemning, navnlig i en romantisk egn på den mest romantiske årstid.

Det var, som om en ny tilværelse havde åbnet sig for mig. En masse af brændbare følelser blev antændt i mig, og min sjæl var lutter ømhed og lidenskab. Aldrig har en ung knøs været mere elskovssyg, skønt det var en ganske almindelig følelse og manglede en bestemt genstand. Uheldigvis var vort nabolag meget fattigt på kvindeligt selskab, og forgæves længtes jeg efter en eller anden guddom, som jeg kunne tilbyde min overstrømmende kærlighed. Engang var jeg alvorligt forelsket i en dame, som jeg tilfældigvis på mine rideture fandt læsende i et vindue på et landsted; jeg gav hende en serenade på min fløjte – men da opdagede jeg til min bestyrtelse, at hun var gammel nok til at kunne være min moder! Dette nedslog mig i høj grad, især da min fader erfarede det og gjorde det til genstand for sine spøgefulde indfald, som han holdt meget af at bringe frem ved hvert måltid.

Jeg kom mig imidlertid snart efter dette stød, men jeg faldt atter tilbage i min forrige tilstand. Hele dage tilbragte jeg i markerne og ved kilderne; for der er noget i de ømme lidenskaber, hvorved vort blik åbnes for naturens skønheder. En smuk solskinsmorgen opfyldte mit bryst med henrykkelse. Som den græske yngling hos Ovid åbnede jeg armene for at omfavne den milde luft. Fuglenes sange smeltede mig. Flere timer kunne jeg ligge ved en lille bæk, binde kranse af blomsterne, som voksede ved dens bred, drømme om underfulde skønheder og drage dybe suk fra den sværm af ubekendte stemninger, der herskede i mit bryst.

I denne kærlighedsforvirrede tilstand spadserede jeg en morgen langs med en rislende elv, som jeg havde opdaget i en dal. Der var et sted, hvor et lille vandfald imellem klipperne

dannede et naturligt bassin, som en digter kunne have valgt til opholdssted for en bly najade. Her nød jeg i reglen mine romaner. Da jeg den morgen kom derhen, så jeg tydeligt i det fine, klare sand aftrykket af en kvindelig fod, som må have været ualmindelig lille. Dette var tilstrækkeligt for en fantasi som min. Selv Robinson Crusoe kunne ikke have dannet sig flere forestillinger, da han så mærket af en vilds fod på sin ensomme ø.

Jeg forsøgte at følge sporene, men de gik kun et kort stykke i det fine sand, hvorefter de forsvandt i græsset. Jeg forblev stående og stirrede på det forbigående spor af elskværdighed. Det var øjensynligt ikke gjort af nogen af mine søstre, for de kendte ikke dette tilflugtssted; desforuden var foden mindre end deres – den var mærkværdig ved sin yndige form.

Tilfældigvis faldt mit øje på to eller tre halvt visnede blomster, som lå på jorden. Den ubekendte dryade havde upåtvivlelig tabt dem fra sin barm! Her var et nyt bevis på smag og følelse. Jeg forvarede dem som kostelige skatte. Også stedet, hvor jeg fandt dem, var i højeste grad malerisk og uden sammenligning det smukkeste der omkring. Et almetræ, som en vinranke slyngede sig om, hang ud over elven. Den, som kunne vælge en sådan plet, som kunne finde behag i en vild elv, i vilde blomster og i ensomhed, måtte have indbildningskraft, følelse og ømhed – og med alle disse egenskaber måtte hun være skøn!

Men hvor var da denne ubekendte, som således lig en morgendrøm var flygtet forbi uden at efterlade andet end blomster og fortryllende fodtrin til at fortælle om hendes elskværdighed? Der var noget gådefuldt udbredt over det, som

forvirrede mig; det var så ubestemt og luftigt. Ethvert forsøg på at løfte sløret var forgæves. Jeg kunne ikke opdage nogen i nabolaget, som jeg kunne tilskrive dette fodtrin. Jeg sværmede om stedet og blev mere og mere forelsket. Aldrig har visselig en elskov været mere ren og åndelig, og aldrig har en elsker været i en mere tvivlsom stilling. Mit tilfælde kunne kun lignes ved det i fortællingen om Cindarella og fyrsten. Han havde dog en glastøffel at ødsle sin ømhed på – jeg, desværre! kun et fodtrin.

Indbildningskraften er skiftevis enten en bedrager eller en dåre; ja, den er endog den mest fiffige bedrager, for den bedrager sig selv og bliver en dåre derved. Den fremmaner luftige skikkelser, giver dem et navn og en bolig og bøjer sig dernæst for dem, som om de var virkelige personer. Således var det nu med mig. Den gode Numa kunne ikke være mere overbevist om, at nymfen Egeria omsvævede sin hellige brønd og i ånden havde samkvem med ham, end jeg havde foregøglet mig en slags åndelig forbindelse med den luftfigur, der var dannet i min hjerne. Jeg forfærdigede et simpelt sæde ved foden af det træ, hvor jeg først havde set mærket; over det byggede jeg et lysthus, og hver morgen sad jeg der, beskæftiget med at læse poesi og romaner. Jeg udskar hjerter og pile i træet og hængte blomsterkranse rundt om det. Mit hjerte var så fuldt, at det næsten strømmede over, og jeg higede efter at lette dets byrde og udgyde mig til et deltagende bryst. Hvad er en elsker uden en fortrolig? Tanken faldt snart på min søster Sophy, min barndoms legekammerat, min tidligere fortrolige. Hun var desuden så fornuftig og havde en rigtig dømmekraft: hun lyttede altid til min tale som til orakelsvar og beundrede mine småvers, som om de havde udspring fra selve musen. Hvorledes

kunne jeg have hemmeligheder for et så hengivent og forstandigt væsen?

Jeg bragte hende følgelig en morgen til mit yndlingssted. I glad forbavselse kastede hun blikket hen på græsbænken, på lysthuset og på træet, som bar den ømme lidenskabs sindbilleder; derpå så hun på mig for at erfare meningen.

"O, Sophy!" udbrød jeg, tog hendes hænder i mine og betragtede hende alvorligt – "jeg er forelsket!"

Hun fo'r op i bestyrtelse.

"Sæt dig," sagde jeg, "og jeg vil fortælle dig alt."

Hun satte sig på græsbænken, og jeg fortalte hende omstændeligt om fodsporet med alle de tankeforbindelser, det havde fremkaldt hos mig.

Sophy var henrykt; det lød som et eventyr. Hun havde læst om slige gådefulde tildragelser, og den kærlighed, der således blev opvakt, var altid for et væsen af en højere stand og blev altid lykkelig. Hun opfattede blændværket i hele dets styrke: hendes kind glødede – hendes øje funklede.

"Hun er helt sikkert smuk," sagde Sophy.

"Smuk!" udbrød jeg, "hun er dejlig!" Jeg gennemgik alle de grunde, hvorved jeg, til min egen tilfredshed, logisk havde bevist denne kendsgerning. Jeg dvælede ved vidnesbyrdet om hendes smag, ved hendes følelse, hvad naturens skønhed angik, ved hendes blide, eftertænksomme gemyt, idet hun yndede ensomhed. "O!" vedblev jeg og slog hænderne sammen, "at vandre med en sådan ledsager igennem disse egne, at sidde med hende ved den sprudlende bæk, at omkranse hendes pande med blomster, at høre hendes stemmes musik blande sig med bladenes hvisken!"

"Herligt! Herligt!" udbrød Sophy, "hvor elskværdig må hun ikke være! Hun er just en veninde, som jeg kunne ønske mig. Hvor jeg skal holde af hende! O, kære broder! Du må ikke beholde alt dette for dig selv, du må lade mig nyde en del af det!"

Jeg trykkede hende til mit bryst. "Du skal – du skal, min Sophy! Vi vil alle leve for hinanden."

Denne samtale med Sophy bestyrkede endnu mere mit luftslot, og den måde, hun havde optaget min dagdrøm på og sammenholdt den med begivenheder og personer, gav den endnu mere virkelighedens præg. Jeg gik om ligesom under påvirkning af en fortryllelse; den ydre verden agtede jeg ikke på, jeg befandt mig i fantasiens Elysium.

I denne sindsstemning mødte jeg en dag Glencoe. Han tiltalte mig med sit sædvanlige smilende ansigt og begyndte at tale om almindelige ting, men standsede og fæstede et spørgende blik på mig.

"Hvad fejler Dem" sagde han. "De ser ud til at være bevæget. Er der hændt Dem noget særdeles?"

"Intet!" svarede jeg efter en kort betænkning; "i det mindste intet af betydenhed."

"Nej, min kære unge ven," vedblev han, "det, der er så vigtigt, at det kan sætte Dem i bevægelse, har også så megen betydning, at De kan meddele mig det."

"Men mine tanker dvæler ved, hvad De ville kalde en tom genstand."

"Intet er tomt, når det kan vække stærke følelser."

"Hvad er da Deres mening om kærlighed?" spurgte jeg lidt forlegen.

Glencoe fo'r næsten sammen ved spørgsmålet. "Kalder De det en tom genstand? Tro mig, intet har en så dyb, så levende interesse. Ja, hvis De taler om den flygtige tilbøjelighed, fremkaldt ved skønhedens forgængelige magt, da indrømmer jeg, at den er i højeste grad indholdsløs; men den kærlighed, som har sit udspring i hjertets gensidige følelse; den kærlighed, som vækkes ved opdagelsen af moralske dyder og næres ved åndelig så vel som legemlig skønhed, den er en lidenskab, som forædler det menneskelige hjerte. O, hvor er der et syn, der nærmer sig mere et samkvem imellem englene, end det af to unge væsner, der er fri for verdens dårskaber, der udveksler rene tanker og følelser og bliver, som om de var sjæl af én sjæl og hjerte af ét hjerte! Hvor ubeskrivelig er ikke deres tavse samtale: øjets blide udtryk behøver ikke ord for at blive veltalende! Ja, min ven! hvis der på denne usle jord er noget, som er Himlen værdigt, så er det en gensidig kærligheds rene lykke!"

Min værdige lærers ord overvandt hele min tilbageholdenhed. "Mr. Glencoe!" udbrød jeg, idet jeg rødmede endnu mere; "jeg er forelsket!"

"Og er det dette, De skammede Dem for at sige mig? O, søg aldrig at skjule så vigtig en hemmelighed for en ven. Er Deres lidenskab uværdig, da skal venskabets rolige hånd udrive den, er den derimod ærefuld, skal kun en fjende forsøge på at dæmpe den. Intet har en så stor indflydelse på vor karakter og lykke som vor første kærlighed! Blev De fængslet af en flygtig, ydre skønhed – et strålende øje, en blomstrende kind, en blød stemme eller en vellystig form – da ville jeg advare Dem for faren; skønheden er kun en forbigående morgenbelysning, en

visnende blomst; tilfældet kan formørke den eller bringe den til at falme, og under de heldigste omstændigheder må den dog til sidst forgå. Men er De forelsket i én, som jeg kunne beskrive som: ung i år, men end yngre i følelser; elskelig i sit ydre, men kun som en afspejling af sjælens skønhed; en mild stemme, som et tegn på indre blidhed; et ansigt som morgenrøden, når den bebuder en herlig dag; et øje, der giver genskin af et lykkeligt hjertes godhed; et livligt gemyt, der er let modtageligt for gode indtryk og spreder glæde om sig; et sind, der er så meget i ligevægt, at det ikke behøver at støtte sig til andre; en smag, der kan forskønne ensomheden og selv skabe sig fornøjelser -"

"Min kære ven," udbrød jeg, for jeg formåede ikke længere at bekæmpe mine følelser; "De har skildret hende, netop som hun er!"

Han trykkede mig kærligt i hånden. "Vedbliv da at elske, i Guds navn!"

Resten af dagen befandt jeg mig i en lignende drømmeagtig salighedstilstand, som en tyrk siges at nyde under påvirkning af opium. Det må allerede være klart, hvor megen hang jeg havde til at indvikle mig i fantasibilleder og forveksle dem med virkeligheden. I nærværende tilfælde havde Sophy og Glencoe bidraget til at frembringe denne flygtige forblændelse. Sophy, min kære søster, havde som sædvanligt deltaget i at bygge mine luftkasteller og var gået aldeles ind i mine drømmerier, mens Glencoe, ført bag lyset af min begejstring, var overbevist om, at jeg talte om et væsen, jeg havde set og kendt. Ved deres delagtighed i mine følelser forbandt jeg dem på en vis måde

med den ubekendte i min tanke, og hun forenedes således med mine nærmeste.

Om aftenen var hele familien samlet i dagligstuen for at nyde den friske kølighed. Sophy spillede nogle smukke skotske melodier på klaveret, mens Glencoe sad afsides, fordybet i sig selv, hvad der altid gjorde ham så interessant for mig.

"Hvor begunstiget er jeg ikke," tænkte jeg, "ved at eje en sådan søster og en sådan ven! Jeg behøver nu kun at finde denne elskværdige ubekendte, at ægte hende og være lykkelig! Hvilket paradis bliver ikke mit hjem, når det deles med et væsen, der er så forfinet! Det vil blive et fuldkommen eventyrslot, omgivet af duftende roser. Sophy skal bo hos os og tage del i al vor lykke. Glencoe skal heller ikke være det ensomme væsen, han nu tilsyneladende er. Han skal finde et hjem hos os. Han skal have sit eget studereværelse, hvor han, når det behager ham, kan udelukke sig fra verden og fordybe sig i sine granskninger. Hans tilflugtssted skal helligholdes. Ingen skal kunne trænge sig derind – undtagen jeg, som nu og da vil besøge ham i hans afsondring, og da vil vi sammen lægge store planer for menneskeslægtens forbedring. Hvor herligt vil ikke tiden forløbe under stadige åndelige nydelser og interessante beskæftigelser. Undertiden vil vi musicere; undertiden læse og undertiden spadsere igennem blomsterhaven, hvor jeg med tilfredshed vil betragte enhver blomst, plantet af min kones hænder. I de lange vinteraftener skal damerne sidde ved deres arbejde og med tavs opmærksomhed lytte til Glencoe og mig, når vi afhandler metafysikkens skjulte lærdomme."

Jeg blev vækket af disse kostelige drømme ved et slag af min fader på skulderen. "Hvad går der vel af knægten?" udbrød han.

"Her har jeg stået og tiltalt dig i det mindste et halvt dusin gange uden at få noget svar."

"Om forladelse!" svarede jeg; "jeg var så aldeles fordybet i tanker, at jeg ikke hørte dig."

"Fordybet i tanker! Og, må jeg spørge, hvad tænkte du da på? Sandsynligvis på din filosofi?"

"Jeg tror på ære," sagde min søster Charlotte med en polisk latter, "at Harry atter er forelsket."

"Og selv om så var, Caroline," svarede jeg lidt ærgerlig, idet jeg erindrede mig Glencoes begejstrede foredrag over kærlighed, "selv om jeg virkelig var forelsket, er det så en anledning til spøg og latter? Skal den ømmeste og heftigste lidenskab, som kan fylde det menneskelige bryst, gøres til genstand for spot?"

Min søster rødmede. "Nej, visselig ikke, broder; sligt var heller ikke min mening, så lidt som jeg ville sige noget, der kunne såre dine følelser. Havde jeg haft nogen anelse om, at du nærede en dyb og sand følelse, ville den have været hellig i mine øjne, men – men," tilføjede hun smilende, som ved tanken om en komisk tildragelse, "jeg tænkte, at du – at du muligvis atter var bedåret af et lille billede, fremmanet af din indbildning."

"Jeg vil vædde om hvad som helst," udbrød min fader, "at han atter er blevet forelsket i en bedstemoder ved et vindue!"

"O, nej!" sagde min kære søster Sophy med varme; "hun er ung og smuk!"

"Efter hvad jeg har forstået," sagde Glencoe, vakt af sit drømmeri, "må hun være elskelig, såvel hvad det ydre som hvad der indre angår."

Jeg fandt, at mine venner efterhånden bragte mig i en ubehagelig knibe. Sveden sprang ud af alle porer, og det susede for mine øren.

"Men," udbrød min fader, "hvem er hun? Hvad er hun? Lad os høre noget om hende!"

Det var ikke øjeblikket til at forklare så kilden en sag. Jeg greb min hat og styrtede ud af huset.

Så snart jeg befandt mig i fri luft og alene, gjorde mit hjerte mig bebrejdelser. Var dette en ærbødig opførsel mod min fader – og mod *sådan* en fader – som altid havde betragtet mig som sin stolthed – sine forhåbningers slotte? Han var jo rigtignok tilbøjelig til at latterliggøre min begejstrings flugt, heller ikke havde han behandlet min filosofi med tilbørlig agtelse; men havde han nogensinde modsat sig et af mine ønsker? Burde jeg da være så indesluttet imod ham med hensyn til en genstand, der kunne indvirke på hele mit tilkommende liv? "Jeg har haft uret," tænkte jeg, "men endnu er det ikke for sent til at gøre den god igen. Jeg vil ile tilbage og åbne hele mit hjerte for ham!"

Jeg vendte følgelig om og skulle netop til at træde ind i huset med hjertet fuldt af sønlige følelser og en angerfuld tale på læberne, da jeg hørte min faders skingrende latter, ledsaget af mine ældre søstres lystige udråb.

"Et fodspor!" udbrød han, så snart latteren tillod ham det; "forelsket i et fodspor! Nå, det er endnu bedre end den gamle kone ved vinduet!" Og derefter fulgte nok et lydeligt udbrud af hans lystighed. Hvis det havde været et tordenskrald, kunne det ikke have forvirret mig i højere grad. I sit hjertes enfoldighed havde Sophy fortalt alt og derved sat min faders lattermuskler i fuld bevægelse.

Aldrig har en stakkels dødelig været så himmelfalden som jeg i dette øjeblik. Luftslottet var tilintetgjort. I stilhed listede jeg mig bort fra huset, idet jeg krøb sammen, hver gang lyden af deres munterhed nåede mit øre; jeg vandrede om, indtil alle var gået til ro, og sneg mig derefter hjem. Søvnen lukkede imidlertid næppe mit øje den nat! Ærgrelsen overvældede mig, og jeg lå og overtænkte, hvorledes jeg skulle møde min familie den følgende morgen. At være en skive for deres vittige indfald havde altid været mig utåleligt; men nu at være det, foranlediget ved en genstand, der havde opvakt så dybe følelser hos mig, forekom mig værre end døden. Engang havde jeg næsten bestemt mig til at stå op, sadle min hest og ride bort, jeg vidste ikke hvorhen.

Endelig fattede jeg en beslutning. Førend jeg den følgende dag begav mig ned til frokost, sendte jeg bud efter Sophy og bad hende som gesandt underhandle om sagen. Jeg forlangte, at tildragelsen skulle begraves i forglemmelse, ellers ville jeg ikke vise mig ved bordet. Med beredvillighed gik alle ind på dette; for ingen ville for nogen pris volde mig smerte. De holdt deres løfte trofast. Genstanden berørtes ikke med noget ord; men der var fortrukne ansigter og undertrykte smil, som gik mig ind i sjælen, og hver gang min fader så på mig, var det med et så komisk udtryk, sådan et forsøg på at vise alvor, mens lunet spillede i alle hans træk – at jeg langt hellere havde set ham skoggerle.

I de nærmest påfølgende dage efter den omtalte ærgerlige begivenhed, kom jeg så lidt som muligt til syne, hvorimod jeg slentrede alene om i mark og skov. Jeg var i høj grad forstemt, og mine følelser var slappede. Fra hver kvist lød fuglenes sang,

men den henrykte mig ikke mere, og selv blomsterne på engen havde tabt deres skønhed for mig. At nære en ulykkelig kærlighed er slemt nok, men man kan dog altid tage sin tilflugt til poesien og bruge sin jammer til at gøre smeltende vers af den. Men når éns hele lidenskab tilligemed dens genstand kvæles, adsplittes, vises at være af samme slags stof, som man gør drømme af – eller når den, hvad næsten er værre, gøres til en stående spøg – hvilken trøst skal man da finde?

Jeg undgik at komme nær den skæbnesvangre bæk, hvor jeg havde set fodsporet. Mit yndlingssted var nu Hudsonflodens bredder; der sad jeg på klipperne, grundede på vandet, som rullede forbi, eller på bølgerne, som legede ved stranden; eller også betragtede jeg skyernes hurtige flugt og de vekslende lys og skygger på de fjerne bjerge. Gradvis vendte blidheden tilbage i mine følelser; nu og da hævede sig et sagte suk, som ikke var ledsaget af smerte, og som beviste, at mit hjerte genvandt sin friskhed.

Som jeg sad således, hensunket i tanker, faldt mit øje på en genstand, der førtes med af strømmen. Det viste sig at være en lille jolle; den var smukt formet og livligt malet og smykket. Sligt var man ikke vant til at se i nabolaget, som var temmelig ensomt, og sjældent kom der lystfartøjer på den del af floden. Efterhånden, som den nærmede sig, opdagede jeg, at der ingen var ombord; den var sandsynligvis drevet bort fra sin ankerplads. Ingen vind rørte sig; den lille båd drev hen ad den glatte flade og drejede sig rundt med boblerne. Til sidst løb den på grund ved foden af den klippe, hvor jeg sad. Jeg gik ned til flodbredden, trak den på land og beundrede dens lette og fine bygning samt den smag, den var udstyret med. Tofterne var

dækket med hynder og dens lange vimpel var af silke. På en af de førstnævnte lå en damehandske, af smuk form og størrelse, og med fine, tynde fingre. Jeg greb den øjeblikkelig og stak den ind på brystet; det lod til at være endnu bedre end det fodspor, som så mægtigt havde fortryllet mig.

I det samme nu opflammedes alle de romantiske følelser i mit bryst. Her var netop en tildragelse som fra et eventyr: en båd, sendt af en usynlig magt, en god ånd eller en velgørende fe for at føre mig til et herligt eventyr. Jeg mindedes noget om en båd, trukket af hvide svaner, som bragte en ridder ned ad Rhinen til en eller anden hændelse, der stod i forbindelse med kærlighed og skønhed. Også handsken beviste, at der i nærværende tilfælde måtte være en smuk dame med i spillet. Det kunne muligvis vær en udfordrende handske, der skulle anspore mig til foretagendet.

I min romantiske tilstand sprang jeg under øjeblikkets lune ombord, hejsede det lette sejl og stødte fra land. Som udåndet af en herskende magt sprang en let brise op, ser fyldte sejlet og legede med silkevimplen. I nogen tid gled jeg langs med stejle, skyggefulde banker eller over dybe, indesluttede bugter, dernæst stod jeg ud over et sted, hvor floden udvidede sig, og styrede efter et højt forbjerg. Det var en yndig aften; solen gik ned i et hav af skyer, som gav himlen et glødende udseende: genskinnet kastedes ned på floden. Jeg morede mig med at udkaste alle slags billeder om den fortryllede ø, det hemmelighedsfulde lysthus eller det eventyrslot, båden nu skulle føre mig til.

I disse mine dejlige drømme havde jeg ikke bemærket, at den prægtige skysamling, der havde frydet mig så meget, i

virkeligheden ikke var andet end tordenbyger. For sent blev sandheden mig klar. Skyerne kom ilende frem og blev mørkere efterhånden, som de kom nærmere. Hele naturens udseende var pludselig forandret og havde antaget det særlige præg, der altid bebuder en storm. Jeg forsøgte på at nå land, men forinden dette kunne lykkes mig, kom der et vindstød, som straks piskede vandet til skum. I næste øjeblik havde det nået båden. Ak! jeg var ikke spor af sømand, og den beskyttende fe forlod mig i farens stund. Jeg ville fire sejlet ned, men derved forlod jeg roret; jeg kuldsejlede og befandt mig i vandet. Jeg bestræbte mig for at klynge mig til bunden af båden, men jeg kunne ikke holde fast: da jeg kun var en dårlig svømmer, sank jeg snart, dog greb jeg en af de lette årer, som flød ved mig. Ved den formåede jeg ikke at holde mig oppe; jeg sank atter under overfladen; vandet brusede og kogte i mine øren; bevidstheden forlod mig.

Hvor længe jeg forblev i denne tilstand, ved jeg ikke. Jeg havde en forvirret forestilling om, at jeg blev rullet omkring, og at jeg hørte fremmede folk og fremmede stemmer om mig; men det hele var som en afskyelig drøm. Da jeg atter genvandt min fulde bevidsthed, befandt jeg mig i en seng i et rummeligt værelse, der var udstyret med mere smag, end jeg var vant til. Morgensolens skinnende stråler dæmpedes af svagt rosenfarvede gardiner, som kastede et blidt skær over alle genstande. Ikke langt fra min seng stod på et blomsterbord en kurv med de skønneste udenlandske blomster, der udbredte den herligste duft.

Jeg undersøgte min hukommelse for at opdage en foregående begivenhed, hvorved jeg kunne gribe tråden til min nærværelse her. Gradvis erindrede jeg den fortryllede båd, min forvovne indskibning, min eventyrlige rejse og mit uheldige skibbrud. Derefter var alt forvirring. Hvorledes kom jeg her? I hvilket ubekendt himmelstrøg var jeg landet? Indbyggerne her måtte være venlige og elskværdige og tilmed have en god smag, for de yndede bløde senge, vellugtende blomster og rosenfarvede gardiner.

Under mine betragtninger nåede en harpes toner mit øre. Snart ledsagedes de af en kvindelig stemme. Lyden kom fra værelset nedenunder, men i den stilhed, som omgav mig, gik end ikke en eneste overgang tabt for mig. Mine søstre blev i almindelighed anset for gode musikere og sang tålelig godt; men en sådan stemme havde jeg endnu aldrig hørt. Der blev ikke gjort forsøg på en vanskelig udførelse eller en slående virkning, dog var der bøjninger og bløde vendinger, som ingen kunst kunne efterligne; kun dyb følelse kunne frembringe dem. Det var sjælen, opløst i toner. Musik havde altid haft en stærk indflydelse på mig; ja, jeg var let modtagelig for enhver slags yppig påvirkning – lyd, farver, former og vellugt. Jeg var følelsernes slave.

Jeg lå stille og åndeløs, mens jeg nød hver tone af denne sirenesang. Den gennembævede mit hele legeme og fyldte min sjæl med musik og kærlighed. Efter besynderlige fornuftslutninger udmalede jeg mig billedet af den usete sangerske. Slige melodiske lyde og udmærkede overgange kunne kun frembringes af de fineste organer. Sådanne organer tilhører ikke den grove, almindelige skabning; de er de

sammensmeltende virkninger af skønne former og beundringsværdig overensstemmelse imellem disse. Et væsen, der er således dannet, må være smukt.

Atter arbejdede min travle fantasi. Jeg genkaldte i min erindring den østerlandske fortælling om en prins, der, mens han sov, bortførtes af en god ånd til et fjerntliggende sted, hvor der boede en prinsesse, som var henrivende dejlig. Jeg vil just ikke sige, at jeg antog at være blevet behandlet på en lignende måde, men jeg havde nu engang den hårdnakkede vane at bedrage mig selv med alle slags indbildninger og sammenblande disse med virkeligheden.

Den fortryllende lyd var ophørt, men dens skælven var endnu i mit hjerte, der var fuldt af blide følelser. Da fo'r der en selvbebrejdende kval igennem mit bryst. "O, usling!" syntes en stemme at tilråbe mig, "er det din standhaftige kærlighed? Hvad, har du så snart forglemt kildens nymfe? Har en sang, der blev skreget dig i ørene, formået at udslette en hel sommers dyrebare ømhed?"

De kloge vil måske smile – men jeg er i en meddelsom stemning og vil bekende min svaghed. Jeg følte mig i høj grad sønderknust ved denne pludselige utroskab, og dog kunne jeg ikke modstå den nærværende berusende magt. Min sjæls fred blev ødelagt af stridende kræfter. Kildens nymfe svævede for min tanke i forbindelse med yndige fodtrin, skyggefulde træer, blide ekkoer og vilde elve, mens denne nye lidenskab var frembragt ved smægtende toner, der endnu dvælede i mit øre, samt ved en blød seng, duftende blomster og rosenfarvede gardiner. "Ulykkelige yngling!" sukkede jeg for mig selv; "du, som næsten er gjort afsindig af to lignende lidenskaber, du, om

hvis hjerte lyden af en stemme og mærket af en fod så heftigt strides!"

Længe havde jeg ikke været i denne tilstand, førend jeg hørte døren til mit værelse sagte åbnes. Jeg vendte hovedet for at se hvilken af dette eventyrslots beboere, der nu ville vise sig – hvad enten det ville være en page i grøn klædning, en væmmelig dværg eller en gammel heks. Det var min egen tjener, Scipio. Med forsigtige skridt nærmede han sig og blev glad overrasket ved at finde mig så vel. Mine første spørgsmål var, hvor jeg befandt mig, og hvorledes jeg var kommet her. Scipio fortalte mig en lang historie om, at han havde været ude at fiske i en kano, mens jeg sejlede, om hvorledes han havde set bygen trække op og var ilet til mig, da han kendte faren, om hans betimelige ankomst for at frelse mig fra en våd grav og den vanskelighed, det havde været ham at bringe mig til live, og endelig om, hvorledes jeg derpå bevidstløs var blevet ført til dette hus.

"Men hvor er jeg da?" lød mit gentagne spørgsmål.

"I mr. Sommervilles hus."

"Sommerville – Sommerville!" Jeg erindrede at have hørt omtale, at en herre af dette navn for nylig havde nedsat sig i nogen afstand fra min faders bolig, på den modsatte bred af Hudsonfloden. Man kaldte ham i almindelighed "den franske Sommerville", fordi han havde tilbragt en del af sin ungdom i Frankrig, og fordi han viste spor af fransk smag i sin levevis og i sin kunstfærdige indretning. Kort sagt, det var i hans lystbåd, at jeg havde foretaget mit uheldige kryds. Alt dette var simple, ligefremme kendsgerninger og truede med at ødelægge hele

mit romantiske spindelvæv, da jeg heldigvis atter hørte harpens toner.

Jeg rejste mig op i sengen og lyttede.

"Scipio," sagde jeg efter en kort betænkning, "jeg hørte netop nogen synge. Hvem var det?"

"Å, det var miss Julia."

"Julia! Julia! – Herligt – Hvilket navn! Og, Scipio, er hun – er hun smuk?"

Scipio grinede, så munden strakte sig fra det ene øre til det andet. Med undtagelse af miss Sophy var hun den smukkeste unge dame, han havde set i sit liv.

Jeg må ikke undlade at bemærke, at Sophy af alle tjenestefolkene blev betragtet som et vidunder af skønhed.

Scipio tilbød sig nu at fjerne blomsterne. Han frygtede for, at jeg ikke kunne tåle den stærke lugt, skønt miss Julia havde givet ham dem for at sætte i mit værelse.

Disse blomster var altså plukket af min usete skønheds dejlige hånd, og hendes ånde havde berørt dem. Jeg lod Scipio bringe mig dem, tog nogle af de smukkeste ud og lagde dem på mit bryst.

Kort efter besøgte mr. Sommerville mig. Han var for så vidt et interessant studium for mig, som han var hendes fader og sandsynligvis lignede hende. Jeg betragtede ham opmærksomt. Han var høj og slank med et åbent, godmodigt ansigt og et behageligt væsen. Hans øjne var blågrå, og skønt de ikke var meget mørke, kunne de dog til sine tider være skinnende og meget udtryksfulde. Hans hår var pudret og redt op fra panden og gav derved hans mine en vis højhed. Hans samtale var livlig, men den blev holdt i en selskabsmands rolige tone uden nogen

dristig tankeflugt og uden de billeder af fantasien, som jeg så højligt beundrede.

I førstningen var det mig ikke ganske let af dette at danne mig et hele, der kunne stå i samklang med min tidligere mening om den skønne ubekendte. Ved imidlertid at udvælge, hvad jeg kunne lide, og bortkaste, hvad der ikke behagede mig, ved at give et lille strøg her og et der, lykkedes det mig endelig at danne mig et tilfredsstillende maleri.

"Julia må være høj," tænkte jeg, "og have megen ynde og værdighed. Hendes væsen er ikke så fint og afmålt som hendes faders, for hun er blevet opdraget i landlig ensomhed. På den anden side er hun ikke så livlig, for hendes stemme er blød og klagende, og hun ynder rørende musik. Hun er tankefuld, skønt ikke alt for tankefuld – netop så meget, at det gør hende interessant. Hendes øjne ligner faderens, undtagen at de er af en renere blå farve, hvorved de bliver mere ømme og sværmeriske. Hun har lyst hår – just ikke gult, for jeg kan ikke lide gult hår, men en mellemting af gult og brunt. Kort sagt, hun er en høj, elegant, bydende, sværmerisk, blåøjet skønhed." Og efter således at have fuldført billedet af hende, følte jeg mig ti gange så meget forelsket som før.

Jeg befandt mig nu bedre og ville straks have forladt værelset, men mr. Sommerville modsatte sig det. Han havde sendt bud til min familie for at underrette dem om sagens omstændigheder, og min fader ankom i løbet af formiddagen. Han forskrækkedes ved at høre den fare, jeg havde været udsat for, men det glædede ham at se mig så vel, og han takkede mr. Sommerville varmt for hans venlighed. Denne bad blot, om han til gengæld måtte beholde mig nogle dage som gæst, for at jeg

kunne blive helbredt, og for at vi kunne lære hinanden at kende – en anmodning, som min fader med fornøjelse tilstod ham. Scipio ledsagede følgelig min fader hjem og vendte tilbage med klæder til mig, samt med kærlige breve fra min moder og mine søskende.

Den næste morgen gjorde jeg ved Scipios hjælp et omhyggeligere toilette end sædvanligt og gik med lidt skælven ned ad trapperne, begærlig efter at se originalen til det portræt, jeg så fuldstændigt havde udmalet mig.

Da jeg kom ind i dagligstuen, var der ingen. Ligesom den øvrige del af huset var den møbleret i fremmed stil. Gardinerne var af fransk silketøj, der fandtes græske sofaer, marmorborde, lange spejle og kandelabre. Hvad der navnlig tiltrak sig min opmærksomhed, var de beviser på kvindelig smag, som jeg så overalt – et fortepiano med et betydeligt udvalg af italiensk musik; et bind digte, der lå på sofaen, et glas med friske blomster på bordet og en tegnebog, hvori der var påbegyndt en smuk og livfuld skitse af disse. I vinduet stod en kanariefugl i et forgyldt bur og tæt ved den harpe, som havde hvilet i Julias arm. Lykkelige harpe! Men hvor var det væsen, som herskede i dette skønhedens rige, som åndede poesi og sang og dvælede blandt fugle, blomster og rosenfarvede gardiner?

Pludseligt hørte jeg salsdøren åbnes, jeg hørte lyden af lette trin, en vild, besynderlig slags musik og en hunds gøen. En let, munter pige på femten år kom hoppende ind i værelset, spillende på en fløjte, mens en lille hund sprang efter hende. Hendes brede hat var faldet tilbage over skuldrene, en rigdom af glinsende brunt hår flagrede i tykke lokker om hendes ansigt, der så muntert og smilende ud.

Ved synet af mig standsede hun i den yndigste forvirring; derpå fremstammede hun noget om, at hun søgte efter sin fader, gik ud af stuen, og jeg hørte hende flygte op ad trappen som et opskræmt dyr, idet hunden gøede efter hende.

Da miss Sommerville atter trådte ind i dagligstuen, var hun et aldeles forandret væsen. Hun kom tæt ved moderens side med lydløse trin og noget undselig; hendes hår var smukt opsat og en let rødme dækkede hendes kind. Mr. Sommerville fulgte med damerne og forestillede mig for dem. Der blev gjort mange venlige forespørgsler og udvist megen deltagelse med hensyn til min lille udflugt, og damerne, som lod til at være såre vel bekendte med omegnens vilde natur, gjorde adskillige bemærkninger over den.

"De må vide," sagde mr. Sommerville, "at vi er meget velbefarne folk på floden og morer os ved at følge den i alle dens bugtninger. Min datter er også en stor ynder af det maleriske og gengiver hvert bjerg og hver kløft på papiret. Vis mr. Mountjoy, siden vi taler om det, Julia, det smukke parti, du for nylig tegnede." Julia samtykkede rødmende og fremtog en malet skitse. Jeg fo'r næsten op ved synet. Det var min yndlingskilde! En pludselig tanke slog mig. Jeg kastede blikket ned og så den nydeligste lille fod, man kan tænke sig. O, salige overbevisning! Mine følelsers kamp var til ende.

Stemmen og fodsporet stod ikke længere i strid med hinanden – Julia Sommerville var kildens nymfe!

Jeg erindrer intet af den samtale, der forefaldt ved frokosten, og jeg fulgte da egentlig heller ikke med; for mine tanker var meget forvirrede. Jeg ønskede at betragte miss Sommerville, men vovede det ikke. Engang fordristede jeg mig imidlertid til

at tilkaste hende et blik. Hun udsendte netop på samme tid et lignende, under læ af lokkerne. Vore øjne syntes rystede af dette sammenstød og faldt til jorden: hendes på grund af hendes køns naturlige beskedenhed, mine på grund af en undseelse, fremkommet ved mine tidligere luftslotte. Det blik virkede ikke desto mindre som en solstråle for mit hjerte.

Et bekvemt anbragt spejl begunstigede mig og gav mig et billede af hende. Jeg så jo rigtignok kun hendes nakke, men hun havde en antik statues egenskab, idet hun nemlig var skøn, fra hvilken side man end så hende. Og dog var hun ikke den alvorlige, tankefulde pige, som jeg havde tænkt mig kildens nymfe; hun var heller ikke det høje, bløde, sværmeriske, blåøjede væsen, som jeg havde skildret mig sangerinden ved harpen. Der var ingen værdighed ved hendes person, hun så barnlig ud og var knap af middelhøjde; men på den anden side var der hele ungdommens friskhed – den halvt udsprungne roses ynde, når ingen farve er falmet og ingen duft udåndet; der var smil og smilehuller og et evigt vekslende udtryks blide trylleri. Jeg forbavsedes over nogensinde at have kunnet beundre nogen anden slags skønhed.

Da vi havde spist frokost, begav mr. Sommerville sig til sine forretninger og overlod mig til damernes omsorg. Senere bortkaldtes også mrs. Sommerville af huslige pligter, og jeg blev alene med Julia! Jeg befandt mig nu altså i den stilling, som jeg frem for alt havde ønsket mig. Jeg var i nærværelse af det elskelige væsen, der så længe havde beskæftiget mine tanker. Vi var alene – gunstig lejlighed for en elsker! Greb jeg den? Udbrød jeg i en af mine sædvanlige begejstrede taler? Aldeles ikke! – Aldrig har nogen været yderligere forlegen.

"Hvad mon kan være årsagen til dette?" tænkte jeg. "Jeg kan da bestemt ikke frygte denne unge pige. Jeg er hende naturligvis overlegen i forstand, og jeg er aldrig forlegen i min lærers selskab, selv om han er så klog."

Det var særdeles besynderligt. Jeg følte, at jeg ville være fuldkommen rolig, såfremt hun havde været en gammel kone, ja, selv hvis hun havde været grim, skulle jeg have været dristig; men det var hendes skønhed, som overvældede mig. Hvor lidet aner unge, elskværdige piger, hvilke frygtelige væsener de er i den uerfarne ynglings øjne! De unge mænd derimod, som er opdraget i de store byers moderne selskaber, ville smile over dette. Uophørligt vante til kvindelig omgang og til, at hjertets romantiske følelser udtørres ved hyppige letfærdige forbindelser, er kvinder kun kvinder for dem, mens de for en fintfølende knøs, der som jeg var opdraget på landet, er fuldkomne guddomme.

Miss Sommerville var ligeledes lidt forlegen i førstningen, men damer har en naturlig evne til hurtigt at fatte sig, de er livligere i sindet og har mere ynde i deres væsen. Jeg var desforuden kun en meget almindelig person for hende, hun var ikke under påvirkning af en overspændt indbildningskraft, som for mit vedkommende havde omgivet hende med et romantisk lys. Måske så hun også forvirringen i den modsatte lejr og fik mod ved denne opdagelse. I alle tilfælde var hun den, der først rykkede i marken.

Hendes samtale faldt imidlertid kun på almindelige genstande og blev ført på en let, behagelig måde. Jeg forsøgte at holde den i samme tone, men det gik besynderligt nok over mine kræfter. Mine tanker var frosne, ordene veg bort fra mig.

Jeg var særdeles ærgerlig på mig selv. For det var min agt at være ualmindelig elskværdig. Et par gange bestræbte jeg mig for at ytre en smuk tanke eller at indføre en snild vending, men det blev så hverdagsagtigt, så smagløst og dertil så tvungent, at jeg skammede mig over det. Også min stemme syntes at være skælvende, skønt jeg søgte at bøje den i de blødeste toner. "Sagen er," sagde jeg til mig selv, "at jeg ikke kan nedstemme min ånd til den passiar, der føres af unge piger, for jeg er for mandig og kraftig til at kunne deltage i den afmålte dagligdags samtale. Jeg er en filosof – og det forklarer sagen."

Mrs. Sommervilles indtrædelse gjorde en forandring. Jeg åndede atter frit og havde igen en betydelig del tiltro til mig selv. "Det er underligt," tænkte jeg, "at en anden kvindes nærværelse kan hæve mit mod; at jeg er bedre skikket til at tale med to damer end med én. Da dette imidlertid nu engang er tilfældet, vil jeg også benytte mig af omstændighederne og vise denne unge dame, at jeg ikke er så stor en tåbe, som hun sandsynligvis anser mig for."

Jeg tog følgelig det bind digte, som lå på sofaen. Det var *Det tabte Paradis* af Milton. Intet kunne være heldigere; her var en vid mark til at udfolde mine så kære, højtravende talemåder. Jeg udbredte mig med vidtløftighed over værkets store fortjenester og holdt en begejstret lovtale over det. Mine bemærkninger var henvendt til mrs. Sommerville, da jeg fandt, at jeg med mere ro kunne tale til hende end til hendes datter. Hun syntes at have en meget klar bevidsthed om digtets fortræffelighed og var rede til at drøfte sagen med mig, men det var ikke min hensigt at høre hende tale – jeg ville selv tale. Jeg kom hende i forkøbet med alt, hvad hun ville sige, overvældede hende med mine

tankers mangfoldighed og understøttede og forskønnede dem ved lange citater af forfattere.

Mens jeg således holdt foredrag, tilkastede jeg miss Sommerville et sideblik for at se, hvorledes hun optog det. Hun sad foran en broderiramme, men var standset med sit arbejde og så ned, som om hun lyttede med tavs opmærksomhed. Jeg følte en vis selvtilfredshed, men på samme tid mindedes jeg, ikke uden ærgrelse, den fordel hun havde haft over mig ved vort *tête-à-tête*. Jeg besluttede at fortsætte min sejr og blev derfor ved med fornyet iver, indtil jeg næsten havde udtømt emnet såvel som mine egne tanker.

Næppe havde jeg ophørt at tale, førend miss Sommerville hævede øjnene op fra det broderi, de havde hvilet på, vendte sig til sin moder og sagde: "Jeg har siddet og tænkt på, moder, om jeg skal gøre disse blomster hvide eller kulørte."

Hvis en iskugle var blevet skudt ind i mit hjerte, kunne den ikke have afkølet mig mere eftertrykkeligt. "Hvor har jeg ikke gjort mig selv til nar," tænkte jeg, "ved således at henkaste smukke tanker og smukke ord for en letsindig og uvidende pige! Hun ved ikke, hvad poesi er. Jeg frygter for, at hun ikke har øje for dens skønheder. Kan nogen have et virkeligt følende hjerte og dog ikke ynde poesi? Imidlertid, hun er ung; denne del af hendes opdragelse er blevet forsømt; der er endnu tid til at afhjælpe det. Jeg vil være hendes lærer. Jeg vil antænde den hellige flamme i hendes sjæl og føre hende igennem sangens eventyrland. Dog, når alt kommer til alt, er det temmelig uheldigt, at jeg er blevet forelsket i en kvinde, som ikke ved, hvad digtning er."

Jeg tilbragte en ikke aldeles tilfredsstillende dag. Jeg var skuffet over, at miss Sommerville ikke havde lagt mere følelse for dagen. "Jeg er bange for," sagde jeg til mig selv, "at hun er letsindig og barnagtig og mere skikket til at plukke vilde blomster, spille på sin fløjte og lege med små hunde end til at tale med en mand af min slags."

For at være oprigtig, tror jeg dog, at jeg var mere i ondt lune med mig selv. Jeg antog at have vist mig første gang fra så slet en side, som nogensinde en helt har gjort, hvad enten i en roman eller i en eventyrhistorie. Jeg tabte tålmodigheden ved at erindre mit uheldige forsøg på ro og belevenhed ved sammenkomsten alene med hende. Og dernæst min utåleligt lange tale om poesi, fremkommet for at vinde en uopmærksom tilhørers bifald! Dog var skylden ikke min. Jeg havde ganske sikkert været veltalende; det var hendes fejl, om min veltalenhed blev spildt. At grunde på farverne af en broderet blomst, mens jeg udbredte mig over Miltons skønheder! Hun kunne da i det mindste have beundret digtet, selv om hun ikke yndede den måde, jeg omtalte det på, selv om denne just ikke var at foragte, da jeg ofte havde foredraget lange stykker af forfattere for min moder og mine søstre, og disse var hver gang enige om, at det var lige så interessant som det bedste skuespil. "Det er åbenbart," tænkte jeg, "at miss Sommerville har meget lidt ånd."

Således var mine tanker i løbet af dagen, hvoraf jeg i øvrigt tilbragte den største del på mit eget værelse, da jeg endnu var mat. Om aftenen var jeg i dagligstuen, hvor jeg gennemså miss Sommervilles tegninger. De var udført med megen smag og viste en stor iagttagelsesevne for naturens særegenheder. Hun

havde lavet dem alle selv, og de var følgelig befriet fra alle tegnelærerens snedige strøg, hvorved unge damers tegninger, ligesom deres hoveder, pyntes til at vises frem i selskab. Heller ikke så man prangende og iøjnefaldende farver – alt var udført med en ualmindelig grad af sandhed og simpelhed.

"Og dog har det lille væsen, der med sit øje, ligesom den sprudlende bæk, kan opfange alle naturens yndefulde former og herlige belysninger, ingen sjæl for poesi," tænkte jeg.

Da mr. Sommerville henimod slutningen af aftenen så mig af og til kaste blikket mod harpen, forstod han og imødekom mit ønske med sin sædvanlige høflighed.

"Julia," sagde han, "mr. Mountjoy har lyst til at høre dig spille på harpe – lad os på samme tid høre lyden af din stemme."

Hun samtykkede øjeblikkelig uden at gøre de mange betænkeligheder og vanskeligheder, som unge damer gerne lader selskabet betale slet musik dyrt med. Hun sang en lystig arie på en måde, der virkede såre behagelig for øret, og hendes strålende øje og glade smil viste, at hendes lille hjerte bankede efter takten. Hendes kære kanariefugl, der hang tæt ved, blev vækket ved sangen og begyndte straks sin kvidren. Julia smilede med en nydelig, udfordrende mine og spillede kraftigere.

Kort efter forandrede hun musikken og sang en klagende melodi i en blødere toneart. Da blev jeg grebet af hele hendes stemmes tidligere trylleri, da syntes hun at synge fra hjertet og til hjertet. Hendes fingre bevægede sig over strengene, som om de næppe berørte dem. Hendes væsen og udseende undergik en pludselig forandring; øjnene strålede af det mest sværmeriske udtryk; hendes ansigt, hendes figur, alt smeltede ligesom hen i

ømhed. Hun rejste sig fra harpen, mens den endnu genlød af toner, og gik hen til sin fader for at sige ham godnat.

Hans øjne havde været stift hæftede på hende under den foregående scene. Da hun kom ham nær, strøg han med begge hænder de glimrende lokker bort fra hendes pande og så med faderlig kærlighed ind i det uskyldige ansigt. Musikken syntes endnu at dvæle i hendes træk, og hans bevægelse bragte en tåre til at vise sig i øjet. Efter fransk skik kyssede han hendes smukke pande og sagde: "Godnat, og Gud velsigne dig, min kære lille pige!"

Med tåren i øjet, med smil på kinden og med et let hjerte hoppede Julia bort fra ham. Det forekom mig at være det skønneste billede på faderlig og datterlig kærlighed, som jeg endnu havde været vidne til.

Da jeg begav mig til hvile, opstod der en ny sværm af tanker hos mig. "Det er dog klart," sagde jeg til mig selv, "at denne pige har ånd, skønt hun ikke rørtes af min veltalenhed. Hun har ydre kendemærker på poetiske følelser. Hun maler godt og har blik for naturen. Hun musicerer fortræffeligt og går ind i selve sjælen af sangen. Skade, at hun intet kender til poesi! Men vi ville se, hvad der kan gøres. Jeg er uimodståeligt forelsket i hende; hvorledes skal jeg bære mig ad? Skal jeg dale ned til hendes standpunkt eller forsøge på at hæve hende til en slags åndelig lighed med mig? Det er den ædelmodigste fremgangsmåde. Hun vil se op til mig som til en velgører. Hun vil sætte tanken om mig i forbindelse med poesiens ophøjede begreber og dens skønheder. Hun er tilsyneladende lærevillig; desforuden vil forskellen i vor alder give mig en slags herredømme over hende. Hun kan ikke være over seksten år, og

jeg er fyldt tyve." Efter således at have bygget dette kostelige luftkastel, faldt jeg i søvn.

Den næste morgen var jeg et andet væsen. Jeg var ikke længere bange for at stjæle mig til at tilkaste hende et blik; tværtimod, jeg betragtede hende opmærksomt med en velgørers venlige øje. Kort efter at vi havde spist frokost, befandt jeg mig ligesom den foregående morgen alene med hende; men jeg havde ikke en lignende ubehagelig fornemmelse som ved det tidligere møde. Bevidstheden om min åndelige overlegenhed hævede mig i mine egne tanker, og jeg ville næsten have følt medlidenhed med det elskelige lille væsens uvidenhed, såfremt jeg ikke havde været forvisset om, at jeg havde i min magt at bekæmpe den. "Dog," tænkte jeg, "det er på tide, at jeg begynder skolen!"

Julia var beskæftiget med at ordne musikalier på klaveret. Jeg så på to eller tre stykker; der var Moores irske sange.

"Det er ret smukke ting," sagde jeg, idet jeg løseligt gennembladede dem og trak med det samme let på skuldrene for at give min mening vægt.

"Der er intet, jeg ynder som disse!" sagde hun. "De er så rørende!"

"De holder altså af dem for digtenes skyld," vedblev jeg med et opmuntrende smil.

Å ja; hun fandt, de var fortræffeligt skrevet.

Nu var øjeblikket kommet. "Poesi," sagde jeg og antog en belærende stilling og mine; "poesi er et af de behageligste studier, der kan beskæftige et ungdommeligt gemyt. Drivfjedrene til menneskenes handlinger kommer til at stå klart for os, mens der tillige næres en fin iagttagelsesevne til at

fatte alt, hvad der er dydigt og ophøjet, skønt og yndefuldt. Det –"

Jeg var netop i begreb med at udvikle mig på en måde, der ikke ville have gjort nogen professor i veltalenhed skam, da jeg så et let smil om Julias mund, og at hun på samme tid gav sig til blade i en nodebog. Jeg erindrede hendes uopmærksomhed ved mit foredrag dagen i forvejen. "Ved almindelige teorier kan man ikke fæste hendes tanker; jeg må gå praktisk frem," tænkte jeg. Hændelsesvis lå netop *Det tabte Paradis* af Milton ved hånden.

"Lad mig anbefale Dem, min unge veninde," sagde jeg i denne formanende, overtalende tone, som jeg så ofte havde beundret hos Glencoe, "lad mig anbefale Dem dette fortræffelige værk; De vil deri finde kilder til åndelig nydelse, som langt overgår de sange, der før har glædet Dem."

Hun betragtede først bogen og dernæst mig med et lunefuldt ansigt. "*Det tabte Paradis*?" sagde hun; "o, jeg kan størstedelen udenad!"

Jeg havde ikke ventet at finde min elev så vidt fremme; *Det tabte Paradis* var imidlertid en slags skolebog, og de smukkeste steder gaves som lektier til unge piger.

"Jeg mærker," sagde jeg til mig selv, "at jeg ikke må behandle hende som en ren begynder; hendes uopmærksomhed i går kan næppe være fremstået af ligefrem uvidenhed, men snarere af mangel på poetisk følelse. Jeg vil prøve hende videre."

Jeg besluttede nu at blænde hende med min egen lærdom og begyndte en tale, der ville have gjort en lærd ære. Med en svales ilende flugt berørte jeg Pope, Spencer, Chaucer og de gamle dramatiske skribenter. Jeg holdt mig ikke udelukkende til engelske digtere, men kastede et blik på den franske og

italienske skole, jeg fløj over Ariosto og standsede ved Tassos *Jerusalems Befrielse*. Jeg dvælede ved Clorinda. "Dér er en karakter," sagde jeg, "som De vil finde at være værdig for en kvinde at studere. Den viser, hvorledes kønnet kan udføre en heltedåd og hæderligt deltage i mandens alvorligere sysler."

"Hvad mig angår," sagde Julia, idet hun beskedent benyttede en pause, "da foretrækker jeg Sophronia."

Jeg var som lynslået. Hun havde altså læst Tasso! Den pige, jeg havde behandlet som uvidende i poesi! Hun vedblev med en let rødme, der måske var fremkommet ved en tilfældig følelse: "Jeg ynder ikke disse mandige heltinder, som tragter efter det andet køns egenskaber. Sophronia er kun en kvinde og udfolder dennes bedste følelser. Hun er beskeden, blid og tilbageholden, som det sømmer sig kvinden, men alligevel har hun et dybt gemyt. Hun kan ikke ligesom Clorinda kæmpe for sit folk, men hun kan tilbyde sig at dø for at gavne det. Man kan beundre Clorinda, dog ville man vistnok være mest tilbøjelig til at elske Sophronia; i det mindste," tilføjede hun, som om hun pludselig erindrede genstanden, vi afhandlede, og rødmede over at have indladt sig på den, "i det mindste gjorde fader den bemærkning, da vi læste digtet sammen."

"Jeg erindrer virkelig ikke nøjagtigt scenerne," sagde jeg tørt; for jeg var ærgerlig til mode over at blive vist til rette af min elev.

"O," sagde Julia, "jeg kan huske, hvor det står." Og hun citerede det straks på italiensk.

Himmel og jord! – Her var jeg i en net stilling! Jeg forstod ikke mere italiensk end jeg forstod mesopotamisk. Hvilken

knibe for en så lærd mand at være i! Jeg så, at Julia ventede på at erfare min mening.

"Sagen er," sagde jeg lidt stammende, "jeg – jeg forstår ikke rigtig italiensk."

"O," svarede hun med den største naturlighed, "det er bestemt også meget smukt i oversættelse."

Jeg var meget tilfreds med at kunne lade skolen ophøre og begive mig på mit værelse så ærgerlig, som en klog mand, der er forelsket, bliver ved at opdage, at hans elskede er klogere end han. "Oversættelse! Oversættelse!" mumlede jeg og slog mod den lukkede dør bag ved mig; "det forbavser mig, at min fader aldrig har ladet mig lære de levende sprog. De er af yderste vigtighed. Hvad gavn har man af latin og græsk? Ingen taler dem; men her, så snart jeg viser mig, kaster en lille pige mig italiensk i ansigtet. Imidlertid er et sprog, Gud være lovet, snart lært. Straks, når jeg er kommet hjem, vil jeg give mig til at studere italiensk, og for at forebygge fremtidige overraskelser, vil jeg på samme tid lægge mig efter tysk og spansk, og, hvis derefter nogen ung dame vil forsøge på at tale italiensk til mig, skal jeg begrave hende under en hob højtysk poesi."

Jeg befandt mig nu som en eller anden mægtig hærfører, der har haft krig med et svagere land i fuld bevidsthed om et heldigt udfald, men som er blevet slået og nødsaget til at trække sig tilbage for en ubetydelig fæstning.

"Jeg har dog," tænkte jeg, "kun anvendt det lette artilleri; vi skal se, hvad der kan gøres, når det svære rykker i marken. Julia er øjensynlig vel bekendt med poesi, men det er også naturligt, at hun er det; da dette nemlig står i forbindelse med tegning og

musik og stemmer aldeles overens med en kvindelig karakter. Vi vil forsøge hende ved alvorligere genstande."

Min stolthed vaktes, den var endnu mere fremtrædende hos mig end min kærlighed. Jeg havde fast besluttet at vise min åndelige overlegenhed og at kue dette lille væsen; senere kunne jeg gå frem med mildhed og vinde hendes hjerte.

Om middagen rykkede jeg følgelig atter i marken. Denne gang henvendte jeg mig til mr. Sommerville, for jeg agtede at begynde på emner, som en ung pige ikke kunne være inde i. Jeg førte eller rettere tvang samtalen ind på den historiske grund, tilkendegav min mening om adskillige af de mere fremragende begivenheder i oldtiden og ledsagede denne med kernefulde, uimodsigelige bemærkninger.

Mr. Sommerville lyttede til mig med en mine, som om han modtog undervisning. Opmuntret herved gik jeg stolt videre og videre i skolefaget. Jeg sad med Marius på Karthagos ruiner, forsvarede broen med Horatius Cocles og stak hånden i flammen med Mucius Scævola; sammen med Curtius sprang jeg i det gabende svælg, fægtede side om side med Leonidas ved Thermopylæ og ilede mod slaget ved Platæa, da min hukommelse, som er den sletteste på jorden, netop svigtede mig, idet jeg skulle erindre navnet på den lacedaimoniske anfører.

"Julia!" sagde mr. Sommerville, "kan du tilfældigvis mindes det navn, som mr. Mountjoy søger?"

Hun rødmede let. – "Jeg tror," sagde hun med sagte stemme, "jeg tror, det var Pausanias."

I stedet for at denne uventede hjælp skulle have samlet min styrke, adsplittedes den ved den og tilvejebragte forvirring i alle

krigsplanerne, hvorfor også athenienserne uforstyrrede beholdt marken.

Senere er jeg halvvejs kommet til den overbevisning, at mr. Sommerville dermed ville give mig et lille sidehug for mit skolefukseri, dog var han for velopdragen til ikke straks at forsøge på at hjælpe mig ud af den ubehagelige stilling: "Julia er vor familieordbog for navne, datoer og afstande," sagde han, "og hun har en fortræffelig hukommelse for historie og geografi."

Nu blev jeg fortvivlet, som den sidste udvej vendte jeg mig til metafysikken. "Er der skjult en filosof under hendes pigeklæder," tænkte jeg, "da er det ude med mig."

Her var jeg imidlertid aldeles overladt til mig selv. Jeg gengav alle Glencoes læresætninger og forhøjede deres virkning ved hans poetiske billeder; ja, jeg gik endda videre, end han nogensinde havde vovet, og kom ned i så store dybder af metafysikken, at jeg var nærved at blive hængende i mudderet på bunden. Heldigvis havde jeg tilhørere, som tilsyneladende ikke kunne opdage mine afveje. Hverken mr. Sommerville eller hans datter afbrød mig i ringeste måde.

Da damerne trak sig tilbage, blev han i nogen tid siddende hos mig, og da jeg ikke længere higede efter at forbavse, lyttede jeg til ham og fandt ham såre behagelig. Han var meget åbenhjertig, og af hans samtale kunne jeg danne mig et rigtigere begreb om hans datters karakter og den måde, han havde opdraget hende på. Han havde bevæget sig meget i verden, navnlig i den del af den, som kaldes "det fine selskab". Han havde erfaret dens høflige kulde og dens troløshed, skjult under det venlige ydre; han kendte dens tomme adspredelser

og dens hjerteløshed. Som så mange mænd af verden var han blevet fremmed for det naturlige i mennesket, dog havde han endnu beholdt så megen smag og følelse, at han med glæde kunne se tilbage på de simple, men uskyldige nydelser, og han besluttede derfor, at hans barn om muligt aldrig skulle forlade disse. Med samvittighedsfuld omhu havde han selv forestået hendes opdragelse og givet hende sådanne kundskaber, at hun derved blev sat i stand til at bidrage til sine egne adspredelser og skaffe sig selv beskæftigelser, mens han tillige havde ladet hende uddanne sig i de retninger, som hjælper til at forskønne det huslige liv. Han havde lagt særlig vind på at udelukke alle moderne overdrivelser, alle falske følelser og falsk følsomhed. "For disse," sagde han, "er hun i det mindste ganske fri. Hun er et lunefuldt lille væsen, undtagen med hensyn til sit hjerte; hun er ukunstlet, naturlig, forstandig, uskyldig og, Gud ske lov, lykkelig!"

Således talte han med en ømhed, som rørte mig. Jeg kunne ikke undlade i forbigående at spørge, om han ikke havde indbefattet et glimt af metafysik i de skønne videnskaber, han havde gjort hende bekendt med. Han smilede og svarede benægtende.

Da jeg om aftenen efter at være gået i seng opsummerede dagens begivenheder, var jeg i det hele ikke utilfreds. "Miss Sommerville," sagde jeg, "elsker poesi, og derved bliver hun mig så meget kærere. I italiensk har hun en fordel over mig, det indrømmer jeg; men hvad gavn har man af at kende mange forskellige sprog, uden for så vidt man derved sættes i stand til at udtrykke sin mening ved mange forskellige lyde. Ejendommelige tanker er sjælens erts; sproget er blot det

tilfældige præg på mønten, som sættes i omløb. Når jeg kun kan frembringe disse, bryder jeg mig ikke om, at hun måske kan oversætte dem til mange sprog. Hun kan muligvis bedre anføre breddegrader, navne og datoer end jeg, men det er ene en hukommelsesgave. Jeg tilstår, at hun er mere nøjagtig i, hvad der angår historie og geografi, imidlertid er hun på den anden side ubekendt i metafysikken."

Jeg var nu så vel, at der intet var til hinder for at vende hjem; dog kunne jeg ikke tænke på at forlade mr. Sommerville uden at have haft en nærmere samtale med ham, betræffende hans datters opdragelse.

"Denne mr. Sommerville," tænkte jeg, "er en overmåde dannet og elskværdig mand; han har set sig temmelig meget om i verden og har i det hele også høstet fordel af, hvad han har set. Han er langtfra uden lærdom, og for så vidt som han tænker, lader han til at tænke rigtigt; men han er temmelig overfladisk og tænker ikke dybt. Metafysikken, som er den mandlige ånds sande næring, har ingen interesse for ham." Jeg erindrede mig flere lejligheder, hvor jeg havde bragt denne videnskab på bane med ham, men kunne ikke mindes nogensinde at have hørt ham udtale sig desangående. Opmærksomt havde han jo stedse lyttet til mig og smilet, sandsynligvis bifaldende, men det var, som om han altid undgik at svare. Desforuden havde jeg i min begejstrede veltalenhed stundom begået adskillige alvorlige fejl, og da han aldrig havde standset mig for at rette disse eller gøre mig opmærksom på dem, antog jeg, at han ikke kunne være synderlig velbevandret i denne videnskab.

"Det er virkelig stor skade," vedblev jeg, "at miss Sommervilles opdragelse aldeles skal være overladt til ham. Hvilke store fordele ville det ikke have, hvis hun for en tid kom under Glencoes vejledning. Han ville kaste nogle dybere skygger af tanker ind i hendes sjæl, der for øjeblikket er lutter solskin; ikke at mr. Sommerville ikke har båret sig meget fornuftigt ad, så langt som han er gået, men han har dog kun beredt jordbunden til at modtage den nyttige kundskabs kraftige planter. Hun er vel inde i historiens vigtigste begivenheder og i grundsætningerne af de skønne videnskaber; lidt filosofi ville gøre underværker."

Den morgen, jeg skulle rejse bort, greb jeg følgelig en lejlighed til at bede mr. Sommerville om nogle øjeblikkes samtale i hans eget værelse. Da vi var alene, åbnede jeg sagen for ham. Jeg begyndte med den varmeste lovtale over Glencoes begavede ånd og store lærdom og tilskrev ham al min fremgang i kundskabens højere grene. Jeg bad ham derfor som ven om at måtte anbefale ham denne mand til at lede hans datters studier, til gradvis at føre hende til at betragte abstrakte genstande og bringe hende i vane med at foretage sig filosofiske undersøgelser, "hvilket," tilføjede jeg venligt smilende, "ikke ofte gøres af unge damer." På samme tid tillod jeg mig at give et vink om, at han, også hvad ham selv angik, ville finde, at Glencoe var et ualmindeligt og interessant bekendtskab, én, som ville opvække og udvide hans forstand og udpege ham veje til eftertanke og granskning, som han måske hidindtil havde været uvidende om.

Han lyttede til mig med alvorlig opmærksomhed. Da jeg var færdig, takkede han mig på den høfligste måde for den

interesse, jeg havde for hans datters og hans velfærd. Han bemærkede, at med hensyn til sig selv troede han at være for gammel til at kunne nyde gavn af mr. Glencoes undervisning, og han frygtede desværre for, at hans datter ikke var skikket til at studere metafysik. "Jeg ønsker ikke," sagde han, "at overlæsse hende med genstande, hun ikke kan fatte, hvorimod jeg har bestræbt mig for at gøre hende vel bekendt med dem, som ligger indenfor hendes rækkevidde. Jeg afstikker ingen bestemte grænser for den kvindelige forstand, og langt være det fra mig at hylde den almindelige mening, at naturen har gjort kvinden uskikket til at stræbe efter det højeste i åndelig retning. Jeg taler kun med tanken henvendt på min datters smag og talenter. Hun vil aldrig blive en lærd dame – og jeg attrår det heller ikke; for som en følge af vort køns skinsyge, hvad den åndelige som den legemlige overlegenhed betræffer, er en lærd dame ikke altid den lykkeligste. Jeg ønsker ikke, at hun skal vække misundelse eller kæmpe mod verdens fordomme; jeg vil helst, at hun skal glide fredeligt igennem livet og vinde sine venners hengivenhed. Hun har tilstrækkelig beskæftigelse for sit lille hoved ved den vej, jeg har anvist hende, og er for øjeblikket ved at sætte sig ind i nogle grene af naturhistorien, beregnet på at åbne hendes øjne for naturens skønheder og undere og at lade hende få et lille indblik i den uransagelige visdoms bog, der er udspredt for os.

Jeg antager det sandsynligt, at den kvinde, som kan sætte pris på dette store værk, og som altid er sig den orden, enhed og hensigtsmæssighed bevidst, vor skønne verden styres med, vil kunne være en behagelig omgang.

Men," vedblev han smilende, "jeg er nok kommet til at holde en lille forelæsning i stedet for kun at svare på Deres venlige tilbud. Tillad mig nu på min side at tage mig den frihed at spørge Dem om Deres løbebane. De taler om at have endt Deres studier; men De har naturligvis udpeget Dem en bestemt retning, som De for Dem selv fortsætter disse i, da De jo ikke kan være uvidende om den vigtighed, en stadig beskæftigelse udøver på vor lykke. Turde jeg spørge, hvilket system De i Deres fremgang følger?"

"O, hvad system angår," svarede jeg, "da har jeg aldrig kunnet bringe mig til strengt at følge ét. Jeg antog det for rigtigst at lade geniet tage sin egen flugt, eftersom det altid arbejdede ivrigst, understøttet af lysten."

Mr. Sommerville rystede på hovedet. "Dette geni," sagde han, "er en vild egenskab, som løber bort med vore mest lovende unge mænd. Det er blevet så moderne frit at give det tømmen, at det nu anses for at være et dyr af alt for ædel en natur til at lægge seletøj på. Men det er en fejltagelse. Naturen har aldrig bestemt store evner til at sværme om og derved bringe forvirring i alle systemer. Nej, min kære ven: hvis man ikke følger ét system, bliver geniet let en unyttig egenskab for samfundet, undertiden skadelig og stedse meget ubehagelig for dets besidder. Jeg har så ofte haft lejlighed til at se, hvad fremgang unge mænd, der antoges for genier, havde i verden, og har fundet, at den i reglen ender i bitre skuffelser og tidlig svækkelse; lige så ofte har jeg bemærket, at årsagen ligger i en fuldkommen mangel på system. De havde ingen stadig flid og intet bestemt formål, alt overlodes til tilfældet, indskydelsen og flygtige tilbøjeligheder, og følgelig blev alt forvirring. Undskyld

mig, hvis jeg keder Dem med dette, men jeg ønsker at indprente Dem sagen, da det er en meget almindelig vildelse hos os og altid har draget mange med sig. Det glæder mig imidlertid at iagttage den iver, De endnu synes at hige efter at erhverve Dem kundskaber med, og Deres ærgerrigheds høje flugt lover meget. Må jeg spørge Dem, hvad De særligt har lagt Dem efter i løbet af de sidste seks måneder?"

Aldrig kunne et spørgsmål komme mere ubelejligt. I de sidste seks måneder havde jeg været aldeles begravet i noveller og romaner.

Mr. Sommerville så imidlertid, at det satte mig i forlegenhed, og med sin sædvanlige udmærkede høflighed optog han straks samtalens tråd uden at afvente noget svar. Dog drejede han det således, at han fik mig til at afgive en beretning om hele den måde, jeg var blevet opdraget på, og de forskellige slags studeringer, jeg havde befattet mig med. Dernæst gik han over til kort, men fyndigt, at omtale de forskellige grene af videnskaberne, der var vigtigst for en ung mand i min stilling, og til min forbavselse fandt jeg ham aldeles herre over de studier, jeg havde antaget ham uvidende i, og som jeg så troskyldigt havde udbredt mig over.

Han sagde mig imidlertid mange komplimenter for den fremgang, jeg havde gjort, men rådede mig til at vende min opmærksomhed til de fysiske og forlade de moralske videnskaber. "Derved," sagde han, "får man værdifulde kendsgerninger, og på samme tid undertrykkes selvtilliden ved den erfaring, man høster om kundskabernes riges grænseløse udstrækning og ved bevidstheden om det lidet, der er muligt for mennesket at kende. Metafysikken derimod kan, skønt det

er en såre skarpsindigt slags åndelig beskæftigelse, dog let forvirre nogle med tomme, ubestemte granskninger. Man ved aldrig, hvorvidt man rykker frem, eller om ens teorier er rigtige. Den gør mange unge mænd vel meget talende og lader dem let tage fejl af deres fantasis forvildelse og filosofiens guddommelige åbenbaring."

Jeg måtte afbryde ham for at give ham ret i disse bemærkninger og sige, at det selv i min indskrænkede erfaring var hændt mig, at jeg havde truffet unge mennesker netop af den sort, som havde overvældet mig med deres snakkesalighed.

Mr. Sommerville smilede. "Jeg håber," sagde han venligt, "at De vil sky disse fejl. Undgå den iver, unge mennesker deltager i en samtale med og ytrer de rå og ufordøjede begreber, de for nylig har samlet sig ved læsning. Vær overbevist om, at en udstrakt og nyttig lærdom kun er frugten af et flittigt liv, og at en ung mand, hvor megen ånd og hvor meget talent han end kan have, dog kun har overvundet og bemægtiget sig kundskabens første begreber og på en måde forskaffet sig materialer til senere studium. Hvad end Deres tidligere flid kan have været, må De være vidende om, at De endnu kun har nået den sande lærdoms dørtærskel; men på samme tid har De den fordel at være ung og har livet for Dem til at lære i."

Her endte vor samtale. Jeg gik ud af hans værelse, et ganske andet væsen, end jeg var trådt ind. Jeg var kommet med en professormine, som for at holde forelæsning, jeg vendte tilbage som en student, der faldet igennem til eksamen.

"Meget ung" og "på lærdommens dørtærskel"! Det var særdeles smigrende for én, der havde antaget sig for en fuldendt lærd og en dyb filosof!

"Det er besynderligt!" tænkte jeg. "Der synes at have været et bånd på mine evner, siden jeg er trådt ind i dette hus. Jeg har visselig ikke formået at være retfærdig mod mig selv. Når som helst jeg har forsøgt på at råde, er det faldet modsat ud. Det må være, at jeg er fremmed og beskeden blandt folk, jeg er ubekendt med. Jeg ville ønske, de kunne høre mig tale hjemme!"

"Dog," tænkte jeg ved nærmere overvejelse, "er der megen sandhed i, hvad mr. Sommerville har sagt. Hvorledes det nu er eller ikke er, kan ofte disse verdensmænd fremkomme med en bemærkning, som ville gøre en filosof ære. Nogle af hans almindelige sætninger slog mig i den grad, at jeg næsten antog, at de kunne være rettet mod mig. Hans råd om at gå efter et bestemt system er meget forstandigt. Jeg vil øjeblikkelig udføre det. Herefter skal min ånd bevæge sig med et urs regelmæssighed."

Hvorvidt det lykkedes mig i at sætte denne plan i værk, hvorledes det gik mig i min tragten efter kundskaber, og hvorledes mit frieri til Julia Sommerville havde et heldigt udfald kan muligvis give anledning til en nærmere udvikling, såfremt denne simple beretning om mit tidligere liv er så heldig at vække opmærksomhed.

Enkens prøvelse

eller

En retssag afgjort ved tvekamp.

Verden vokser sig ældre og klogere dag for dag. Dens institutioner forandres med årene, og måske ingen mere folkets retsinstitutioner, den måde, hvorpå sandhed efterspores, skyld og uskyld bestemmes. I gamle dage, da verden var ung, og dens beboere svage og uerfarne og tvivlede på deres egen dømmekraft, appellerede man til Himlens dom, når fæle anklager rejstes, eller en sag var indviklet eller tvivlsom.

Man forlangte, at den anklagede skulle stikke sin hånd i kogende olie, gå på gloende plovjern, bevise sin uskyld i væbnet kamp på indhegnet grund, enten personlig eller ved en forkæmper. Hvis den anklagede kom uskadt gennem en af disse prøvelser, var han frikendt, og resultatet blev betragtet som en kendelse fra det høje.

Det er forresten besynderligt, at i riddertiden, som udmærkede sig ved sit galanteri og sin ridderlighed, at det oftest var kvinder, som blev udsat for disse rå og skæbnesvangre ildprøver, og det selv når anklagen berørte deres fineste og lettest sårbare del – deres ære.

I den nuværende meget gamle og oplyste verdens tidsalder, hvor den menneskelige visdom er fuldt ud i stand til at styre sine egne sager, og ikke mere er i behov for Himlens særskilte bistand i sine affærer, har domstole og domsmænd erstattet disse overmenneskelige prøvelser, og enighed mellem tolv

forskellige synsmåder er nødvendige for at nå frem til en dom. En sådan enighed ville, skulle man umiddelbart tro, også kunne se ud til at behøve en mirakuløs indgriben; men den bliver tilvejebragt ved en simpel opfindelse af menneskelig sindrighed. De tolv domsmænd lukkes inde, indtil faste har klaret deres intellekter så vidt, at de bliver i stand til at indse sandheden og afgive en enig beslutning. En ting er nemlig sikker og vis – så længe domsmændene ikke er enige, må nogle af dem nødvendigvis tage fejl.

Det er imidlertid ikke vor mening at ville diskutere dette store princip eller at betvivle overlegenheden ved denne måde at fremtvinge sandheden. Vort formål er blot at fremstille for vor nysgerrige læser en af de mest mindeværdige gudsdomme gennem tvekamp, som findes antegnet i Spaniens annaler. Den fandt sted i den visigotiske konge Roderick glorværdige og oplyste regeringstid, før han beplettede sit ry ved forbrydelser og til sidst mistede såvel sit kongerige som sit liv på Guadaletes bredder, i det katastrofale slag, hvorved maurerne blev i stand til at sætte sig i besiddelse af Spanien. Historien er som følger:

Der var en gang en vis hertug af Lorraine. Gennem hele sit rige var han anset for at være den klogeste fyrste, som nogensinde havde levet, følgelig var han genstand for den største beundring i alt, han foretog sig. Denne vise potentat kunne være så vittig og holde så forstandige taler, at alle hans rådgivere blev stående og gabte rundt omkring ham, idet det ene kæbeben trak sig opad til latter og det andet sank ned i beundring, indtil de nær gik af hængslerne.

Denne vittige og overvældende vise og mægtige fyrste levede et halvt århundrede i velsignet ungkarlestand, før det endelig

gik det op for hans hofstab, hvilken skade det var, at så vis og mægtig en mand ikke skulle have et barn i sit billede, én, der kunne arve hans vid og hans rige. Da begyndte de med al tilbørlig respekt at forestille ham, hvor nødvendigt det var – såvel for hans egne besiddelsers skyld som for hans undersåtters velfærd – at han giftede sig.

Han gik derpå og overvejede dette råd for sig selv en fire eller fem år. Da fattede han endelig den store beslutning at indkalde til sit hof alle de smukke piger i landet, der var villige til at dele en hertugkrone. Hoffet var snart fyldt til trængsel af skønheder af de forskelligste farver, legemsbygning og sindelag, og ud af denne skønne flok valgte fyrsten en kvinde, hvis ynde endnu stod i knop, og om hvem alle de høje herrer sagde, at hun var skøn og elskværdig uden lige. Hofmændene roste hertugen til skyerne for dette valg og betragtede det som et nyt bevis på hans store visdom.

"Hertugen," sagde de, "er blevet lidt for gammel, pigen derimod er lidt for ung; hvad den ene mangler i år, har den anden til gengæld mere end rigeligt af. Mangel på den ene side er således balanceret ved overmål på den anden, og resultatet er et vel parret giftermål."

Det er ofte tilfældet med vise mænd som i en fremrykket alder gifter sig med meget unge piger, at de bliver forelskede i deres kone med barndommens vidunderlige kærlighed og føjer hende i alle ting. Således også med vor hertug. Selvfølgelig blev han også af sine undersåtter i almindelighed og af kvinderne i særdeleshed udråbt som et mønster for ægtemænd og til sidst på grund af den beundringsværdige måde, hvorpå han optog småbebrejdelser, og den lærevillighed, hvormed han lod sig

holde i tømme, fik det misundelsesværdige navn "hertug Philibert den Kvindebetvungne".

Der var kun én ting, som forstyrrede den ægteskabelige lykke for dette mønster af en ægtemage – han fik ingen børn, selv ikke efter at et betydeligt tidsrum var forløbet efter giftermålet. Den gode hertug gjorde alt muligt for at forsone sig med Himlen. Han aflagde løfter, foretog pilgrimsrejser, han fastede, og han bad, men alt forgæves. Hoffet var ganske forundret over dette. De var ikke i stand til at gøre sig rede for det. Mens den fattigste husmand havde kraftigt afkom i dusinvis, uden så meget som en enkelt bøn, plagede hertugen sig til skind og ben med faste og bodsøvelser, og alligevel syntes målet ham fjernere end nogensinde.

Til sidst blev den gode fyrste meget syg og følte døden nærme sig. Han så på sin unge, ømme ægtefælle med en blanding af bedrøvelse og tvivl, som hun hang der over ham med sukke og tårer.

"Ak!" sagde han, "tårer tørrer snart på unge kinder, og sorgen slår ej let rod i ungdommens barm. Blot en stakket tid, og du vil i en andens arme glemme ham, som har elsket dig så ømt."

"Aldrig! aldrig!" råbte hertuginden, "aldrig vil jeg binde mig til en anden! Ak, at min herre skulle tro mig i stand til sådan ubestandighed."

Den værdige og kvindebetungne hertug var trøstet ved hendes forsikringer; for han kunne ikke udholde tanken om at opgive hende, selv ikke efter sin død. Alligevel ønskede han et pant på hendes vedvarende kærlighed.

"Det være langt fra mig, min kære hustru, at ville kontrollere dig gennem et helt langt liv," sagde han. "Et år og en dag i streng

trofasthed vil berolige min ængstelige ånd. – Lov at forblive tro mod mit minde et år og en dag, og jeg kan dø i fred."

Hertuginden aflagde et højtideligt løfte om at ville holde sig kysk i år og dag; men hertugens følelser var endnu ikke tilfredsstillede.

"Trygt bunden er sikker funden," tænkte han; derefter satte han sit testamente op og indsatte sin kone til universalarving på den betingelse, at hun skulle være tro mod hans minde et år og en dag efter hans død; men viste det sig, at hun inden denne tid var utro på nogen måde, så skulle arven gå til hans brodersøn, som var hersker i et naboland.

Efter således at have opsat sit testamente, døde den hertug og blev begravet. Næppe var han i sin grav, førend hans slægtning indfandt sig for at tage hans efterladenskaber i besiddelse. Han tænkte nemlig, at da den gamle mand var død uden at efterlade sig børn, ville selvfølgelig riget uden videre blive overladt ham. Han blev rasende, da testamentet blev fremlagt, og han så, at den unge enke var udset til arving af hertugdømmet.

Han var en voldsom og rå mand, og tillige en af de mægtigste riddere i vid omkreds; hvorfor man frygtede, at han ville tage hertugdømmet med magt.

Han havde imidlertid to gamle, ugifte onkler med sig som hemmelige rådgivere, to gamle pebersvende, pralende og udsvævende mennesker, som havde levet deres liv i løsagtighed, svir og tummel, men som roste sig af at kende noget til verden og være vel bevandrede i den menneskelige natur.

"Vær du kun ved godt mod, mand," sagde de, "hertuginden er en livlig ung enke. Hun har netop begravet vor broder – Gud

være med hans sjæl. Han gik vel meget op i bøn og faste og holdt sin smukke kone stadig fæstet ved sit bælte. Hun er nu som en fugl, der er sluppet ud af sit bur. Tror du, hun vil holde sit løfte? Pyh! – umuligt! Tag du kun vort ord for det. Vi kender menneskenaturen og over alt det smukke køns. Hun kan ikke holde det gående i så lang tid, det er ikke en kvindes egenskab – ikke en enkes egenskab. Vi ved det, og det er nok. Hold skarpt opsyn med enken; inden året er omme, vil hun være faldet – og hertugdømmet er dit."

Nevøen var meget tilfreds med dette råd, og satte straks spioner rundt om hertuginden og bestak en mængde af hendes tjenere til at hold udkig, så at enken til sidst ikke kunne tage et eneste skridt, ikke engang fra det ene værelse til det andet i sit eget palads, uden at være iagttaget. Aldrig havde en ung og smuk enke været udsat for en så frygtelig prøvelse.

Hertuginden var udmærket klar over den overvågning, hun var underlagt. Skønt forvisset om sin egen oprigtighed og gode hensigter, vidste hun dog, at det ikke er nok for en kvinde at være dydig – hun må også være hævet over sladder. Derfor bortviste hun med ubønhørlig strenghed ethvert medlem af det modsatte køn fra sine omgivelser i hele prøvetiden. Hun antog kvinder til statsministre, statsråder, kammerherrer osv., gennem hvilke hun udførte alle sine offentlige og private anliggender, og det blev sagt over hele riget, at aldrig havde hertugdømmets affærer været bedre varetaget.

Alle mænd blev strengt holdt udenfor paladset; hun gik aldrig udenfor dets mure, og når hun gik over gårdspladsen eller i haven, omgav hun sig med en livvagt af unge jomfruer, der var bekendte for deres gode navn og rygte. Hun sov i en seng uden

gardiner, som stod midt på gulvet i soveværelset, og dette var stadig oplyst med utallige vokslys. Fire gamle spindersker, dydige som den hellige Maria selv, sad som rene drager på vagt, sov kun om dagen og vågede om natten, siddende i hvert sit hjørne af soveværelset på stole uden arme og ryg med udskårne sæder af det hårdeste træ for at afholde dem fra at døse hen.

Med sådan visdom og forsigtighed opførte den unge hertuginde sig i disse tolv lange måneder, så at bagtalelsen nær var ved at sluge sin egen tunge i fortvivlelse over ikke at få plads for blot en lillebitte formodning. Aldrig var en prøvelse mere byrdefuld – og aldrig udholdt med større udholdenhed.

Året svandt. Den sidste, ekstra dag oprandt, og det var en lang, lang dag! Det var den enogtyvende juni, årets længste dag. Det forekom, som om den aldrig ville tage ende. Mindst tusinde gange kiggede hertuginden og hendes damer ud af paladsets vinduer for at betragte solen, som sagte steg op på himlens hvælv, og endnu langsommere dalede ned mod horisonten. De kunne ikke lade være med af og til udtrykke deres forundring over, at hertugen havde lagt denne ene dag til i enden af året, som om tre hundrede og femogtres dage ikke skulle være nok til at prøve en kvindes troskab? Lidet tænkte kvinderne i dette øjeblik over, at det er det sidste gran, som vender vægtstangen; den sidste dråbe, som bringer bægeret til at flyde over – og det sidste øjeblik af udsættelsen, som udtømmer tålmodigheden.

Ved den tid, da solen sank bag horisonten, var hertuginden stundesløs over alle grænser, og skønt der endnu var flere timer tilbage, førend dagen med rette kunne siges at være forbi, kunne hun ikke holde ud længere i sit fangenskab, om det så

havde drejet sig om en kongelig krone – så meget mindre, hvor det blot gjaldt et hertugdømme. Hun gav sine ordrer. I et nu stod hendes ridehest, pragtfuldt opsadlet, i paladsets gård, ligesom en ridehest til hver af alle damerne i hendes følge. Just som solen gået ned, drog selskabet højtideligt ud af tunet. Det var en from mission – en pilgrimsfærd til et kloster, som lå ved foden af et bjerg i nærheden – for at frembære takkebønner til den hellige jomfru, fordi hun havde beskyttet hende og ladet hende sejre i denne forfærdelige prøvelse.

Da takkebønnerne var blevet frembåret for den hellige Maria, begav selskabet sig på hjemvejen. Alvorlige og i skridtgang skred de frem langs skovens rand. Det var i skumringen ved den tid, da lys og mørke flyder sammen, og det menneskelige øje ser alt i en uklar tåge. Pludselig kom der ud af skoven et uhyre farende ud fra tykningen under frygtelige brøl. Den kvindelige garde blev grebet af forvirring og flygtede i alle retninger; og der gik nogen tid, før de kom sig af deres panik og atter samledes – og da var hertuginden ikke mere at finde. De blev grebet af den største ængstelse for hendes sikkerhed. Det tågede skumringslys havde hindret dem fra at se det dyr, som havde skræmt dem. Nogle havde set en ulv, andre en bjørn, andre en af skovens vildmænd. I henimod en time belejrede de skoven uden at turde vove sig derind, og var nær ved at opgive hertuginden som revet i stykker og fortæret, da de til deres store glæde så hende komme frem gennem tusmørket, støttet af en statelig ridder.

Det var en fremmed ridder, som ingen af damerne kendte. Det var umuligt at skelne hans træk i mørket; men alle damerne var enige om, at han var af ædel skikkelse og høvisk tale. Han

havde frelst hertuginden, netop som uhyret skulle til at sænke sine skarpe tænder i hende, og forsikrede damerne, at det var hverken ulv eller bjørn, ej heller en af skovens vilde mænd, men en veritabel ildsprudende drage, en særlig art af uhyre, som især var fjendtligt indstillet mod smukke kvinder – i hin ridderlige tid – og som det trods alle anstrengelser ikke var lykkedes for nogen vandrende ridder at udrydde.

Damerne korsede sig, da de hørte, hvilken fare de var undsluppet, og kunne ikke noksom beundre ridderens tapperhed. Hertuginden forsøgte at overtale sin redningsmand til at følge dem hjem til slottet; men han havde ikke tid til overs, da han som vandrende ridder havde mange eventyr at opsøge og mange jomfruer i nød at befri og mange stakkels forfulgte enker at stå bi. Han tog derfor høfligt afsked og genoptog sin vandring, mens hertuginden og hendes følge vendte tilbage til paladset. Damerne var hele vejen utrættelige i deres pris over den fremmede ridder; ja, mange af dem ville endog frivillig have opsøgt faren i dragens kløer blot for at have oplevet den samme lykkelige frelse som hertuginden. Men hvad denne selv angik, red hun tankefuld afsted uden at sige noget.

Aldrig så snart kom hertugindens eventyr i skoven til offentlig kundskab, før en hvirvelvind rejste sig om den skønne hertuginde. Den ophidsede brodersøn til hendes afdøde mand gik omkring, bevæbnet til tænder og med en brovtende onkel på hver side til opbakning, og svor højlydt på at hertuginden havde forbrudt sine rettigheder. Forgæves anførte hun alle helgener og Himlens engle og hele sin hofstab til vidne på, at hun havde tilbragt et år og en dag i ubesmittet troskab. Én sidste ulykkelig time kunne ingen gøre rede for, og i et sådant lille tidsrum kan

onde tunger opfinde synder i så rigelige mængder, at det kan omstyrte et helt livs dyd.

De to ryggesløse onkler, som havde set noget til verden, var altid på rede hånd til at udbrede rygter, og da de var muskelstærke, bredskuldrede krigere og veteraner i klammerier såvel som andre udskejelser, havde stor indflydelse blandt folk i hertugdømmet. Hvis nogen vovede at påstå hertugindens uskyld, afbrød de ham med en hånlatter. "Ja, det er en rigtig køn historie, det," råbte de, "en ulv og en drage og en ung enke reddet af en drabelig slyngel, som ikke tør vise sit ansigt ved dagslys! Det kan du fortælle nogen, som ikke kender til den menneskelige natur; vi for vor del kender nok det svage køn og det er os nok."

Hvis den anden gentog sin påstand, rynkede de panden, blæste sig op og lagde hånden på sværdfæstet. Få mennesker bryder sig om at kæmpe for en sag, der ikke berører deres egne særskilte interesser, og på den måde fik nevøen og de to onkler deres mening igennem uden yderligere modstand.

Til sidst blev sagen henvist til en domstol, som i denne anledning blev sammensat af landets mægtigste dignitarer, og mange og lange rådslagninger blev holdt. Hertugindens karakter hele året igennem fandtes blank og pletfri som månen i en skyfri nat; men en lille, skæbnesvanger time henlå i mørke og truede med at overskygge lyset. Da man fandt menneskeligt skarpsyn ude af stand til at gennemskue dette mysterium, besluttede man at henlægge spørgsmålet til Himlens dom, eller med andre ord, at lade det afgøre ved sværdet – en hellig domstol dengang i riddertiden. Den afdødes brodersøn og hans to bøller til onkler havde at bevise deres påstands rigtighed i

åben tvekamp på en indhegnet slagmark, og hertuginden fik seks måneders varsel til at finde tre forkæmpere, der ville gå i brechen for hende. Såfremt dette ikke lykkedes hende, eller hvis hendes forkæmpere blev overvundet, skulle hendes ære anses at være besmittet, hendes troskab forbrudt, og hendes hertugdømme overdrages til hendes anklager som retmæssig ejendom.

Hertuginden var nødt til at finde sig i denne bestemmelse. Kundgørelser blev udstedt og budbringere udsendt i alle retninger, men dag efter dag, uge efter uge og måned efter måned forløb, uden at nogen forkæmper meldte sig til at bevise hendes uskyld i hin mørke time. Den smukke enke sank ned i fortvivlelse, da hun hører rygtet om en mængde storslåede turneringer, som skal afholdes i Toledo i anledning af Don Roderick, den sidste gotiske konges bryllup med den mauriske prinsesse Exilona.

Et glimt af håb steg i hendes sjæl, hun klyngede sig til disse store turneringer i naboriget som en flue i den stride strøm til et drivende halmstrå. "Hvad," tænkte hun, "måske der blandt den masse idrætsmænd, som nu er samlet i Toledo, findes tre, der vil vove deres liv for en retfærdig sag og træde i skranken for en uskyldig kvinde!" Som en sidste udvej rejste hertuginden til det spanske hof for at anråbe det der forsamlede ridderskab om bistand i sin nød.

Den gamle stad Toledo var skueplads for en storslået fejring i anledning af det kongelige bryllup. Den ungdommelige konge, modig, fyrig og fremragende smuk, og hans elskværdige brud, strålende af Østens fulde skønhed blev modtaget med hyldest og hurraråb, hvor og når de viste sig. Adelen kappedes om at

overgå hinanden i luksuøs påklædning, stejlende heste og storslået følge; og hoffets hovmodige damer viste sig frem dækket af strålende diamanter.

Midt gennem al denne storslåede pragt trådte den skønne, men angrebne hertuginde af Lorraine frem for kongens trone. Hun var klædt i sort og tæt tilsløret; fire duennaer af det adstadigste og strengeste udseende fulgte hende, og seks udsøgt skønne jomfruer udgjorde hendes kvindelige vagt. Desuden havde hun i sit følge en del ældgamle, rynkede og gråhårede riddere, og hendes slæb blev båret af en dværg, den mindste og mest pukkelryggede af alle dværge i hele kristenheden.

Da hun nåede tronens fod, knælede hun ned, og da hun kastede sløret til side og viste et ansigt så strålende smukt, var mindst halvparten af de tilstedeværende hofkavalerer rede til på stedet at forlade koner og kærester for at tilbyde den unge smukke hertuginde deres tjeneste. Og da hun fortalte, at hun kom for at bede om forkæmperes bistand til værn for hendes ære, var alle riddersmænd rede og tilbød deres arm og sværd uden engang at spørge om årsagen til stridens opkomst; thi det stod klart for dem, at en kvinde af så ædelt udseende ikke kunne have gjort andet end hvad som var ret; og forresten måtte en så nedtrykt og bedrøvet kvinde forsvares, enten det var ret eller galt!

Styrket ved en så ridderlig iver, tog hertuginden mod til sig, rejste sig fra sin bedende stilling ved kongens fødder og fortalte årsagen til sin ulykke. Da hun havde endt den sørgelige historie, sad kongen i nogen tid tavs, betaget af hendes stemmes musik. Endelig tog han til orde: "Så sandt som jeg

håber på frelsen, skønne hertuginde," sagde han, "hvis jeg ikke som suveræn og konge var bundet af pligten mod mit rige, ville jeg selv optage min lanse for at forsvare eders ære; men som det nu er, har jeg ikke min fri vilje; jeg giver derfor fuld frihed for alle mine riddere og lover at besørge en skranke rejst om en smuk mark udenfor Toledos mure, hvor kampen skal finde sted i mit og hele hoffets påsyn."

Så snart kongens vilje blev bekendt, opstod der en strid mellem de tilstedeværende riddere om æren af at få lov til at gå i skranken for den ædle sag. Sagen blev afgjort ved lodtrækning, og de lykkelige kandidater var genstand for stor misundelse; for hvem ville ikke komme i gunst hos den skønne enke?

En dag til kampen blev bestemt, og prætendenten til hertugdømmet Lorraine samt hans to onkler blev indstævnet til Toledo for at forsvare deres beskyldninger mod hertuginden. Da dagen oprandt, var hele Toledo i bevægelse fra den tidlige morgenstund. Turneringspladsen var indhegnet på det sted, der sædvanlig blev brugt, lige uden for bymuren for foden af de vilde klipper, hvorpå byen er opført, på den smukke enge langs floden Taja, som er kendt under navnet Kongens Have. Folket havde samlet sig i mængde, enhver ivrig for at sikre sig en plads med god udsigt; balkonerne var fyldt af hoffets damer, klædt i deres smukkeste dragter, og på den åbne plads tumlede skarer af unge riddere deres viltre heste, storslået klædte og med deres damers kendemærker og farver. Til sidst kom kongen med hele sit pragtfulde følge, fulgt af dronning Exilona. De indtog deres sæder på en forhøjet balkon under en tronhimmel af rigt broderet damask; ved synet af dem udbrød folket i gennemtrængende hyldestråb.

Nu kom nevøen og hans onkler ridende ind i indhegningen, jernmænd fra top til tå, og fulgt af en mængde riddere af deres egen nedrige støbning, storskrydere, sviregaster, pralhalse iført raslende rustninger og med klirrende sporer. Da Toledos indbyggere så disse riddere drage frem med pralende hovmod og rå uhøflighed, steg deres forhåbninger om sejr for den ulykkelige og blide hertuginden; men på samme indså man, at de, som skulle sejre over sådanne mænd, måtte vinde den ved en hård og bitter kamp.

Netop som nevøen og hans bande red ind fra den ene side af indhegningen, viste den skønne enke sig i den anden med sit følge af alvorlige, gråhårede hofmænd, ældgamle duennaer, og smagfuldt klædte jomfruer, og den lille dværg tynget under byrden af hendes slæb. Mængden veg til side og gjorde plads for hende, som hun skred frem, og bad for hendes sejr i dagens kampe. Hun tog plads i en lavere balkon, ikke langt fra kongens, og hendes blege ansigt, som blev fremhævet det sorte sørgeflor, lignede månen, når den i en kulsort nat titter frem mellem skyerne.

Trompeterne gjaldede som tegn på, at kampen skulle begynde. Kæmperne trådte netop frem for skranken, da en fremmed ridder i fuld rustning og fulgt af to pager og en våbendrager, kom galoperende frem, og idet han standsede foran den kongelige balkon, kræver han forret til kampen.

"Se i mig," råbte han, "ridderen, som havde den lykke at redde den skønne hertuginde fra faren i skoven, men også det uheld at bringe hende sørgelige ulykke, hun nu befinder sig i. Jeg har først nylig under mine omflakkende rejser hørt om den uret,

som er overgået hende, og jeg har jaget hid så hurtigt jeg kunne, for at stå frem til hendes forsvar."

Så snart ridderen begyndte at tale, kendte hertuginden hans stemme og støttede hans bøn om at få lov til optræde i kampen. Vanskeligheden var imidlertid, hvem af de tre allerede udvalgte forkæmpere, der skulle vige pladsen, da alle insisterede på at beholde æren. Den fremmede ridder ville bilægge striden ved at tage kampen op alene; men de tre andre ville ikke tillade det. Endelig blev det så afgjort, ved lodtrækning som før, og den uheldige trak sig med en utilfreds mumlen tilbage.

Trompeterne gjaldede igen – skranken blev åbnet. Den overmodige prætendent og hans to stortalende onkler viste sig så fuldstændigt indkapslede i stål, at de så ud som tre bevægelige jernmasser. Da de forstod, at den fremmede ridder var den selv samme, som havde reddet hertuginden i hendes nød, hilste de ham med pralende hån:

"Oho, du højst ærede ridder af dragen," sagde de, "du, som foregiver at frelse skønne enker i mørket, kom an, og retfærdiggør dine handlinger ved dagens lys."

Den fremmede ridders eneste svar var at hæve sin lanse og gå i stilling til sammenstødet. Det turde være unødvendigt at beskrive kampens enkeltheder, der spændte af som så mange hundrede andre af samme slags, som er blevet beskrevet og besunget i prosa og digt. Hvem ville ikke kunne forudse udfaldet af en kamp, hvor Himlen skulle dømme om denne den smukkeste og mest ubesmittede enkes skyld eller uskyld?

Den skarpsindige læser, som er velunderrettet om denne form for dom ved tvekamp, kan forestille sig mødet mellem den bagtaleriske nevø og den fremmede ridder. Han ser de to

kæmper, mand mod mand, hest mod hest, støde sammen i fuld galop, og den nådeløse sir Bagtaler blive kastet til jorden og slået. Han vil ikke undre sig over, at de to onklers modstander er mindre heldige ved deres rå sammenstød; men kan forestille sig den stolte fremmede ile til hjælp i det mest kritiske øjeblik; han vil se for sig, hvordan han gennemborer den ene med sin lanse og kløver den andens hoved med ét hug af sit sværd. De tre anklagere ligger døde på valpladsen, og hertugindens ubesmittede uskyld er bevist, ligesom også hendes adkomst til hertugdømmet er hævet over enhver tvivl

Luften genlød af bifald; man hørte intet andet end lovprisninger af hertugindens skønhed og dyd og den fremmede ridders mod og sejr; og jublen ville ingen ende tage, da han åbnede visiret og man genkendte en af Spaniens tapreste riddersmænd, bekendt for sine bedrifter i det smukke køns tjeneste, og som havde været verden rundt i sin søgen efter lignende eventyr.

Denne værdige ridder var imidlertid alvorligt såret og lå i lang tid syg af sine sår. Den elskværdige hertuginde, som var taknemmelig over to gange at skylde ham sin frelse, plejede ham dagligt under hans sygdom, og til sidst belønnede hans ridderlighed ved at tilbyde ham sit hjerte og sin hånd.

Kongen mente, at ridderen måtte vinde sin adkomst til en så høj ære ved yderligere våbendåd; men hans hof erklærede, at han allerede havde fortjent damen ved sit forsvar af hendes rygte og ejendom gennem tvekamp til døden; og damen selv mere end antydede, at hun var fuldkommen tilfreds med hans hidtidige fremgang, således som hun også havde erfaret den under hans kamp mod dragen i skoven.

Deres bryllup blev fejret med stor pomp og pragt. Hertugindens anden mand hverken fastede eller bad sådan som hans forgænger Philibert den Kvindebetvungne; men alligevel fandt han større nåde for Himlens altskuende øje, thi ægteskabet blev velsignet med et talrigt afkom – døtre så dydige og smukke som deres moder, sønnerne så stolte og modige som deres fader, og ligesom ham bekendte viden om for at frelse ulykkelige jomfruer og enker i nød.

Malteserridderen

Under en rejse på Sicilien, jeg foretag i min ungdom, tilbragte jeg nogen tid i den gamle by Catania ved foden af Etna. Her gjorde jeg bekendtskab med Chevalier L-, en gammel malteserridder. Skønt det var mange år efter, at Napoleon havde forjaget ridderne fra deres ø, bar han dog ordenens særkender. Imidlertid var han ikke en af disse levninger fra den store stamme, der beskrives som "enkelte, udlevede gamle mænd, der med malteserkorset på deres bryst kryber om i visse dele af Europa"; tværtimod var han endnu let og kraftig, skønt han talte mange år: han havde et blegt, magert, åndrigt ansigt, en høj pande og et klart, udtryksfuldt blik. Han lod til at finde behag i mig, følelsen var gensidig, og vi blev snart fortrolige. Jeg besøgte ham af og til i hans bolig, som var fløjen af et gammelt slot, der vendte ud imod Etna. Han var oldgransker, kunstner og samler. Hans værelse var smykket med sønderlemmede billedstøtter, opgravede af græske og romerske ruiner, med gamle vaser, tårekrukker og gravlamper. Han havde astronomiske og kemiske instrumenter og gamle bøger i forskellige sprog. Han havde givet sig af med studier som stjernetyderi og guldmagerkunst, påstod at tro på drømme og syn og yndede de besynderlige rosicrusianske lærdomme. Dog kan jeg ikke overtale mig til at antage for givet, at han virkelig troede på alt dette; jeg formoder snarere, at han holdt af at lade sin indbildningskraft have frihed til at føre ham, hvorhen den lystede.

I følge med ham gjorde jeg adskillige udflugter til hest i omegnen af Catania og ved Etnas maleriske omgivelser. En af disse førte os igennem en landsby, som var opført i sporet af et gammelt vulkansk udbrud, idet husene var bygget af lava. Engang kom vi igennem et smalt stræde, dannet af to høje, forfaldne klostermure. Stedet havde et skummelt udseende navnlig i et land, hvor snigmord er hyppige; og netop i midten af strædet så vi blod på stenbroen og på murene, som om et mord virkelig var blevet begået der.

Ridderen sporede sin hest, indtil han var helt ude af dette betænkelige nabolag. Han gjorde da den bemærkning, at han derved erindredes om en lignende plet på Malta, berygtet på grund af de mange snigmorderiske overfald, som var foretaget der på stedet. Med hensyn til et af disse fortalte han en lang og sørgelig historie, som varede, indtil vi nåede Catania. Den indeholdt flere omstændigheder af en vild og overnaturlig karakter, men som, efter hans forsikring, var nedarvede igennem sagnet og i reglen fæstet lid til af Maltas gamle indbyggere.

Da jeg holder meget af at samle besynderlige fortællinger, og da enkelte dele af denne slog mig i høj grad, optegnede jeg den, så snart jeg vendte tilbage til min egen bolig. Sammen med adskillige andre rejseerindringer gik også denne tabt for mig; men for nylig traf jeg den ved gennemlæsningen af en fransk bog. Den var rigtignok fortalt på en helt anden måde, men hovedtrækkene var de samme, og for sandheden indestod den berømte eventyrer grev Cagliostro.

En vinterdag på landet har jeg moret mig med at fortælle den på engelsk for en ungdommelig kreds ved en juleild. Mine

tilhørere, som i øvrigt er lette at tilfredsstille, modtog den særdeles godt. Et bevis på dens fortjenester er det, at nogle af de yngste efter at have hørt den gik skælvende i seng og havde meget ubehagelige drømme. Idet jeg håber, at den må have samme virkning på den læser, der jager efter spøgelseshistorier, hidsætter jeg den her. Jeg må blot tilføje, at hvor jeg har forandret den franske gengivelse af fortællingen, har jeg gjort det overensstemmende med den beretning, som min ven malteserridderen gav mig.

Storprioren af Minorca

En sand spøgelseshistorie.

> *"O, Himmel! Bevar min forstand! De siger, at ånder viser sig for sørgmodige mennesker, og at gravene åbner sig!"*
>
> ***Fletscher.***

Omtrent i midten af forrige århundrede, da johanniterridderne fra Jerusalem endnu vedligeholdt en del af deres gamle magt på Malta, tildrog sig der en sørgelig begivenhed, som er grundlaget for nærværende fortælling.

Det vil måske være rigtigst at forudskikke den bemærkning, at på hin tid var johanniterridderne blevet særdeles formuende og havde fjernet sig fra deres tidligere hellige og krigerske karakter. I stedet for at være et hårdført samfund af "munkeriddere", soldater, der havde svoret korset troskab, der skulle bekæmpe hedningene i det hellige land, rense Middelhavet og tugte Barbariets kyster med deres galejer, eller hjælpe de fattige og pleje de syge på hospitalerne, førte de et

overdådigt og udsvævende liv og kunne til stadighed findes ved Europas mest yppige hoffer. Ordenen var kort sagt kun en forsørgelsesanstalt for de trængende medlemmer af det katolske aristokrati. En komthuri [Note 1)] var, efter forlydende, hvad der tilstodes yngre brødre, og mænd af rang, hvor udsvævende de end kunne være, blev, såfremt de blot hørte til de fornemste, udnævnt til malteserriddere, ligesom de blev biskopper, majorer eller kammerherrer. Efter et kort ophold på Malta tilbragte de så resten af deres liv i deres eget land med undtagelse af et besøg nu og da på øen. Mens de opholdt sig der, fordrev de tiden med at vise det smukke køn opmærksomhed, da de ikke havde synderlig meget at bestille.

Dog var der én kreds, de ikke kunne finde indgang i. Denne bestod af nogle gamle adelige familier, indfødte på øen. Da disse ikke kunne få nogen af deres midte indlemmet i ordenen, ville de ikke holde samkvem med ridderne; de indlod ingen i deres selskaber undtagen stormesteren, som de anerkendte som deres fyrste, og medlemmerne af hans råd.

For at holde sig skadesløse steg ridderne ned til den næste klasse i selskabet, nemlig til dem, som var i en eller anden embedsstilling. Damerne af denne klasse betitledes *honorate* (højvelbårne) for at skelne dem fra de ringere, og blandt disse var der mange særdeles smukke og fulde af ynde.

Selv i denne mere gæstfri klasse blev ikke alle riddere lige vel modtaget. Tyskerne havde et afgjort fortrin, hvad navnlig må tilskrives deres smukke og friske ansigtsfarve såvel som deres venlige væsen, og derefter kom de spanske, på grund af deres vedvarende opmærksomhed og dybe tavshed i delikate sager. Besynderligt, som det må synes, blev de franske riddere

tilsidesatte. De maltesiske damer frygtede deres åbenmundethed og deres hang til praleri, og skyede alle forbindelser med dem. Derved nødsagedes de til at være tilfredse med erobringer i en endnu lavere klasse. Efter den muntre franske måde hævnede de sig ved at gøre hine til genstand for spøg og drillerier ved at opspore deres ømme møder med de begunstigede riddere og anvende denne kundskab imod dem.

Omtrent på denne tid ankom et engelsk skib til Malta, som medbragte en fornem mand af Johanniterordenen, nemlig komthuren Note 2) de Foulquerre, som havde til hensigt at blive overbefalingsmand over galejerne. Han nedstammede fra en gammel fransk, adelig krigerfamilie, idet hans forfædre i lang tid havde beklædt de højeste kronembeder i Poitou og påstod at nedstamme fra de første grever af Angoulême.

Hans ankomst forårsagede lidt urolighed blandt de fredeligtsindede, for rygtet omtalte ham som heftig, stolt og trættekær. Tre gange tidligere havde han allerede været på Malta, og hver gang var hans ophold blevet betegnet ved en eller anden voldsom og uoverlagt dåd. Da han nu imidlertid var femogtredive år gammel, håbede man, at tiden havde sløvet ham så meget, at han i det mindste var mere rolig og sat end førhen. Han indrettede sin bolig på en måde, der passede sig for hans rang og fordringer; for i sit hovmod antog han sig for at være en endnu vigtigere person end stormesteren. Hans hus blev straks samlingspladsen for alle de franske riddere. De underrettede ham om den hån, man havde behandlet dem med, eller som de indbildte sig at være blevet behandlet med, og de gav deres ærgrelse og harme luft i udfald mod de *honorate*

og disses beundrere. Ridderne af de andre nationer fandt snart tonen i dette hus ubehagelig og fornærmende og ophørte efterhånden med at komme der. Komthuren kom til at stå i spidsen for en kreds af sine egne landsmænd, der betragtede ham som deres overhoved. Var han end ikke så let til at yppe trætte som i sine yngre dage, var han dog nu langt mere stolt og anmassende. Det morede ham at omtale sine tidligere bedrifter og blodige dueller. Når han gik i gaderne, ledsagedes han i reglen af en del unge, franske riddere, som antog hans egen hovmodige og udfordrende mine. Disse førte han da hyppigt til skuepladsen for sine morderske møder, viste dem stedet, hvor de skæbnesvangre stød var blevet givet, og dvælede ved alle biomstændighederne ved det.

Under hans vejledning begyndte hans ledsagere at føje praleri til deres uforskammethed og frækhed; ved den ringeste anledning, navnlig når denne blev givet af dem, som var heldige hos de skønne, kom de i harnisk og påtog sig en utålelig hugaf-mine. De andre riddere opførte sig med al mulig tilbageholdenhed og tålmod; men de indså snart, at de ikke længe kunne vedblive på denne måde uden at geråde i åben fejde.

Blandt de spanske riddere var en ved navn Don Luis de Lima Vasconcellos. Han var fjernt beslægtet med stormesteren og var i sin yngre alder blevet optaget som page hos denne, hvorefter han ved dennes hjælp hurtigt rykkede op, indtil der blev ham overladt en af ordenens rigeste spanske komthurier, da han kun var seksogtyve år gammel. Desforuden var han blevet begunstiget af det smukke køn, og med en af de skønneste

damer af den bedre klasse havde han i lang tid vedligeholdt den ømmeste forbindelse.

Don Luis' rang, karakter og forbindelser stillede ham sideordnet med den bydende de Foulquerre og udpegede ham som sine landsmænds anfører. De spanske riddere sluttede sig derfor til ham, forestillede ham alle de krænkelser, de havde lidt, såvel som de større onder, de frygtede med tiden ville følge, og anmodede ham indstændigt om at anvende sin indflydelse hos komthuren og dennes ledsagere for at forhindre disses adfærd.

Smigret over denne sine landsmænds tillid og agtelse lovede Don Luis at henvende sig til de Foulquerre angående dette emne. Han besluttede at iagttage den højeste grad af forsigtighed ved denne lejlighed, at forestille ham de mulige følger, der kunne opstå af de unge ridderes ubesindige opførsel, og anmode ham om at udøve om indflydelse, han i så fuldt mål med rette besad, for derved at lægge bånd på deres udskejelser. Don Luis havde fuld bevidsthed om den fare, der var forbundet med at have en sammenkomst med denne hidsige og opfarende mand, og frygtede at det ville ende med en duel, hvor heldigt end sagen end i begyndelsen måske kunne stille sig. Imidlertid var det en æressag, hvori hans castilianske værdighed var indvævet, desforuden nærede han en hemmelig foragt for de Foulquerres uforskammede væsen, og muligvis var han blevet fornærmet ved en vis påtrængende opmærksomhed, denne havde vist hans skønne dame.

Det var nu den stille uge – en tid, der var alt for hellig til at give verdslige lidenskaber tøjlen, navnlig i et samfund, der styredes af en gejstlig orden; man blev derfor enig om, at den

omtalte farlige sammenkomst ikke skulle finde sted førend efter påskehelligdagene. Efter hvad der senere er kommet for lyset, er det sandsynligt, at de Foulquerre havde fået underretning om, hvad der var i gære, og at han besluttede at komme dem i forkøbet og ydmyge Don Luis, som beredte sig til at tiltale ham. Han valgte Langfredag til at udføre sit forsæt. På denne højtidsdag er det skik i katolske lande at gå rundt i alle kirker og sige en bøn i hver. Som bekendt findes der i disse kirker tæt ved døren et kar med vievand. Så snart man træder ind, dypper man fingeren heri og gør korsets tegn på brystet og panden med det. Blandt de unge spaniere anses det som en høflighed at stå ved døren, dyppe fingeren i vievandet og ærbødigt udstrække den mod en dame af deres bekendtskab, når hun kommer, som da modtager det igennem denne herre og derefter korser sig med passende anstand. Spanierne, som er de mest skinsyge elskere, lider ikke, at denne høflighed vises deres hjertes dame af andre end dem selv; når derfor en dame på Langfredag går rundt i kirkerne, plejer elskeren at følge hende fra sted til sted for at give hende vievandet ved døren, hvorved han viser hende sin kærlighed, mens han på samme tid forebygger rivalernes tjenstvillighed.

På den omtalte dag fulgte Don Luis den føromtalte dame, som han, efter hvad vi har anført, var særdeles hengiven. Allerede da de ankom til den første kirke, stod de Foulquerre tilligemed adskillige franske riddere ved døren. Forinden endnu Don Luis kunne tilbyde hende vievandet, kom komthuren ham i forkøbet, idet han trængte sig ind imellem dem, og mens han beviste damen denne høflighed, vendte han ryggen til Don Luis og trådte ham på foden. De unge

franskmænd, som var til stede, glædede sig over den tilføjede fornærmelse: den var alt for dyb og alvorlig til at kunne tilgives af den spanske stolthed, og den gjorde følgelig ende på alle Don Luis' forsigtige planer. Imidlertid undertrykte han sin heftighed, indtil alle havde forladt kirken, hvorpå han tiltalte komthuren med en rolig, ubekymret mine, forhørte sig om hans helbred og spurgte til hvilken kirke, han nu agtede at begive sig. "Til St. Johannes kirke." Don Luis tilbød sig at føre ham derhen ad den korteste vej. Hans tilbud blev modtaget uden tilsyneladende mistanke, og de gik bort sammen. Efter at være gået et stykke kom de ind i en lang, smal gade, som hverken noget vindue eller nogen dør vendte ud til, den kaldtes *Strada Stretta*, eller Smallestræde. Det var en plads, hvor dueller stiltiende tillodes på Malta, og hvor man så igennem fingre med disse som tilfældige møder. På hvilke som helst andre steder var der strengt forbud imod dem. Denne grænse var blevet sat for at råde bod på det store antal dueller, der tidligere var så hyppige på Malta. Endvidere var det fastsat, for at gøre disse møder mindre farlige, at ingen under dødsstraf måtte træde ind i denne gade, bevæbnet enten med dolk eller pistol. Det var et ensomt, mørkt stræde, netop bredt nok til at to kunne stå *en garde* og krydse deres sværd; kun såre få gik der igennem uden at have en eller anden skummel hensigt, og, når en overlagt duel skulle udføres, stillede sekundanterne sig altid ved hver ende af strædet for at forebygge afbrydelser og standse gennemgang.

I nærværende tilfælde var de omhandlede personer næppe trådt ind i strædet, førend Don Luis trak blank og tilråbte komthuren at forsvare sig.

De Foulquerre blev øjensynlig meget overrasket; han trak sig tilbage og forsøgte på at underhandle, men Don Luis vedblev at ægge ham til strid.

Efter nogle øjeblikkes forløb drog han ligeledes sit sværd, men sænkede derpå straks spidsen.

"Langfredag!" udbrød han og rystede på hovedet; "lad mig tale ét ord med eder. Det er nu over seks år siden, at jeg har været i skriftestolen – jeg gruer for min samvittigheds tilstand; men inden tre dage – det vil sige, næste mandag -"

Don Luis ville ikke lytte til ham. Skønt han af naturen havde et fredeligt gemyt, var han nu bragt til raseri, og folk af den slags er døve for fornuftgrunde, når de først er ophidsede. Han tvang komthuren til at stille sig *en garde*. Skønt denne var meget vant til kampe og fejder, var han dog besynderlig nedstemt. Skrækken viste sig tydeligt i alle ansigtstræk. Han stillede sig med ryggen til muren, og sværdene mødtes. Striden var kort men ulykkelig. Ved det allerførste stød gik Don Luis' sværd igennem hans modstanders bryst, de Foulquerre vaklede til muren og støttede sig imod den.

"O, Langfredag!" udbrød han atter med hendøende stemme og et fortvivlet udtryk. "Himlen forbarme sig over eder! Bring mit sværd til Têtefoulques og lad dem læse hundrede messer i borgkapellet for min sjæls frelse!" Med disse ord udåndede han.

Don Luis' raseri var til ende. Han stod forvirret og stirrede på det døde legeme. Han erindrede sig den dødes bøn om tre dages henstand for at forlige sig med Himlen; han havde nægtet ham det; han havde befordret ham til graven med alle hans synder hvilende tungt på hans hoved. Hans samvittighed

slog ham. Han tog komthurens sværd, som var blevet ham overdraget at bringe til Têtefoulques, og ilede fra *Strada Stretta*.

Duellen vakte naturligvis megen opmærksomhed på Malta, men havde ingen skadelig indflydelse på Don Luis' stilling. Han aflagde en åben bekendelse af hele sagen for ordenen, der betragtede den som et af de tilfældige møder i *Strada Stretta*, hvilke beklagedes, men tåltes, og den offentlige mening, som aldeles var imod den afdøde, da alle foragtede ham, erklærede, at han fortjente sin skæbne. Kun tre dage efter denne begivenhed blev Don Luis derpå ophøjet til en af de højeste værdigheder i ordenen, idet stormesteren udnævnte ham til storprior over kongeriget Minorca.

Men fra den tid undergik hele hans væsen og opførsel en forandring. Han blev et bytte for den dybeste melankoli, som intet kunne mildne. Den strengeste gudsfrygt, den hårdeste bod formåede ikke at dæmpe den rædsel, som fortærede ham. Han var længe fraværende fra Malta, man sagde på fjerne pilgrimsvandringer; da han atter vendte tilbage, så han endnu mere udtæret og modløs ud. Der syntes at være noget gådefuldt og uforklarligt i hans sindstilstand. Nogle af de frygtelige syn, som forfulgte ham, er gengivet her efter hans egen beretning.

"Da jeg havde bekendt alt for ordenskapitlet," sagde han, "blev min brøde offentliggjort; jeg havde forliget mig med mine medmennesker, men ikke med Gud, med min skriftefader og min egen samvittighed. Min forbrydelse var dobbelt stor, dels på grund af den dag, den blev begået på, dels for mit afslag på at opsætte det tre dage, på det at offeret for min hævn kunne modtage sakramentet. Hans fortvivlede udråb: 'Langfredag! Langfredag!' lød stadig i mine øren. 'Hvorfor tilstod jeg ham

ikke denne udsættelse?' sagde jeg til mig selv; 'var det ikke nok at ihjelslå legemet, men skulle jeg endda søge også at ihjelslå sjælen?'

Den følgende fredag fo'r jeg pludselig op af min søvn. En ubeskrivelig rædsel greb mig. Jeg så mig vildt om. Det forekom mig, som om jeg hverken befandt mig i mit værelse eller i min seng, men derimod i det uheldsvangre *Strada Stretta*, hvor jeg lå på stenbroen. Jeg så atter de Foulquerre læne sig til muren; jeg hørte atter hans sidste ord: 'Bring mit sværd til Têtefoulques og lad dem læse hundrede messer i borgkapellet for min sjæls frelse!'

Den næste nat lod jeg en af mine tjenere sove i værelset hos mig. Jeg så eller hørte intet, hverken da eller nogen af de påfølgende nætter førend næste fredag; da havde jeg atter samme syn med undtagelse af, at jeg syntes at se min tjener ligge et stykke fra mig på stenbroen i *Strada Stretta*. Synet vedblev at vise sig hver fredag nat, idet komthuren stedse fremstillede sig på den samme måde og ytrede de samme ord: 'Bring mit sværd til Têtefoulques og lad dem læse hundrede messer i borgkapellet for min sjæls frelse!'

Ved at udspørge min tjener desangående, forklarede han ved slige lejligheder at have drømt sig liggende i en meget smal gade, uden imidlertid at se eller høre komthuren.

Jeg kendte intet til denne Têtefoulques, som den afdøde så ivrigt befalede mig at bringe sit sværd hen til. Jeg gjorde følgelig forespørgsler om det hos de franske riddere. De underrettede mig om, at det var en gammel borg, der omtrent lå fire mile fra Poitiers, dybt i en skov. Den var blevet opført i gamle dage, for adskillige århundreder siden, af Foulques Taillefer, en berømt

krigersk greve af Angoulême, som skænkede den til en uægte søn, der senere blev ophøjet til stor-seneschal [Note 3)] af Poitou og blev stamfader for slægten Foulquerres af Têtefoulques, arvelige seneschaller af Poitou. Endvidere fortalte de mig, at der var forunderlige rygter i omløb om denne gamle borg, og at den indeholdt mange besynderlige oldsager. Blandt disse var Foulques Taillefers våben såvel som de krigeres, han havde dræbt, og det var en ufravigelig og ældgammel skik i familien at nedlægge der det sværd, de havde måttet afgive enten i krig eller tvekamp. Dette var altså grunden til den døendes bestemte påstand med hensyn til sit sværd.

Synet vedblev at plage mig i samme frygtelige grad. Jeg begav mig til Rom, hvor jeg bekendte alt for storkardinalen og underrettede ham om de rædsler, jeg så. Han lovede mig syndsforladelse, efter at jeg havde udført visse bodshandlinger, hvori navnlig indbefattedes den at udføre den døendes bud, bringe hans sværd til Têtefoulques og lade dem læse hundrede messer for hans sjæls frelse.

Så hurtigt som muligt rejste jeg til Frankrig og opholdt mig ikke undervejs. Ved min ankomst til Poitiers fandt jeg, at efterretningen om komthurens død var nået derhen, men at den ikke havde vakt mere bedrøvelse der end på Malta. Jeg efterlod mit tøj i byen, iførte mig en pilgrims dragt og begav mig til fods, ledsaget af en vejviser, til Têtefoulques. Vejen i den del af landet havde da også været ufremkommeligt for vogne.

Jeg opdagede Têtefoulques at være en storartet, men mørk og forfalden masse. Alle porte var lukkede, og der herskede ligesom en vild ensomhed og forladthed over stedet. Jeg havde forstået, at der ingen beboere var, undtagen dørvogteren og en

slags eremit, som havde opsyn med kapellet. Efter i længere tid at have ringet, lykkedes det mig til sidst at fremkaldt portneren, som bukkede sig ærbødigt for min pilgrimsdragt. Jeg bad ham føre mig til kapellet, da dette var målet for min vandring. Vi fandt en eremit der, beskæftiget med at synge dødssalmen – en sørgelig lyd for én, der vil gøre bod for drabet af et af familiens medlemmer. Da han havde endt sin sang, underrettede jeg ham om, at jeg var ankommet for at opfylde et krav af min samvittighed, og jeg bad ham læse hundrede messer for komthurens sjælefred. Han svarede, at da han ikke var i ordenen, var han ikke bemyndiget til at læse messe, men at han gerne ville påtage sig at besørge min samvittighedsgæld afbetalt. Jeg lagde mit offer på alteret og ville ligeledes have henlagt sværdet der. 'Holdt!' udbrød han med en sørgelig rysten på hovedet; 'her er ikke stedet for så dødeligt et våben, der alt for hyppigt er blevet badet i kristent blod. Bring det til våbenkammeret; der vil I finde mange lignende sejrsmærker. Det er et sted, hvorhen jeg aldrig kommer.' Portneren optog tråden der, hvor den gejstlige mand havde sluppet den. Han forsikrede mig, at jeg ville finde alle krigernes sværd i våbenkammeret, såvel som også de overvundne fjenders. Dette, sagde han, var en skik, der var blevet vedligeholdt fra Mellusines og hendes ægtefælle Geoffrey à la Grande-dent's tid.

Jeg fulgte den snaksomme mand til værelset. Det var en stor, støvet hal, behængt med portrætter af et gotisk udseende; de forestillede en lang række krigere, af hvilke enhver havde sine egne og de erobrede våben tæt om sig. Det mest fremragende billede var det af Foulques Taillefer, greve af Angoulême og borgens bygherre. Han var fremstillet i legemsstørrelse,

bevæbnet fra top til tå; han omfattede et stort skjold, hvorpå sås tre springende løver. Figuren var så slående, at det syntes, som om den skulle stå ud fra lærredet, og under den opdagede jeg mange våben som beviser på den gamle kæmpes sejre. Foruden disse så jeg sværd af alle skikkelser, størrelser og aldre ophængt rundt om; rustningerne stod opstillet som riddere *in effigie*.

På hver side af en uhyre kamin hang portrætterne af den første seneschal af Poitou (uægte søn af Foulques Taillefer) og dennes hustru Isabella de Lusignan, fra hvem der nedstammede den fæle race af Foulquerrer, som truende viste sig til alle sider. De havde udseendet af at være fuldkomne ligheder, og ved nøjere at betragte dem indbildte jeg mig at kunne skelne trækkene af deres ulykkelige efterkommer, som jeg havde dræbt. Dette var et sørgeligt nabolag, dog var rustkammeret den eneste del af borgen, som så beboelig ud. Jeg bad derfor portneren om at tænde op og anmodede ham om at skaffe mig aftensmad og tilberede mig en seng i en krog.

'Varme og aftensmad skal I få, og det med glæde, ærværdige pilgrim,' sagde han; 'men, hvad sengen angår, da råder jeg eder til at komme og sove i mit kammer.'

'Af hvad grund?' spurgte jeg. 'Hvorfor skal jeg ikke sove i hallen?'

'Jeg har mine årsager til det; jeg skal rede eder en seng tæt ved min.'

Jeg gjorde ingen indvendinger; for jeg erindrede, at det var fredag, og frygtede for at se det vante syn. Han bragte brænde ind, tændte ild i den store kamin og gav sig dernæst til at sørge for måltidet. Jeg trak en stol tæt til ilden og sad og grundede på de portrætter, der omringede mig, og på de gammeldags

rustninger og sværd – erindringerne fra mangen en blodig dåd. Eftersom dagen hældede, flød hallens forrøgede betræk gradvis i ét med den dunkle grund i malerierne, og lysglimtene fra kaminen lod mig kun se ansigter, der stirrede på mig fra mørket. Alt dette var særdeles uhyggeligt; muligvis var det kun min samvittigheds tilstand, der gjorde mig ualmindelig følsom og tilbøjelig til at nære frygtelige indbildninger.

Til sidst bragte manden aftensmaden ind. Den bestod af en ret foreller og nogle krabber, fanget i borggraven. Ligeledes forskaffede han mig en flaske vin, som han underrettede mig om, var fra Poitou. Jeg bad ham indbyde eremitten til at gøre mig selskab; men den hellige mand lod mig svare, at han aldrig tillod sig at nyde andet end rødder og urter, når de kogtes i vand. Jeg spiste altså alene, men jeg forlængede måltidet så meget som muligt og søgte at oplive mit synkende mod ved vinen, som jeg fandt ret tålelig.

Da jeg var færdig, beredte jeg mig til min aftenbøn. Jeg har altid været meget nøjagtig i at læse mine bønner; det er en hellig pligt for enhver ridder af en gejstlig orden, og jeg kan svare for, at enhver spanier trofast opfylder den. Jeg tog følgelig en messebog og en rosenkrans op af lommen og sagde til portneren, at han kun behøvede at antyde mig vejen til sit værelse, som jeg da ville begive mig hen til efter at have holdt bøn.

Han førte mig hen til en vindeltrappe, der gik ned fra hallen. 'I skal gå fire trapper ned, indtil I ser en gang, som ender i en buegang, hvor der findes en billedstøtte; I kan ikke gå fejl af mit værelse, det er det sjette fra støtten, og døren skal jeg lade stå åben. Jeg råder eder til ikke at forblive her efter midnat.

Forinden den tid vil I høre eremitten ringe med klokken efter at have gået huset igennem. Dvæl ikke længere efter dette signal!'

Portneren trak sig tilbage og jeg begyndte at fremsige mine bønner. Jeg vedblev ivrigt med dette og standsede kun fra tid til anden for at lægge brændsel på ilden. Jeg vovede ikke at kaste blikket rundt, for jeg følte mig at være et bytte for skrækkelige indbildninger. Billederne syntes at få liv. Hvis jeg betragtede noget enkelt i længere tid, var det som om øjne og læber bevægede sig. Fremfor alt forekom det mig, at storseneschallen og hans frue, som hang på hver sin side af kaminen, betragtede mig med vrede og forhadte blikke, ja, jeg bildte mig endog ind, at de vekslede øjekast med hinanden. Netop da rystede et vindstød ruderne, og idet det trængte igennem hallen, forårsagede det en forfærdelig klingen og bragen i rustningerne. I min forvirrede tilstand antog jeg det for noget overnaturligt.

Til sidst hørte jeg eremittens klokke og ilede med at forlade hallen. Jeg tog det eneste lys, som fandtes i værelset, og begyndte nedstigningen, men før jeg var kommet buegangen nær, slukkede et vindpust mit lys. Hurtigt besteg jeg atter trappen for at tænde det ved ilden, men døm om mine følelser, da jeg ved min indtrædelse i rustkammeret så seneschallen og hans frue, som, efter at være trådt ud af deres rammer, havde sat sig på stolene ved siden af kaminen!

'Hvad siger I, min kære,' sagde seneschallen med megen anstand og i gammeldags stil, 'hvad siger I om denne castilianers anmasselse, at han kommer og holder drikkelag i denne vor borg efter at have dræbt vor efterkommer,

komthuren, og det uden at give ham tid til at bekende sine synder?'

'Sandelig, min herre,' sagde det kvindelige spøgelse med ikke ringe fornemhed og med megen alvor; 'sandelig, min herre, jeg er af den mening, at ridderen begik en skændig uret i denne sag, og det skulle aldrig tillades ham at drage bort herfra, uden at I tilkastede ham handsken!' Jeg ventede ikke for at høre mere, men skyndte mig ned for at finde portnerens værelse. Efter halvanden times frugtesløs søgen, under hvilken jeg havde været i dødelig angst, ville jeg indbilde mig selv, at dagen var ved at gry, og jeg lyttede utålmodigt efter hanens galen; for jeg troede, at jeg ville blive genoplivet ved denne muntre lyd, og i min forvirrede tilstand stolede jeg fast på den almindelige forestilling, at spøgelser aldrig viser sig efter det første hanegal.

Endelig tog jeg mig sammen og bestræbte mig for at blive herre over denne tomme frygt. Jeg prøvede på at gøre mig selv begribeligt, at de to figurer, jeg havde troet at se og høre, kun havde været til i min sygelige fantasi. Endnu holdt jeg lysestumpen i hånden, og jeg besluttede derfor at gøre et forsøg på at tænde den og finde vejen til min seng; for jeg var nær ved at segne af mathed. Jeg sprang altså op ad trappen, tre trin ad gangen, standsede ved døren til rustkammeret og kiggede forsigtigt ind. De to gotiske figurer var ikke længere i kakkelovnskrogen, men jeg glemte at lægge mærke til, om de igen var trådt ind i deres rammer. Jeg ilede fortvivlet hen mod ildstedet; næppe havde jeg imidlertid gjort tre skridt ind i stuen, førend Foulques Taillefer stod for mig, bevæbnet fra top til tå, *en garde*, og med sværdspidsen pegende hen imod mig. Jeg ville have trukket mig tilbage, men døren var spærret af en

spøgelses-våbendrager, som slyngede mig en stridshandske i ansigtet. Drevet til raseri snappede jeg et sværd ned fra muren: det var tilfældigvis komthurens, som jeg havde ophængt der. Jeg fo'r ind på min modstander, og det forekom mig, at jeg gennemborede ham flere gange, men på samme tid følte jeg et stik i hjertet som af et glødende jern. Mit blod oversvømmede hallen, og jeg faldt i afmagt.

Da jeg genvandt min bevidsthed, var det lys dag, og jeg befandt mig i et lille værelse, omgivet af portneren og eremitten. Portneren fortalte, at da han sent efter midnat var vågnet og så, at jeg ikke var i stuen, havde han forsynet sig med et vievandskar og begivet sig ud efter mig. Han fandt mig liggende bevidstløs på gulvet i rustkammeret og bar mig bort. Jeg talte om mit sår og om alt det blod, jeg havde mistet. Han rystede på hovedet og vidste intet om det, og til min store forbavselse opdagede jeg ved nærmere undersøgelse, at jeg var aldeles rask og uskadt. Såret og blodet havde altså været indbildning. Hverken portneren eller eremitten udspurgte mig, men de rådede mig til snarest muligt at forlade borgen. Jeg tøvede ikke med at efterkomme deres råd og følte mig befriet fra en trykkende vægt, da jeg efterlod de mørke og uhyggelige mure af Têtefoulques bag ved mig.

På vejen til Spanien kom jeg den følgende fredag til Bayonne. Ved midnat blev jeg som tidligere vækket af min søvn, men det var ikke længere den døde komthur, der viste sig for mig. Det var gamle Foulques Taillefer, som stod bevæbnet fra top til tå og strakte sværdspidsen ud imod mig. Jeg gjorde korsets tegn, og spøgelset forsvandt, men jeg følte den samme brændende smerte i brystet som den aften i våbenkammeret, og jeg syntes

at være badet i blod. Jeg ville have skreget eller rejst mig fra min seng for at søge hjælp, men jeg kunne hverken tale eller røre mig. Denne tilstand vedvarede til hanegal, da jeg atter faldt i søvn; men den næste dag var jeg syg og elendig. Hver fredag nat har jeg det samme frygtelige syn; ingen bod, ingen anger kan befri mig fra det, og det er kun håbet om den guddommelige nåde, der opretholder mig og sætter mig i stand til at bære så grusom en hjemsøgelse."

Storprioren af Minorca svandt gradvis hen under byrden af sine bestandige samvittighedsnag og det natlige mareridt. Kort tid efter at have åbenbaret de foregående biomstændigheder ved sagen døde han, øjensynlig i en sindsforvirret tilstand.

Denne fortælling er gengivet, på mange steder fuldkommen nøjagtigt, fra den franske beretning, hvori den siges at være en sand tildragelse; om så er, kan vi kun sige, at det er et af de tilfælde, hvor sandhed er mere romantisk end digt.

Note 1:

Komthuri: Et ordenshus med tilliggende jorder og indkomsterne af dem. Det findes hos flere gejstlige ridderordener. *Overs.anm.*

Note 2:

Komthur: Forstanderen for et komthuri. *Overs.anm.*

Note 3:

Stor-seneschal: En højtrangerende kronembedsmand, der tidligere i Frankrig og England havde opsigt med det kongelige husvæsen. *Overs.anm.*

En lykkelig mand

I Tuilerierne er der en lille venlig plet under en terrasse, som vender mod syd. Langs hele muren er opstillet bænke, hvorfra man har en smuk udsigt over havens spadseregange og alleer. Om efteråret og på smukke vinterdage tyr mange folk hen til denne krog, da der altid synes at være ligesom noget sommerligt ved den. Er morgenen smuk og mild vil man stedse der finde ammer, som leger med deres børn, for ikke at tale om de mange ældre herrer og damer, som, med den franskmændene egne kærlighed til små fornøjelser og små udgifter, kommer derhen for at slikke solskin og spare brændsel. Her kan man ofte se en eller anden kavaler af den gamle skole komme spadserende i en forkommen tilstand; når solen har optøet hans stivnede blod lidt, flagrer han om som et forfrossent møl, der er blevet varmt ved en flamme, mens han udfolder en vis ridderlig høflighed mod de aldrende damer og nu og da betragter en velvoksen barnepige med et forelsket blik.

Blandt dem, som stadigt besøgte denne plet, havde jeg ofte bemærket en gammel herre, hvis dragt var aldeles førrevolutionær. Han bar den trekantede hat fra forrige tider, hans hår var sat i *ailes de pigeons*, en mode fra Bourbonernes tid, og i nakken bar han en pisk, hvorefter hans sindelag ikke var at betvivle. Skønt hans dragt var meget gammeldags, var der dog en vis falmet elegance udbredt over den, og jeg lagde mærke til, at han havde en smuk, omend ikke moderne, guldsnustobaksdåse. Det lod til, at han var den mest yndede mand på hele spadseregangen. Enhver ældre dame sagde han

en kompliment, han kyssede hvert barn og klappede hver lille hund på hovedet – for børn og hunde er vigtige medlemmer af samfundet i Frankrig. Jeg må imidlertid ikke glemme at anføre, at han aldrig kyssede et barn, uden på samme tid at knibe barnepigen i kinden: en franskmand af den gamle skole glemmer aldrig sine pligter mod kønnet.

Jeg var kommet til at holde af ham. Der var i reglen et udtryk af blidhed og godmodighed i hans ansigt, som jeg ikke sjældent har fundet i disse levninger fra Frankrigs ridderlige tider. Den stadige udveksling af de tusind små høfligheder, som umærkeligt gør en livet behageligt, er ikke uden virkning på ansigtet, idet der med tiden lejrer sig en blid venlighed over det, som omtrent gør det samme indtryk på én som en aftenbelysning over et landskab.

Hvor man er gunstigt stemt for hinanden, stifter man snart en slags tavst bekendtskab ved ofte at mødes på de samme spadseregange. En eller to gange overlod jeg ham en bænk, hvorefter vi tog hattene af, når vi sås; til sidst kom vi så vidt, at vi tog en pris tobak sammen, hvilket er ensbetydende med at spise salt sammen i Østen: fra det øjeblik var vi bekendte med hinanden.

Jeg blev nu hans stadige ledsager på morgenvandringerne, og hans godmodige bemærkninger om folk og sæder morede mig meget. En dag, da vi spadserede igennem en af Tuileriernes alleer, mens efterårsstormen hvirvlede det visne løv om os, blev min ledsager ualmindelig meddelsom og fortalte mig nogle træk af sit liv. Han havde engang været formuende, havde ejet et stort gods og et elegant hus i Paris, men Revolutionen, som gjorde så mange sørgelige forandringer, berøvede ham alt.

Under en af de mest blodige perioder angav hans hovmester ham hemmeligt, og nogle af Konventets blodhunde blev sendt ud for at arrestere ham. Han fik heldigvis så betimelig underretning om deres ankomst, at han kunne flygte. Uden penge eller venner landede han i England, men anså sig ikke desto mindre ualmindelig begunstiget ved at have beholdt sit hoved, idet adskillige af hans naboer var blevet guillotinerede som straf for, at de var rige.

Da han nåede London, havde han kun én louisdor i sin lomme og ingen udsigt til at få flere. Han spiste alene til middag på bøfsteg og var nær blevet forgivet af portvin, som han efter farven havde antaget for rødvin. Restaurationens skumle udseende og det lille mørke værelse, hvor han spiste, stod i skarp modsætning til de pragtfulde sale i Paris. Alt så uhyggeligt og nedslående ud. Fattigdom stirrede ham i ansigtet, han vendte de få shillings, han havde fået tilbage i byttepenge, han vidste ikke, hvad der skulle blive af ham og – gik i teatret.

Han tog plads i parterret, og lyttede opmærksomt til en tragedie, som han ikke forstod et eneste ord af, og som syntes at bestå af fægtninger, drab og sceneforandringer; han begyndte at føle sit mod synke, da han til sin forbavselse, ved at se ned i orkestret, genkendte en gammel ven og nabo, som netop var i færd med at frembringe toner af en uhyre violoncello.

Næppe var stykket forbi, førend han bankede sin ven på skulderen. De kyssede hinanden på begge kinder, og musikeren tog ham med hjem og delte sin bolig med ham. Han havde også lært musik for sin fornøjelse; ifølge sin vens råd lod han det nu

være et middel til sit underhold. Han skaffede sig en violin, tilbød sig til orkestret, blev antaget og betragtede sig atter som et af de lykkeligste mennesker.

Her levede han i mange år, mens den frygtelige Napoleon herskede. Han fandt adskillige emigranter, der ligesom han selv opholdt livet ved hjælp af deres talenter. De holdt sammen, talte om Frankrig og om gamle dage og bestræbte sig for at føre en slags parisisk liv midt i London.

De spiste på en ussel, billig, fransk restauration i nærheden af Leicester Square, hvor de blev opvartet med en karikatur af fransk kogekunst. Derefter tog de deres spadseretur i St. James's Park og søgte at bilde sig ind, at det var Tuilerierne; kort sagt, det lykkedes dem at vænne sig til alt, undtagen til den engelske søndag. Den gamle herre havde tilsyneladende intet at indvende imod englænderne, som han kaldte *des braves gens*, og han havde så megen omgang med dem, at han efter tyve års forløb kunne tale så meget af sproget, at man næsten kunne forstå, hvad han sagde.

Napoleons fald var også et vendepunkt i *hans* liv. Han havde anset sig som en såre lykkelig mand, at han havde kunnet undfly fra Frankrig uden at eje en skilling, og han anså sig ligeledes overmåde lykkelig ved at være i stand til at vende tilbage under lignende omstændigheder. Hans smukke ejendom i Paris var rigtignok gået igennem adskillige hænder under tidens omskiftelser, således at han ikke mere kunne komme i besiddelse af den; men på den anden side havde regeringen ædelmodigt tilstået ham en pension på nogle hundrede francs, på hvilke han med streng sparsommelighed levede uafhængigt og, så vidt jeg kunne se, lykkeligt.

Da hans før så fortræffelige hus nu anvendtes som *hôtel garni*, lejede han sig der et lille kvistværelse; det var kun, sagde han, at flytte sit sovekammer to etager op – han var endnu i sit eget hus. Hans stue var smykket med portrætterne af flere skønheder fra forrige tider, som han påstod at have stået på en særlig fortrolig fod med; iblandt disse var en bekendt danserinde, som før Revolutionens udbrud havde vakt beundring i hele Paris. Min ven havde været hendes velynder, og hun var en af hans få veninder, som havde modstået tiden i dens forskellige omvæltninger. Hun besøgte ham nu og da; men den skønne Psyche, engang dagens mode og parterrets afgud, var nu en lille, sammenkrympet gammel kone med en lang kroget næse.

Hver gang der var kur ved hoffet, viste den gamle herre sig altid der; han var i højeste grad kongeligsindet og kunne aldrig omtale den kongelige familie uden et udbrud af beundring, idet han nemlig betragtede dem som sine staldbrødre i landflygtighed. Hvad hans fattigdom angik, da agtede han ikke meget på den, og på en godmodig måde trøstede han sig altid over hvert savn, han måtte lide. Hvis han havde mistet sit eget slot på landet, havde han jo et halvt dusin kongelige paladser til sin rådighed. Om sommeren havde han Versailles og St. Cloud, og når han ønskede afveksling, havde han jo i byen de skyggefulde alleer i Tuilerierne og Luxembourg. Således var alle hans spadseregange og nydelser fyrstelige, og dog kostede de ham intet. Når jeg går i disse skønne haver, plejede han at sige, da behøver jeg kun at forestille mig, at jeg ejer dem, og jeg gør det virkelig. Alle disse glade mennesker er mine besøgende, og jeg gad se, om storsultanen selv formår at fremvise en større

afveksling i skønhed. Ja, hvad der er bedre, jeg har endda ikke den ulejlighed at underholde dem. Mit gods er et fuldkommen *Sans Souci*, hvor enhver gør, som det behager ham, og ingen volder ejeren besvær. Hele Paris er mit teater, og der spilles altid. I hver gade er der dækket et bord for mig, og tusinde opvartere er rede til at flyve på mit vink. Når mine tjenere har opvartet mig, betaler jeg dem, giver dem afsked, og dermed er sagen endt; jeg behøver ikke at frygte for, at de gør mig uret eller plyndrer mig, når jeg vender dem ryggen. I det hele taget, sagde han, når jeg overtænker de mange farer, jeg har været underkastet og den måde, jeg er undsluppet dem på; når jeg erindrer alt, hvad jeg har lidt, og alt, hvad jeg for øjeblikket nyder, kan jeg ikke andet end betragte mig som en mand, der har været ganske ualmindelig heldig.

Således er denne praktiske filosofs korte historie, og det er billedet af mangen en franskmand, som Revolutionen har ruineret. Franskmændene synes frem for de fleste andre at have en særegen lethed i at finde sig i livets modgang og at uddrage sødme af de bitreste ting. Ulykkens første stød overvælder dem stundom; men er dette først forbi, bringer deres naturlige elastiske følelser dem hurtigt igen op til overfladen. Man kan sige, at årsagen ligger i deres letsindige karakter, men det forsoner dem dog med ulykken, og, er det end ikke sand filosofi, er det dog næsten lige så nyttigt. Lige siden jeg hørte min lille franskmands historie, har jeg trofast bevaret den, og jeg takker Himlen, at jeg til sidst har fundet, hvad jeg næsten antog for utænkeligt her på jorden – *en lykkelig mand*.

Efterskrift. Det er umuligt at regne på varigheden af den menneskelige lykke. Efter at have skrevet ovenstående er loven

om skadeserstatning udkommet, og min ven har fået en stor del af sin formue tilbage. Netop på den tid var jeg fraværende fra Paris, men ved min hjemkomst skyndte jeg mig hen for at ønske ham til lykke. Han boede prægtigt på første sal i sit hus. En tjener i livré førte mig igennem pragtfulde sale til et rigt udstyret kabinet, hvor jeg fandt min lille franskmand liggende på en sofa. Han modtog mig med sin vante hjertelighed; men jeg så, at hans munterhed og det godmodige udtryk i hans ansigt var borte; hans blik tydede på ærgrelse og bekymring.

Jeg lykønskede ham til hans held. – "Held!" gentog han. "Bah! De har frarøvet mig en fyrstelig formue, og som skadeserstatning giver de mig en ussel andel tilbage."

Ak! Jeg genfandt min tidligere fattige og tilfredse ven som en af de rigeste og ulykkeligste mænd i Paris. I stedet for at glæde sig over den mere end tilstrækkelige indtægt, han har fået igen, ærgrer han sig dagligt over den overflødighed, man ikke vil tilstå ham. Han spadserer ikke mere i tilfreds lediggang om i Paris, men han findes stedse som en søgende i ministrenes forværelser. Med hans munterhed er også hans kongeligsindede tænkemåde bortflygtet; han smiler ironisk, når man nævner Bourbonerne og trækker endog på skuldrene, når han hører, at man roser kongen. Kort sagt, han er en af de mange filosoffer, som denne lov har gjort skade i stedet for gavn, og han er uhelbredelig, for jeg betvivler meget, at en anden af lykkens omvæltninger, som atter gjorde ham fattig, på samme tid atter kunne gøre ham til en lykkelig mand.

Ralph Ringwoods ungdomshændelser

Skønt Ralph Ringwood er et opdigtet navn, er det dog en virkelig person, nemlig den afdøde guvernør Duval i Florida. Vi har gengivet nogle træk af hans tidligere og eventyrlige liv med, så vidt vi kunne mindes, hans egne ord. Det har unægteligt været såre fristende at indklæde disse i en roman; men da de har et så stærkt karakteristisk præg, såvel med hensyn til personen som til de scener og det selskab, han har levet i, har vi foretrukket at gengive dem i deres naturlige simpelhed.

Efter eget valg bor jeg i Kentucky, men af fødsel er jeg en virginier. Årsagen til min udvandring, var – et æsel! Man bliver måske forbavset; dog, hvis man vil have lidt tålmodighed, skal jeg snart vise, hvorledes det gik til. Min fader, der nedstammede fra en af de ældste familier i Virginia, boede i Richmond. Han var enkemand og havde en husholderske af den gamle skole, en af den slags, der plejede at bestyre huset for de mere velhavende. Hun besad en værdighed, der ikke gav min faders noget efter, og syntes at tro, at alt tilhørte hende; hun var virkelig også så omhyggelig i sin økonomi og så betænksom med alle sine udgifter, at min fader undertiden blev vred og svor, at hun nedværdigede ham med sin smålighed. Hun viste sig stedse med det for en husholderske uundværlige tegn på tiltro og myndighed, nemlig et stort bundt nøgler, der klirrede ved hendes side. Ved hvert måltid havde hun overopsyn med bordets dækning og påså, at hver ret blev stillet i overensstemmelse med hendes ældgamle begreber om symmetri. Om aftenen tog hun plads ved tebordet og skænkede te med en blanding af ærbødighed og stolthed over sin stilling,

der var i høj grad eksemplarisk. Målet for hendes ærgerrighed var, at alt holdtes i den fuldstændigste orden, for at huset under hendes hænder skulle omtales som et mønster på en god bestyrelse. Hvis noget gik galt, tog gamle Barbara sig det meget nær og satte sig grædende ind i sit værelse, indtil nogle kapitler af Biblen beroligede hende og bragte hende tilbage i de gamle folder. Denne var også hendes stadige tilflugt i nøden. Hun åbnede den på lykke og fromme, og, hvad enten hun tilfældigvis traf på Jeremiæ Begrædelsesbog eller på Salomos Højsang, var et kapitel dog et kapitel og virkede stedse som balsam for hendes sjæl. Således var vor gamle husbestyrerinde, der, hende selv uafvidende, var bestemt til at have en meget indgribende virkning på min skæbne.

Det hændte sig i min grønne ungdom, da jeg endnu var, hvad man kalder "en uheldig dreng", at en mand af vort nabolag, en stor elsker af at gøre forsøg og forbedringer af alle slags, fik den tanke, at det ville være til uhyre fordel for det almindelige vel, når der kunne skaffes en race af muler til veje, i hvilken anledning han forskaffede sig tre æsler. Men i den del af landet brød folk sig kun om blodsheste, og de ville have betragtet deres hopper som beskæmmede og deres hele race som nedværdiget ved en slig mesalliance. Sagen blev til bysnak og opvakte almindelig forargelse. Den værdige, omsorgsfulde mand, der ville blande de forskellige firbenede slægter, befandt sig i en såre ubehagelig forlegenhed, hvorfor han også skyndte sig at trække sig tilbage i tide, idet han opgav hele forædlingsplanen; han slap sine æsler løs på byens jorder og lod dem sørge for sig selv. Der løb de nu omkring og førte et ledigt, unyttigt, helligdagsagtigt liv, som de lykkeligste dyr i hele egnen.

Vejen, der førte til det sted, hvor jeg gik i skole, snoede sig netop tværs over disse marker. Den første gang, jeg så et af disse dyr, gav det sig til at skryde og forskrækkede mig i høj grad. Snart overvandt jeg imidlertid min frygtsomhed, og da jeg så, at det havde nogen lighed med en hest, fik min virginianske kærlighed til alle af denne herkomst overmagt, og jeg besluttede at fange det. Jeg begav mig følgelig hen til en urtekræmmers butik, fik der et stykke line, som havde været rundt om en sukkertop, og lavede en slags løkke af den; jeg sammenkaldte derpå mine skolekammerater, og vi gav os i forening til at jage "Jack", indtil vi endelig fik ham indesluttet i en krog. Efter nogen vanskelighed lykkedes det os at fastgøre linen om hovedet, og jeg besteg den ædle ganger. I samme øjeblik slog den op med begge bagbenene, jeg fløj langt bort, og den jog afsted i fuldt firspring. Ikke desto mindre var jeg straks igen på benene, jagede den, fangede den også til sidst og satte mig atter op. Ved hyppigt at gøre den ovennævnte luftfart, lærte jeg efterhånden at sidde så fast, at det ville have været den lige så vanskeligt af fjerne mig fra dens ryg, som det ville have været den at skille sig fra sin egen hud. Fra den stund førte hr. Jack og hans kammerater et temmelig omflakkende liv, da vi stadig benyttede dem imellem skoletimerne såvel som søndag eftermiddag, og det er formentlig en bekendt sag, at de dyr, som skoledrenge rider, ikke får lov til at lade græsset gro under deres fødder. Til sidst blev de imidlertid så kloge, at de løb bort ved synet af en dreng, og det tog os derfor i reglen langt mere tid at fange dem end at ride dem.

Søndagen nærmede sig, og jeg var fremkommet med det forslag, at vi på denne dag skulle foretage en længere tur på

vore langørede venner. Da jeg var vel vidende om, at der ville være megen rift om dem denne morgen, sikrede jeg mig et fortræffeligt dyr aftenen i forvejen og bragte det hjem for at være rede til at tage tidligt afsted. Men spørgsmålet var nu, hvor jeg skulle skaffe det husly! I stalden turde jeg ikke sætte det, for der var vor gamle sorte staldkarl, George, lige så uindskrænket herre, som Barbara var det i køkken og kælder, og han ville have betragtet det som en forhånelse både mod sig selv og imod hestene, hvis jeg havde ført et æsel derind. Jeg erindrede da røghuset – en udbygning, der er nødvendig for alle virginske husholdninger for skinkers og andre slige sagers røgning. Jeg fik altså fat i nøglen, satte Jack derind, lukkede døren og hængte nøglen bort igen, hvorpå jeg begav mig i seng med den tanke at frigive fangen tidligt den næste morgen, inden nogen endnu var oppe. Mine anstrengelser på jagten for at fange dyret havde imidlertid trættet mig, så at jeg sov fast til længe efter dagens gry.

Således imidlertid ikke Barbara. Som sædvanlig var hun oppe med lærken og puslede rundt for at bringe morgenmaden i stand. Hendes første gang var til røghuset. Næppe havde hun åbnet døren, førend æslet, der var ked af at være indelukket og det oven i købet i mørke, skrydede og fo'r ud. Barbara faldt, dyret trampede over hende og styrede hen mod markerne. Stakkels Barbara! Hun havde aldrig set et æsel før, og da hun efter Biblens egne ord vidste, at Djævlen gik omkring som en brølende løve og ledte efter, hvem han kunne fortære, antog hun for vist, at dette måtte være Beelzebub selv. Køkkenet var snart i oprør, alle tjenestefolkene ilede til stedet. Der lå gamle

Barbara i krampetrækninger; næppe var et anfald forbi, førend tanken om Djævlen straks pådrog hende et nyt.

Uheldigvis var min onkel iblandt dem, som støjen havde forstyrret; han var en lille, gnaven mand, en af disse urolige ånder, som aldrig kunne blive roligt liggende i deres seng om morgenen, men må op tidligt for at drille tyendet. Skønt han egentlig ikke var andet end en halvonkel, idet han nemlig havde ægtet min faders søster, tiltog han sig dog en stor myndighed på grund af dette sit slægtskab og udførte en plageånds behagelige forretninger: kort sagt, han var familiens pest. Denne lille snushane fik snart historien at vide og ved hjælp af de allerforskelligste midler fandt han ud af, at jeg var ophavsmanden til det hele, og at jeg havde lukket æslet inde i røghuset. Han standsede ikke for at undersøge sagen nærmere, for han hørte til den klasse elskværdige personer, som stedse mener, at stakkels smådrenge har uret; han lod altså Barbara i sin indbildning kæmpe med Djævlen og gik op til mit sovekammer, hvor jeg lå i dyb søvn uden at ane det onde, jeg havde gjort, så lidt som den storm, der snart ville bryde løs over mit hoved.

En regn af slag vækkede mig, og jeg fo'r op i vild bestyrtelse. Jeg forlangte at vide årsagen til dette pludselige overfald, men uden at give mig andet svar end det, at jeg havde myrdet husholdersken, vedblev han at prygle mig i min forvirring. Jeg greb en ildtang og satte mig i forsvarsstand. For min alder var jeg en stærk dreng, min onkel derimod kun en meget lille mand, én, som vi i Kentucky ikke engang ville benævne "et individ", men kun "en fjern omstændighed"! Det varede derfor ikke længe, førend jeg tvang ham til at indlade sig i

underhandlinger med mig, og jeg erfarede derpå udstrækningen af den beskyldning, der rejstes imod mig. Jeg tilstod alt med hensyn til æslet og røghuset, men hvad husholderskens mord angik, erklærede jeg mig for "ikke skyldig". Snart opdagede jeg også, at Barbara levede endnu, dog vedblev hun at være under lægebehandling i flere dage, og hver gang hendes smerter indfandt sig, opsøgte min onkel ufravigeligt mig, for om muligt at kunne tildele mig en dragt prygl. I den anledning henvendte jeg mig til min fader, men fik ingen oprejsning. Man betragtede mig som et "uheldigt subjekt", der var tilbøjelig til stedse at gøre fortræd, hvorfor man altså var forudindtaget imod mig.

Dette gik mig til sjælen. Man havde slået mig, krænket mig, og når jeg beklagede mig, blev jeg forhånet. Min livlighed og mit gode lune gik tabt, og da jeg blev ilde stemt mod alle, troede jeg, at alle var ilde stemte imod mig. En vis vild, ustyrlig frihedsfølelse, som jeg antager er lige så medfødt hos mig som hos agerhønen, blev pludselig vakt til live ved den modgang og undertrykkelse, jeg måtte lide. "Jeg vil vandre bort og sørge for mig selv," tænkte jeg. Måske denne tanke bestyrkedes ved det raseri efter at udvandre til Kentucky, som netop på hin tid herskede i Virginia. Jeg havde hørt så mange fortællinger om landets romantiske skønhed, om den overflødighed af alle slags vildt, som fandtes der, ligesom også beretninger havde nået mit øre om det herlige, uafhængige liv, der frembød sig for de jægere, som boede i de ædle skove og levede af deres riffel, at jeg til sidst havde lige så megen lyst efter at begive mig derhen, som de drenge, der bor ved søhavne, higer efter at komme ud blandt havets eventyrlige undere.

Efter nogen tids forløb helbredtes gamle Barbara såvel på sind som på legeme; sagen blev hende forklaret, og hun kom efterhånden til den overbevisning, at det ikke var Djævlen, som hun havde mødt. Da hun erfarede, hvor hårdt jeg for hendes skyld var blevet behandlet, blev den gamle skikkelige pige inderligt bedrøvet og talte varmt til gunst for mig hos min fader. Selv havde han også bemærket min forandrede opførsel og tænkte, at man måske var gået for vidt i straffen. Han søgte derfor at få en samtale med mig og at mildne mine følelser; men det var for sent. Jeg sagde ham åbenhjertigt, at jeg var dybt såret ved den behandlingsmåde, jeg havde været underkastet, og at det var min faste beslutning at forlade mit hjem.

"Og hvor agter du at begive dig hen?"

"Til Kentucky."

"Til Kentucky? – Men du kender jo ingen der."

"Det bryder jeg mig ikke om; jeg skal snart gøre bekendtskaber."

"Og hvad vil du tage dig for, når du ankommer der?"

"Gå på jagt."

Min fader fløjtede – en lang, hvislende tone – og betragtede mig med et komisk-alvorligt udtryk. Jeg var jo såre ung, og det syntes uden tvivl at være løs drengesnak, når jeg talte om at tage alene til Kentucky for at blive jæger. Han kendte kun lidet min bestemte karakter, og hans vantro smil bestyrkede mig kun i mit forsæt. Jeg forsikrede ham, at det var mit ramme alvor, og at jeg ved forårets komme rejste til Kentucky.

Den ene måned forløb efter den anden. Nu og da gjorde min fader en svag hentydning til det, der var foregået imellem os, sandsynligvis for at lære min hensigt at kende. Jeg holdt stedse

fast ved den samme alvorlige beslutning. Efterhånden gik han nærmere til sagen og bestræbte sig kærligt for at tale mig fra at gøre det. Mit eneste svar var: "Jeg har taget min bestemmelse."

Da foråret følgelig kom, gik jeg en dag ind til ham i hans værelse, sagde ham, at jeg nu var i færd med at rejse til Kentucky, og at jeg var kommet for at tage afsked med ham. Han lagde mig ingen hindringer i vejen, for frugtesløse havde hans overtalelser og indvendinger været, og han mente uden tvivl, det var bedst at bøje sig for mit lune, idet han antog, at nogle bitre erfaringer snart ville bringe mig tilbage igen. Jeg udbad mig penge til min rejse. Han gik hen til en skuffe, tog en lang, grøn, velfyldt silkepung ud af den, og lagde den på bordet. Jeg bad ham dernæst om en hest og en tjener.

"En hest!" sagde han ironisk. "Du vil ikke være kommet en fjerdingvej bort, førend du lader den galopere, hvorved du naturligvis knækker halsen; og hvad en tjener angår, da kan du ikke tage vare på dig selv, og følgelig endnu mindre på ham."

"Hvorledes skal jeg da rejse?"

"Jeg antager, du er mand nok til at gå til fods."

Han talte spøgende og anede kun lidet, at jeg ville tage ham på ordet; men jeg følte mig såret ved, at han latterliggjorde mit forehavende. Jeg stak altså pungen i lommen, gik op på mit værelse og indsvøbte to eller tre skjorter i mit lommetørklæde, derpå puttede jeg en dolk ind på mit bryst, bandt et bælte med et par pistoler om livet og følte mig som en vandrende ridder, der var bevæbnet fra top til tå og rede til at strejfe verden om for at søge eventyr.

Min søster – jeg havde kun én – faldt mig grædende om halsen og bønfaldt mig om at blive. Mit bryst blev beklemt,

hjertet bankede heftigt – men jeg overvandt mig: jeg *ville* ikke græde. Endelig rev jeg mig løs og kom til døren.

"Hvornår kommer du tilbage?" spurgte hun.

"Aldrig, ved Himlen!" svarede jeg; "med mindre jeg vender hjem som medlem af Kongressen. Jeg vil vise jer, at jeg ikke er familiens udskud."

Således var min første udflugt fra hjemmet. Man kan tænke sig, hvor grøn jeg var, og hvor lidt jeg kendte til den verden, jeg så dristigt begav mig ud i.

Jeg erindrer ingen begivenhed af vigtighed, før jeg nåede Pennsylvanias grænser. Jeg havde gjort holdt ved et værtshus for at nyde nogle forfriskninger; mens jeg spiste i bagværelset hørte jeg, hvorledes to mænd i skænkestuen gjorde allehånde gisninger om, hvem og hvad jeg var. Langt om længe kom den ene til den overbevisning, at jeg var en bortløben læredreng, og at jeg burde anholdes, hvilket aldeles vandt den andens bifald. Da jeg havde fuldendt mit måltid og betalt det, gik jeg ud af bagdøren for ikke at blive standset af dem, der ville passe mig op. Jeg foragtede imidlertid at luske bort som en forbryder, og jeg gik derfor hen til hovedindgangen. En af mændene kom hen imod mig. Han bar hatten på den ene side af hovedet og havde en så vigtig mine, at det ærgrede mig.

"Hvor skal du hen, min dreng?" spurgte han.

"Det kommer ikke dig ved," svarede jeg ham i en uforskammet tone.

Han trådte nærmere for at gribe mig, men jeg strakte en pistol ud imod ham. "Hvis du kommer mig et skridt nærmere, skyder jeg dig!"

Han sprang tilbage, som om han havde trådt på en klapperslange, og ved bevægelsen tabte han sin hat.

"Lad ham være!" udbrød hans ledsager. "Han er en tåbelig, hidsig dreng, som ikke ved, hvad han gør. Tro du mig, han skyder dig."

Han behøvede aldeles ikke at rådes til forsigtighed, næppe vovede han at tage hatten op, og jeg fortsatte altså min vej uden videre besvær. Dog var denne hændelse ikke uden virkning på mig. Jeg turde ikke tilbringe natten i noget hus, da jeg nemlig frygtede for at blive standset. I løbet af dagen spiste jeg i værtshusene, men mod aften drejede jeg ind i en skov eller opsøgte en hule, hvor jeg antændte en ild og sov ved den. Dette antog jeg for at være den rette jægermaner, og jeg ønskede at vænne mig til den.

Endelig nåede jeg Brownsville, træt og udmattet, og hvad man kan formode, når man ved, at jeg havde tilbragt adskillige nætter under åben himmel, var min klædedragt meget dårlig. Jeg henvendte mig til flere værtshuse af lavere rang uden dog at blive indladt. Et øjeblik blev jeg betragtet med et mistænksomt blik, hvorpå man underrettede mig om, at de ikke tog imod fodgængere. Til sidst gik jeg dristigt til det byens bedste hotel. Værten var tilsyneladende lige så uvillig som de andre til at modtage en omflakkende dreng under sit tag, men hans kone lagde sig imellem, da han fremkom med sine undskyldninger, og idet hun halvt skubbede ham til side, sagde hun:

"Hvorhen gælder rejsen, min dreng?"

"Til Kentucky!"

"Hvad vil du der?"

"Jeg vil gå på jagt."

Hun så alvorligt på mig en kort tid, derpå vedblev hun: "Lever din moder?"

"Nej, hun har allerede været død i flere år."

"Det tænkte jeg nok," sagde hun med varme. "Jeg vidste, at hvis din moder levede, ville du ikke være her." – Fra dette øjeblik behandlede denne gode kone mig med en moders omhu.

Jeg forblev nogle dage i hendes hus og hvilede mig efter rejsens besværligheder. Mens jeg opholdt mig der, købte jeg mig en riffel og øvede mig dagligt i at skyde til måls for at gøre mig skikket til mit tilkommende liv. Da jeg tilstrækkeligt havde genvundet mine kræfter, tog jeg afsked med min venlige vært og værtinde og fortsatte min rejse.

Ved Wheeling gik jeg ombord i en stor fladbundet båd, en udmærket flodbefordring i hine dage. I denne ark drev jeg to uger ned ad Ohiofloden. Denne var endnu i al sin ejendommelige, vilde skønhed; de prægtige kæmpetræer var ikke faldet som et offer for øksen, og skoven spredte sin krone ud over bredden, der hist og her på uhyre strækninger var bevokset med rør. Der vrimlede af alle slags vilde dyr; vi hørte dem løbe igennem buskene og plaske i vandet. Undertiden svømmede rådyr og bjørne tværs over floden, mens andre kom ned til bredden og stirrede på båden, idet den gik forbi. Jeg var uafladelig parat med min riffel, men, hvorledes det gik eller ikke, kom der aldrig noget på skud. Undertiden kunne jeg tilfældigvis gå i land og prøve min dygtighed der. Jeg skød egern og småfugle, selv vilde kalkuner, men skønt jeg nu og da så hjorte springe forbi, formåede jeg aldrig at nedlægge dem.

På denne måde kom vi forbi Cincinnati, "Vestens Dronning", som den nu kaldes, dengang var den kun en række træhytter;

ligeledes så vi et enligt hus, der nu er den blomstrende by Louisville. Som jeg tidligere omtalte, var Ohio på den tid en vild flod, alt var skov, skov og kun skov! Nær det sted, hvor Green River falder ud i Ohio, landede jeg, sagde Farvel til fartøjet, og styrede efter det indre af Kentucky. Jeg havde ingen bestemt plan, min eneste tanke var at nå en af egnens vildeste dele. Jeg vidste, at vi havde slægtninge i Lexington, og jeg formodede, at min fader ville skrive til disse mig angående; da jeg imidlertid var fuld af manddom og uafhængighedsfølelse og var fast bestemt på at bane mig vej i verden uden hjælp og tilsyn, besluttede jeg at holde mig borte derfra.

I løbet af den første dag skød jeg en vild kalkun og slyngede den om ryggen som forråd. Skoven var åben og ikke spærret af buske. Jeg så dyr i overflødighed, men altid løbende: det forekom mig, som om de aldrig stod stille.

Til sidst kom jeg til et sted, hvor en flok forsultne ulve holdt måltid på levningerne af en hjort, som de havde jaget op; de snappede, bed og sloges som lige så mange hunde. De var alle højst grådige og så optaget af deres beskæftigelse, at de slet ikke bemærkede mig, hvorfor jeg havde tid til at anstille iagttagelser. Én, der var større og mere glubende end de øvrige, syntes at tilvende sig den største del og at holde de andre i en vis ærbødig afstand. Hvis nogen kom den for nær, når den spiste, fo'r den hen, greb og rystede denne og vendte derpå atter tilbage til sit måltid. "Denne," tænkte jeg, "må være anføreren; kan det lykkes mig at dræbe ham, kan jeg drive hele hæren på flugt." – Jeg tog følgelig sigte – fyrede – og ned faldt den gamle fyr. Muligvis lod han kun, som han var død; jeg

ladede altså igen og satte nok en kugle igennem ham. Han rørte sig ikke; resten løb bort, og min sejr var fuldstændig.

Det ville ikke være let at beskrive mine stolte følelser ved udførelsen af denne heltedåd. Med fornyede kræfter vandrede jeg videre, idet jeg betragtede mig som skovens herre. Da natten nærmede sig, beredte jeg mig på at lejre mig. Min første omsorg var at samle kvas for at tilvejebringe en flammende ild, som jeg kunne koge og sove ved, mens den på samme tid kunne tjene til at skræmme ulve, bjørne og pantere bort. Dernæst begyndte jeg at plukke min kalkun til aftensmad. Tidligere havde jeg, som allerede berørt, flere gange i begyndelsen af min udvandring opholdt mig ude om natten, men dette var på forholdsvis mere civiliserede steder, hvor der naturligvis ikke fandtes vilde dyr i skoven. Dette var min første prøve på at være i virkelig ensomhed midt i den udyrkede natur, og jeg blev mig snart denne min stillings vildhed bevidst.

Det varede ikke længe, førend en ulvekoncert begyndte; der kan vel omtrent have været et dusin eller to af dem, men for mig var det, som om der var tusinder. Aldrig før havde jeg hørt mage til hyl. Da jeg var færdig med min kalkun, delte jeg den i to dele, stak to stokke ind i den ene halvdel og plantede disse foran ilden – jægerens måde at stege på. Den lækre lugt kildrede de forsultne ulves ganer, og deres koncert blev i sandhed djævelsk. De syntes at omringe mig på alle sider, dog kunne jeg kun nu og da få et glimt af én, når denne viste sig i skinnet af flammerne.

Jeg tog mig ikke meget af ulvene, for jeg vidste, at de var en krysteragtig race; derimod havde jeg hørt forfærdelige historier om pantere, og jeg begyndte at ængste mig for deres lumske

snigen i det omgivende mørke. Jeg var tørstig, og ikke fjernt fra mig hørte jeg en kilde risle, men af frygt for, at en panter skulle ligge på lur og springe på mig, vovede jeg ikke at gå derhen. Lidt efter fløjtede et dyr. Jeg havde aldrig hørt det før og antog, at lyden kom fra en panter. Derpå blev jeg urolig for, at den måske kunne klatre op i træet, krybe langs med grenene over mig og endelig falde ned på mig; jeg fæstede altså øjnene på disse, indtil mit hoved smertede. Mere end en gang troede jeg at se lynende øjne stirre på mig fra bladene. Endelig tænkte jeg på mit aftensmåltid og vendte mig om for at se, om min halve kalkun var stegt. Ved at flytte mig så tæt til ilden, havde jeg trykket kødet ind i flammerne, og det var fortæret. Jeg havde intet andet tilbage end at riste det andet stykke og passe bedre på det. Det spiste jeg til aften uden salt eller brød. Frygten for pantere beherskede mig endnu således, at jeg ikke formåede at lukke mine øjne hele natten, men lå og passede på grenene indtil daggry, da al min ængstelse svandt med mørket, og, da jeg så morgensolens stråler forgylde markerne, smilede jeg ved tanken om, hvorledes jeg havde ladet mig forurolige af lyd og skygger; men jeg var endnu en ung jæger og en fremmed i Kentucky.

Efter at have holdt frokost på resten af min kalkun og læsket min tørst i den sprudlende strøm uden at forstyrres ved erindringen om panteren, fortsatte jeg min vej frisk til mode. Jeg så atter hjorte, dog som sædvanlig løbende, altid løbende! Forgæves forsøgte jeg at komme dem på skud og tvivlede til sidst om, at det nogensinde ville lykkes mig. Jeg stirrede ærgerligt efter en hjort i fuldt firspring, da jeg blev overrasket ved at høre lyden af en menneskelig stemme.

Ved at vende mig om, så jeg en mand i fuld jægerdragt stående et kort stykke fra mig.

"Hvad er du her efter, min knøs?" sagde han.

"Efter de dyr," svarede jeg lidt gnavent, "men det synes, som om de aldrig vil stå stille."

Ved dette svar gav han sig til at le.

"Hvor kommer du fra?"

"Fra Richmond!"

"Hvorledes – Richmond i Virginia?"

"Netop!"

"Og hvorledes i al verden er du kommet hertil?"

"Jeg landede fra en båd ved Green River."

"Og hvor er dine ledsagere?"

"Jeg har ingen."

"Er du her ganske alene?"

"Ja!"

"Hvor agter du dig hen?"

"Det er mig ligegyldigt."

"Men hvad er da årsagen til, at du kommer her?"

"Jeg vil gå på jagt."

"Nu vel," sagde han leende, "så er der nok intet spørgsmål om, at du vil blive en god jæger. Har du skudt noget?"

"Kun en vild kalkun; jeg kan ikke komme et dyr på skud. De løber hele tiden."

"Den gåde skal jeg snart løse dig. Du farer frem, når du vil skyde, derved forskrækker du dyrene og ser dem løbe bort; men du skal liste dig så forsigtigt og lydløst som en kat, du skal luske fra træ til træ, hvis du vil opnå din hensigt. Kom imidlertid nu

og gå hjem med mig. Mit navn er Bill Smithers, og jeg bor ikke langt herfra; bliv nogen tid hos mig, og jeg skal lære dig at jage."

Med glæde modtog jeg indbydelsen. Vi nåede snart hans bolig, en simpel træhytte, hvor vinduet var et firkantet hul, og hvor skorstenen var bygget af pinde og ler. Her levede han med sin kone og et barn. Han havde begyndt at fælde træerne i nogen omkreds for at vinde plads til at dyrke majs og kartofler. Nu underholdt han sin familie kun ved hjælp af riflen, og jeg opdagede snart, at han var en ganske udmærket jæger. Under hans vejledning fik jeg min første undervisning i håndværket.

Jo mere jeg blev bekendt med jægerlivet, desto mere fandt jeg smag i det. Dertil bidrog naturligvis betydeligt den ting, at dette land, der havde været min barndoms forjættede land, ikke, som så mange af den slags, skuffede mig. Man kunne ikke tænke sig en vildere, skønnere natur end den, der på den tid frembød sig i Kentucky. Skovene var åbne og bevoksede med stolte træer, der så ud til at have stået der i århundreder. Der fandtes ligeledes smukke sletter, som på sine steder var dækkede med blomstrende buske, så at det havde udseende af at være en stor have, som man kunne se dyrene smutte igennem. Når årstiden var til det, kunne disse være dækkede med vilde jordbær, der farvede hestens hove, når man red igennem dem. Da forekom det mig, at intet andet sted på jorden kunne lignes ved Kentucky – og jeg er af samme mening nu.

Efter at have tilbragt ti eller tolv dage hos Bill Smithers, agtede jeg at skifte opholdssted, da nemlig hans hus næppe var stort nok til hans egen familie, og det ikke var min hensigt at ligge nogen til byrde. Jeg pakkede følgelig min bylt sammen, tog

min riffel på nakken og sagde et venligt farvel til Bill og hans kone. Jeg havde i sinde at opsøge en Nimrod ved navn John Miller, som levede alene, næsten fyrre *miles* borte, og som jeg håbede ville blive glad over at få en selskabsbroder.

Jeg erfarede snart, at en af de vigtigste grene af jægerhåndværket i et nyt land er at erhverve sig dygtighed til og sans for at finde vej. Der var ingen regelmæssige veje i skovene, men disse var gennemskåret og forviklede ved stier, der løb i alle retninger. Nogle var fremkommet ved udvandrernes hjorde og kaldtes "kvægstier", andre derimod var dannet af de umådelige flokke af bøffelokser, der gennemstrejfede landet fra oldtiden til de seneste tider. Disse gik under navn af "bøffelstier" og løb på kryds og tværs i Kentucky som landeveje. Endnu vil man i udyrkede egne kunne se spor af dem, ligesom også på de bjerge, de gik over. Jeg var kun en meget ung skovboer og i stor forlegenhed for at skelne den ene slags sti fra den anden eller trænge frem i denne indviklede labyrint. Mens jeg således stod i uvished, hørte jeg i det fjerne en brusende, rullende lyd – der udbredte sig et mørke over skoven; ved at kaste blikket op, så jeg, hver gang jeg kunne få et glimt af himlen, at skyerne var rullet sammen som kugler, og at den nederste del af dem var sort som blæk. Nu og da var der en dump knalden, der lød som kanonsalver langt borte, ligeledes hørte jeg undertiden et faldende træs bragen. Af beskrivelser kendte jeg orkaner i skovene, og jeg antog, at der var en for hånden. Den banede sig snart en vej – træerne vred sig og sukkede under den. Den strakte sig ikke synderlig langt ud til nogen af siderne, men den pløjede ligesom en fure igennem skovlandet; den omslog eller oprev med rod træer, der havde

stået i århundreder, og fyldte luften med hvirvlende grene. Jeg var netop på den strækning, den gennemløb, og stillede mig bag en umådelig poppel, seks fod i diameter. I en kort tid udholdt den hele vindstødets raseri, men til sidst begyndte den at give efter. Da jeg så den falde, løb jeg, behændig som et egern, rundt om den. Den faldt og tog et andet træ med ved samme lejlighed. Jeg krøb ind under stammen og lod den tjene mig til ly, hvorved jeg også beskyttedes mod faldet af andre træer tæt ved mig; men jeg var ganske mør af de mange grene og kviste, som stormen havde drevet imod mig.

Dette var det eneste tilfælde af betydning, der hændte mig på min vej til John Miller, hvor jeg ankom den følgende dag og blev modtaget med den for en skovbeboer hele naturlige venlighed. Han var en gråhåret mand, men kraftig af legemsbygning med en meget brun ansigtsfarve. Over det ene øje havde han en stor vorte. Han havde været en af disse skoves første indvandrere og havde udmærket sig i de hårde kampe mod indianerne, som skaffede Kentucky benævnelsen "den blodige jord". I en af disse fægtninger fik han en arm knækket, i en anden undslap han kun, da han blev hårdt forfulgt, ved at styrte sig fra en tredive fod høj klippe ned i en flod.

Han modtog mig med glæde i sit hus, og den tanke at danne mig til jæger syntes at behage ham. Hans bolig var af træ med et lille loft af brædder, og havde rigelig plads til os begge. Under ham gjorde jeg betydelige fremskridt. Min første vigtige dåd bestod i at dræbe en bjørn. Jeg var ude at jage sammen med to brødre, da vi kom på Bamses spor i en skov, hvor der var meget underkrat. Den var i færd med at klatre op i et træ, da jeg sendte den en kugle igennem brystet, hvorved den øjeblikkelig

faldt til jorden og blev liggende ubevægelig. Brødrene pudsede deres hund på den, og de greb den i struben. Bamse hævede den ene lab og gav hunden en omfavnelse, som knuste dens ribben. Ét hyl, og alt var forbi: jeg ved ikke, hvem der først døde, enten hunden eller bjørnen. Brødrene satte sig ned og græd over deres ulykkelige hunds skæbne. De var dog kun rå skovmænd, næsten så vilde og utæmmelige som indianerne; men de var gode folk.

Lidt efter lidt blev jeg kendt og på samme tid afholdt af nabolagets jægere, det vil sige mænd, som levede indenfor en kreds af tredive til fyrre *miles*, og som lejlighedsvis kom for at besøge John Miller, der var en patriark iblandt dem. De levede fjernt fra hinanden i træhytter og wigwams; deres levemåde var næsten lige så tarvelig som indianernes, i alt fald nød de ikke flere af det civiliserede livs bekvemmeligheder og opfindelser til dets forskønnelse. De sås kun sjældent, uger, selv måneder, kunne forløbe, uden at de aflagde hinanden et besøg. Når de da mødtes, var det omtrent således, som indianerne gjorde det; de gik og drev hele dagen uden så godt som at sige noget, men efterhånden som aftenen faldt på, blev de mere meddelsomme og sad da gerne oppe den halve nat ved ilden for at give jægerhistorier og frygtelige fortællinger om fægtninger på "den blodige jord" til bedste.

Undertiden deltog adskillige i fjerne jagtture eller rettere strejftog. Disse varede fra november til april, i hvilket tidsrum vi nedlagde vort sommerforråd af levnedsmidler. Vi skiftede lejr fra sted til sted, efter hvor vi traf på vildt. Vi opholdt os i reglen nær ved et vandløb og tæt til et buskads for at beskytte os for vinden, ligeledes var den ene side af vor lejr åben imod

ilden. Vi slap vore heste løs og gav dem klokker om halsen. Én blev altid ved lejren for at passe på, for at tilberede måltiderne og holde ulvene i behagelig afstand. Når en jæger dræbte et dyr i nogen afstand fra lejren, blev det skåret op og indvoldene taget ud; derpå gik han op i et ungt træ, bøjede det ned, bandt dyret til toppen og lod det vippe op for derved at bringe kroppen uden for ulvenes rækkevidde. Om aftenen vendte han tilbage og underrettede de andre om sit held; den næste morgen tidlig tog han en hest og bragte sit bytte hjem. Hele den dag forblev han hjemme for at skære det op, mens de andre jagede.

Vor tid tilbragtes således i stille og ensomme beskæftigelser. Kun om aftenen samledes vi om ilden og var selskabelige. Jeg var så ung og plejede med åbne øjne og øren at lytte til de forunderlige og vilde historier, som de gamle jægere fortalte; og jeg troede hvert ord. Nogle af deres tildragelser grænsede til det overnaturlige. De antog muligheden af, at deres rifler kunne være fortryllede, så at de ikke formåede at træffe en bøffelokse selv på et par alens afstand. Denne overtro skriver sig fra indianerne, der hyppigt svæver i den formening, at de hvide jægere forhekser deres bøsser. Miller delte denne anskuelse og omtalte af og til denne egenskab ved sin riffel; men mig forekom det kun at være en måde at bortforklare et slet skud. Var der én, hvis kugle gik meget langt fra målet, spurgte han: "Hvem har sidst haft denne riffel?" – og gav et lille vink om, at den pågældende person havde anvendt trolddomskunster på den. Den sikreste måde at befri bøssen fra trolddommen var at udskyde en sølvkugle.

Når foråret kom, havde vi sædvanligvis samlet et betydeligt forråd af saltet, tørret og røget bjørnekød og vildt, ligesom vi også havde et stort antal skind. Vi skyndte os da hjem igen og medtog vort bytte; en del af det førtes på floderne ved hjælp af kanoer, andet ved heste over land, og vor tilbagekomst fejredes af og til ved dans og lystighed på ægte skovbeboervis.

Jeg har nu givet en kort skildring af vor jagt, lad mig nu give en af vore festligheder.

Vi var netop vendt hjem efter et vintertogt i nærheden af Green River, da der blev meldt os, at Bob Mosley ville holde et stort gilde for at byde jægerne velkommen. Denne Bob var meget afholdt i hele egnen. Han var rigtignok kun en middelmådig skytte og desforuden temmelig doven; men derimod kunne han spille på violin, og det var nok til at give ham betydning. Ingen andre i hundrede *miles* omkreds besad denne færdighed, og der var følgelig aldrig nogen ordentlig lystighed, uden at han var til stede. Enhver var derfor altid rede til at give ham en del af deres bytte for hans musik, mens han altid søgte at bringe en dans til veje, hver gang nogen vendte tilbage fra en længere udflugt. Hvad denne dans angik, da skulle den finde sted i Bobs eget hus, der lå ved en arm af Green River på "*Pigeon Roost Fork of the Muddy*".

Alle var beskæftiget med tilberedelserne til denne fest, og da hele nabolagets fine selskab ville komme der, mente jeg at burde pynte mig lidt i den anledning. Min læderdragt, som var den eneste jeg besad, havde lidt meget ved brugen og var desforuden ikke fri for at være blodig og fedtet; jeg manglede imidlertid ikke udveje. Jeg gik i en kano og padlede ned til et sted, hvor der fandtes sand og ler, som skulle tjene mig til sæbe;

tog dernæst min klædning af og skurede og skrubbede den, indtil den så ret anstændig ud. Endelig satte jeg den op på enden af en stok og stillede denne ud over båden for at den skulle tørres, mens jeg strakte mig mageligt på den grønne bred. Uheldigvis kom en stærk byge og kastede stokken overbord; min dragt sank, og jeg så den aldrig mere! Der stod jeg, næsten i fuldkommen naturtilstand. Det lykkedes mig at forfærdige mig en slags Robinson-Crusoe-klædning af dyreskind, som hårene endnu sad på, og således kom jeg lidt anstændig hjem; men min drøm om morskab var til ende, for hvorledes kunne jeg tænke på at fremstille mig i pænt selskab, påklædt som en indianer?

Den gamle Miller, som virkelig begyndte at være stolt af mig, blev bestyrtet, da han erfarede, at jeg ikke agtede at tage med til Bob Mosleys. Imidlertid forklarede jeg ham grunden, fortalte ham, at jeg ingen klæder havde.

"Ved Himlen!" svarede han, "men du *skal* gå, og du skal være den bedst pyntede og den bedst ridende knøs dér!"

Han gav sig øjeblikkelig i færd med at tilskære en jagtskjorte af tilberedet dyreskind, med frynser på skuldrene; samme stof skulle dække benene, og fra hoften til hælen skulle det ligeledes smykkes med frynser. Dernæst gjorde han mig en hue af vaskebjørnskind med en lang kvast, lod mig bestige sin bedste hest, og uden forfængelighed tør jeg vel påstå, at jeg var en af dem, der så nettest ud ved den lejlighed på *Pigeon Roost Fork of the Muddy*!

Jeg kan imidlertid forsikre, at festen heller ikke var så ringe en sag. Bob Mosleys hus var et temmelig stort, barkbeklædt skur med et trætag, og der var alle de unge jægere og egnens

smukke piger i miles omkreds forsamlet. De unge mænd var i deres bedste stads, men ingen kunne lignes ved mig, og min hue med den lange kvast vakte alles beundring. Pigerne var for største delen i dragter af rådyrskind – for på den tid blev der hverken spundet eller vævet der i skoven, og der føltes heller ingen trang til det. Jeg havde aldrig før set damer, som var bedre klædt, og da jeg havde set moder i Richmond, mener jeg at kunne dømme om den sag med rette. Vi havde et godt og et muntert middagsmåltid; for der var Jemmy Kiel, som havde færdighed i at dræbe vaskebjørne, og Bob Tarlatan, Wesley Pigman og Joe Taylor tillige med mange flere prægtige fyre, når det kom an på at være med til et gilde; de bragte os også til at le, så at det kunne høres mere end en *mile* borte.

Efter at have spist begyndte vi at danse og var netop meget ivrigt i færd med dette, da nye gæster ankom henved klokken tre om eftermiddagen; det var to døtre af gamle Simon Schultz, to unge damer, som gerne ville være moderne, og som følgelig først kunne komme meget sent. Deres ankomst havde nær forstyrret vor munterhed. Men for at fortælle, hvorledes dette gik til, må jeg gå lidt tilbage i tiden.

Da den gamle Schultz, deres fader, en dag gik ud for at opsøge sit kvæg, så han spor af heste. Han vidste, at de ikke tilhørte ham, ligesom han også vidste, at ingen af hans naboer havde nogle der omkring. De måtte altså enten være vilde eller tilhøre en eller anden rejsende, som var kommet ud af sin vej, idet stierne i buskadset ikke førte nogetsteds hen. Han fulgte altså sporene, indtil han traf på en ulykkelig bissekræmmer, som med to eller tre pakheste havde forvildet sig imellem

kvægstierne og i tre dage havde vandret om i skoven, til han næsten var omkommet af sult.

Schultz førte ham hjem til sit hus, fødede ham med dyre- og bjørnekød og bragte ham helt til kræfter efter en uges forløb. Bissekræmmeren kunne ikke noksom udtrykke sin taknemmelighed, og ved sin afrejse spurgte han, hvor meget han havde at betale.

Gamle Schultz trådte forbavset tilbage. "Fremmede!" sagde han, "du har været velkommen under mit tag. Jeg har ikke givet dig meget, for det havde jeg ikke, men jeg har været glad ved dit selskab. Du må med fornøjelse blive her så længe, som du behager; men så sandt jeg lever! den, der byder Simon Schultz betaling for føde og husly, fornærmer ham blodigt."

Med disse ord gik han stolt bort.

Kræmmeren beundrede sin værts gæstfrihed, men hans samvittighed tillod ham ikke at gå bort uden at give noget vederlag. Han åbnede altså sine pakker for Simons to kønne, rødhårede døtre og udfoldede rigdomme, som disse ikke havde noget begreb om; for i de dage var der ingen handlende med deres stads og eftergjorte guldsmykker, og dette var den første bissekræmmer, som havde været der på egnen. I begyndelsen var pigerne aldeles blændede og vidste ikke, hvad de skulle vælge; det der indtog dem meget var imidlertid to små spejle, indfattede i forgyldte tinrammer. Aldrig havde de set noget lignende før, da de nemlig havde betjent sig af en spand vand som spejl. Uden at betænke sig forærede han dem disse kostbarheder, ja, var endda så høflig at hænge dem rundt om deres hals med røde bånd, der næsten var lige så nydelige som rammerne. Derpå drog han bort og efterlod dem så forbavsede

som to prinsesser i et eventyr, der har modtaget en fortryllet gave af en troldmand.

Det var med disse spejle, der hang ned på brystet som medaljoner, at gamle Schultz' døtre viste sig ved Bob Mosleys fest, omtrent klokken tre om eftermiddagen, på *Pigeon Roost Fork of the Muddy*.

Hvilken begivenhed! Sligt var aldrig endnu forekommet i Kentucky! Bob Tarlatan, en stor karl med et hoved, der lignede en uhyre kastanje, gik hen og tog et af spejlene, stirrede et øjeblik i det og udbrød: "Joe Taylor, kom hid! kom hid! Jeg vil lade mig hænge, om Patty Schultz ikke har en tingest, hvor du kan se dit ansigt så tydeligt som i en klar bæk!"

Straks efter samledes de unge jægere om den gamles døtre. Jeg, som godt kendte spejle, rørte mig ikke af stedet. Nogle af de piger, der stod nær ved mig, var i højeste grad fornærmede over således at blive forladt. Jeg hørte Peggy Pugh sige til Jolly Pigman: "Det er ved Gud godt for Schultz' døtre, at de har fået disse ting om halsen, for det turde være første gang, at unge mænd flokkedes om dem."

Jeg så straks faren. Vi var kun en lille samling, og vi måtte ikke lade fjendtligheder splitte os ad. Jeg gik altså hen til pigerne og hviskede til dem: "Hør, Polly! disse spejle er nydelige og klæder jer fortræffeligt, men I glemmer, at landet ikke er oplyst nok til, at man kan bære sligt. I og jeg forstår disse ting, men disse folk gør det ikke. Sådanne smukke sager er til særdeles megen nytte i de gamle kolonier, men her går det ikke an at have dem. I gør bedre i at gemme dem for nærværende tid, ellers får vi ikke fred."

Polly og hendes søster kunne heldigvis indse deres fejltagelse; de tog dem følgelig af, lagde dem til side, og roen blev atter bragt til veje. I modsat tilfælde er jeg overbevist om, at vort gode samliv havde været til ende. Men trods det store offer, de herved gjorde, tror jeg ikke, at de nogensinde mere blev vel lidte af de andre unge piger.

Dette var første gang, at der sås spejle i Kentucky ved Green River.

Jeg havde levet nogen tid med John Miller og var blevet en temmelig duelig jæger. Nu begyndte imidlertid vildtet at blive sjældnere. Som ved almindelig overenskomst havde bøffelokserne samlet sig og var draget over Mississippi for aldrig mere at komme tilbage. Fremmede oversvømmede egnen, ryddede skovene og byggede i alle retninger. Jægerne begyndte at blive dovne. Jemmy Kiel, han, der var dygtig til at fange vaskebjørne, kom til mig en dag og sagde: "Jeg kan ikke holde det ud længere; her bliver for opfyldt. Simon Schultz er nu så nær inde på livet af mig, at jeg hverken har fred eller ro."

"Hvor du taler!" sagde jeg. "Simon Schultz bor tolv *miles* borte."

"Det er ligegyldigt, hans kvæg løber sammen med mit, og jeg agter ikke at bo, hvor den slags kan være tilfældet. Det kalder jeg at være for tæt på hinanden; jeg må have plads til at røre mig. Desforuden bliver landet for fattigt til at leve i, der er intet vildt; derfor er to eller tre af os kommet overens om at ville følge bøffeloksen til Missouri, og vi havde nok lyst til at have dig med."

Andre af mit bekendtskab talte på samme måde. Dette gav mig nok at tænke på, men jo mere jeg tænkte, jo mere forvirret

blev jeg. Ingen havde jeg at søge råd hos. Den gamle Miller og hans kammerater kendte kun en slags liv, ligesom min erfaring egentlig heller ikke strakte sig videre; men jeg havde en videre tankekreds. Når jeg var ude at jage alene, forglemte jeg ofte vildtet og kunne sidde hele timer på en træstub med riflen i hånden, idet jeg overvejede sagen.

"Skal jeg drage bort med Jemmy Kiel og hans selskab, eller skal jeg forblive, hvor jeg er? Bliver jeg her, vil der snart intet være tilbage at jage. Men skal jeg altid være jæger? Er jeg ikke skabt til noget bedre end at vandre dag ud og dag ind med bøssen på nakken, luskende om efter bjørne og andre vilde dyr?"

Min forfængelighed sagde, at jeg var, og jeg erindrede, hvorledes jeg havde pralet til min søster om, at jeg aldrig ville vende tilbage, med mindre jeg kunne gøre dette som medlem af Kongressen; var dette nu vejen til at gøre mig skikket til en sådan stilling?

Forskellige planer krydsede mit hoved, men jeg forlod dem næsten lige så snart, som de kom. Til sidst besluttede jeg at ville være jurist. Det er sandt, jeg var næsten ganske uvidende; jeg havde forladt skolen, inden jeg var kommet videre end til reguladetriregning.

"Lige meget!" sagde jeg til mig selv. "Har jeg først fattet en beslutning, rokkes jeg just ikke så aldeles let fra den, og har man kun almindelige evner og begynder værket med liv og sjæl uden at lade det fare på halvvejen, kan man næsten foretage sig, hvad man vil."

Med denne sætning, som jeg omtrent har støttet mig til hele mit liv igennem, styrkede jeg mig i mit forsæt om at forsøge

min lykke ad den juridiske vej. Men hvorledes skulle jeg gribe sagen an? Jeg måtte opgive min nuværende levevis og gå til en eller anden af byerne, hvor jeg kunne studere og overvære rettergangsmåden. Men dette krævede midler. Jeg efterså altså mine finansers tilstand. Den pung, min fader havde givet mig, var forblevet liggende urørt på bunden af en gammel kiste oppe på loftet; for i disse egne var der så godt som ingen brug for penge. De skind, jeg havde samlet, havde jeg byttet bort for en hest og adskillige andre ting, som jeg om fornødent kunne rejse penge på. Jeg antog derfor, at jeg vel formåede at sørge for mig selv, indtil jeg var skikket til at være sagfører.

Jeg underrettede min ærlige vært og beskytter om mit forehavende. Han rystede på hovedet over min hensigt at vende skoven ryggen, netop som jeg stod i begreb med at blive en udmærket jæger; men han søgte ikke at overtale mig. I september måned drog jeg altså bort til hest og agtede at besøge Lexington, Frankfort og nogle af de større byer for at udsøge mig en gunstig plads til at påbegynde mine studeringer. Mit valg blev truffet, førend jeg ventede det. Jeg var forblevet natten over i Bardstown og erfarede på forespørgsel, at jeg hos en privat familie kunne få værelse og kost for halvanden dollar om ugen. Stedet stod mig an, og jeg besluttede ikke at gå videre. Den næste morgen beredte jeg mig til at vende hjem og sige det sidste farvel til mit skovliv.

Jeg havde spist frokost og gik op og ned på pladsen udenfor huset, mens jeg ventede på min hest, da jeg opdagede en ung pige, som sad nær ved et vindue, og som efter al sandsynlighed kun aflagde et besøg der i huset. Hun var meget smuk: hun havde brunt hår, blå øjne og bar en hvid klædedragt. Jeg havde

ikke set noget lignende, siden jeg forlod Richmond, og da var jeg for meget dreng til at blive indtaget af kvindelig ynde. Hun var så fin og så så nydelig ud; hun var en mærkelig modsætning til de sunde, lystige, mørke piger i skovene – og så den hvide dragt! den var aldeles blændende. Aldrig er en stakkels yngling blevet så forbavset, så pludseligt fortryllet. Mit hjerte higede efter at lære hende at kende, men hvorledes skulle jeg tiltale hende? Jeg var blevet en halv vild under mit skovliv og besad ingen af det selskabelige livs sædvaner. Havde hun lignet Peggy Pugh, Sally Pigman eller en af de andre læderklædte skønheder fra hjemmet, skulle jeg have nærmet mig hende uden frygt; ja, havde hun end været så smuk som Schultz' døtre med deres spejle på, ville jeg heller ikke have betænkt mig; men den hvide kjole, de brune krøller, blå øjne og det fine udseende afskrækkede mig på samme tid, som jeg blev fortryllet. Jeg ved ikke, hvorledes tanken opstod i mit hoved, men pludselig fik jeg det indfald, at jeg ville kysse hende! Det ville koste mig et langt bekendtskab at blive tildelt en sådan nåde, men jeg kunne vinde det ved røveri. Ingen kendte mig her. Jeg ville blot træde ind, snappe et kys, bestige min hest og ride bort. Det ville ikte skade hende, og det kys – o, jeg døde, hvis jeg ikke fik det!

Jeg lod ikke tanken få tid til at blive drevet på flugt, men jeg trådte ind i huset og gik sagte hen til værelset. Hun sad med ryggen mod døren, så ud af vinduet og hørte ikke, at jeg nærmede mig. Jeg berørte stolen, og da hun vendte sig om og så op, snappede jeg så sødt et kys, som der nogensinde er blevet revet fra friske læber – og forsvandt. I næste øjeblik var jeg til hest og galoperede hjem, mens blodet susede i mine øren.

Ved min ankomst solgte jeg hesten og gjorde alt i penge; med resten af min faders pung fandt jeg, at jeg besad næsten fire hundrede dollars, en lille kapital, som jeg besluttede at bestyre med den strengeste sparsommelighed.

Det var hårdt at skilles fra den gamle Miller, der havde været som en fader imod mig; det kostede mig ligeledes en kamp at opgive det frie, uafhængige, omflakkende liv, som jeg havde ført; men jeg havde bestemt mig en vej, og aldrig endnu havde jeg afveget fra min engang tagne beslutning.

Jeg gik troligt til Bardstown, tog den bolig i besiddelse, jeg havde lejet, lukkede mig inde og begyndte mine studeringer med liv og sjæl. Men hvilket arbejde havde jeg ikke for mig! Jeg skulle lære alt, ikke alene de juridiske videnskaber, men tillige alle grene af den første, almindelige dannelse. Jeg læste og læste, seksten timer af døgnet var jeg beskæftiget med det; men jo mere jeg læste, jo mere kom jeg til erkendelse af min uvidenhed og græd bitre tårer over det. Det syntes, som om kundskabernes labyrint udvidede sig og blev mere forvildet, efterhånden som jeg skred frem. Enhver højde, jeg nåede, viste mig kun en større, der skulle bestiges, og gjorde mig næsten fortvivlet. Jeg blev gnaven, tavs og uselskabelig, men arbejdede strengt og uafladeligt. Den eneste, jeg nogensinde talte med, var den mand, hvis hus jeg opholdt mig i. Han var ærlig og mente det godt, men var aldeles uvidende, og jeg er overbevist om, at han ville have holdt meget mere af mig, hvis jeg ikke havde haft hang til læsning. Han betragtede alle bøger som fyldte med løgn og bedrageri, og sjældent kunne han åbne en uden at træffe på noget, der vakte hans harme. Intet gjorde ham mere rasende end den påstand, at jorden drejede sig om

sin akse. Han svor på, at det var en fornærmelse mod den sunde sans.

"Gjorde den det," sagde han, "ville der ikke være en dråbe vand i brønden om morgenen, og al mælken og fløden i mælkestuen ville jo ligge på gulvet! Og så at tale om, at jorden går rundt om solen! – Hvor ved de det fra! Jeg har nu i mere end tredive år hver morgen set solen stå op og atter gå ned om aftenen. De skal ikke komme og fortælle mig, at jorden går rundt om solen!"

En anden gang var han i et fuldkomment oprør ved at høre afstanden imellem solen og månen.

"Hvor kan nogen sige afstanden," skreg han. "Hvem har målt den? Hvem bar tovet? For satan! De taler kun således i min nærværelse for at drille mig. Og dog er der nogle fornuftige folk, som tror på dette forbandede snak. Der er nu for eksempel mr. Broadnax, en af vore dygtigste jurister, er det ikke forbavsende at han også antager sådant præk for sandhed? Forleden dag hørte jeg ham tale om afstanden fra en stjerne, som han kaldte Mars, til solen! Han må have fået det ud af en eller anden af disse nederdrægtige bøger, han holder så meget af at læse i – en bog, der er skrevet af en uforskammet karl, som vidste, at ingen kunne bande på, om afstanden var større eller mindre."

Hvad mig angik, da følte jeg min egen mangel på videnskabelig dannelse, og jeg vovede derfor aldrig at omstyrte den overbevisning, han havde, at solen spadserede rundt om jorden; han levede og døde i den tro.

Jeg havde omtrent været et år i Bardstown og levede arbejdsomt og tilbageholdent, da jeg en dag ved at gå på gaden

mødte to unge piger, hvoraf den ene straks slog mig at være den lille skønhed, som jeg så frækt havde kysset. Hun rødmede over hele ansigtet, jeg lige så; men vi gik forbi hinanden uden andet tegn på genkendelse. Det andet glimt, jeg fik af hende, bragte imidlertid mit hjerte til at bæve på en besynderlig måde. I mange dage kunne jeg ikke få hende ud af tankerne. Hun forstyrrede mig ligefrem i mine studier. Jeg forsøgte at tænke mig hende som et rent barn, men det ville ikke lykkes mig. Hun var tiltaget i skønhed og gik med stærke skridt ud af barnealderen, mens jeg kun var en ganske ung knøs. Jeg forsøgte dog ikke at finde ud af, hvor hun boede, eller at opdage, hvem hun var; jeg vendte derimod tilbage til mine bøger. Efterhånden flygtede hun bort fra tankerne, eller, hvis hendes billede stundom viste sig for mig, forøgede det kun min nedtrykte stemning; for jeg frygtede for, at jeg, trods alle mine bestræbelser, aldrig ville blive skikket til at blive sagfører, så lidt som til nogensinde at kunne forsørge en kone.

En kold, stormfuld aften sad jeg ærgerlig til mode i et værtshus, betragtede ilden og nærede højst ubehagelige tanker, da jeg blev tiltalt af en mand, som var trådt ind i stuen, uden at jeg havde bemærket det. Jeg løftede hovedet og så foran mig en høj, og som det forekom mig, pragtfuld herre, der bar knæbenklæder med spænder, havde pudret hoved og skinnende blanke sko – en klædedragt, der var meget usædvanlig på de tider der på egnen. Hans udseende og hans afmålte væsen ærgrede mig, og blodet fo'r mig op i kinderne ved hans tiltale. Han spurgte, om mit navn ikke var Ringwood.

Jeg blev forbavset, da jeg nemlig havde betragtet mig for at være aldeles ukendt der; jeg svarede imidlertid bekræftende.

"Jeg tror, at Deres familie bor i Richmond."

Jeg begyndte at blive vred.

"Ja," svarede jeg mut, "min familie *bor* i Richmond."

"Og må jeg spørge Dem, hvad har ført Dem til denne del af landet?"

"For pokker!" skreg jeg og fo'r op, "hvad angår det Dem? Hvor tør De udspørge mig på denne måde?"

Indtrædelsen af flere gæster forhindrede ham i at svare, og jeg spadserede op og ned i stuen i billig harme over min fornærmede uafhængighed og værdighed, mens den store herre, som således havde vovet at nærme sig mig i mit slette lune, trak sig tilbage uden at sige et ord mere.

Som jeg den næste dag sad i mit værelse, blev der banket på døren, og, da jeg råbte: "Kom ind!" spadserede den fremmede med det pudrede hoved, med knæbenklæderne og de skinnende blanke sko ind i stuen med en såre høflig mine.

Min stolthed rejste sig atter, men han undertrykte den. Han var lidt stiv, men i øvrigt særdeles venlig. Han kendte min familie, forstod min stilling og den kamp, jeg havde at bestå. Da han først som sagt havde overvundet min stolthed, bragte han mig snart til at fortælle sig alt. Han var en erfaren sagfører, der havde meget betydelige forretninger, og han tilbød straks at tage mig med sig og at lede mine studier. Det var alt for smukt og fordelagtigt et tilbud til, at jeg ikke øjeblikkelig skulle tage imod det. Fra den tid begyndte jeg at se opad. Den rette vej blev mig anvist, og jeg var i stand til at læse med et bestemt øjemed. Jeg gjorde også bekendtskab med nogle af de yngre mænd der i byen, og det opmuntrede mig, at jeg fandt ud af, at jeg ved diskussioner ikke behøvede at vige for dem. Vi stiftede en klub,

hvor der blev diskuteret, og i denne blev jeg snart et af de mest fremragende medlemmer. Mænd af talent, der havde andre beskæftigelser, indtrådte i den, hvorved vore emner blev mere forskelligartede, og jeg lærte mange ting. Også damer overværede nogle af vore forsamlinger, hvilket havde til følge, at en høfligere tone herskede, ligesom det også i det hele taget havde en god indflydelse på de fleste. Min beskytter havde ligeledes megen andel i at forandre den råhed, jeg havde erhvervet mig i mit jægerliv. Han bøjede mig netop i den modsatte retning, for han var af den gamle skole; han citerede lord Chesterfield ved alle lejligheder, og sir Charles Grandison var hans mønster.

Kvindeligt selskab havde altid behaget mig. Min erfaring deri havde imidlertid hidindtil holdt sig indenfor grænserne af skovmændenes ligefremme døtre, og jeg følte en vis ærefrygt for enhver dame, der var smukt klædt og vel opdraget. To eller tre af de gifte damer i Bardstown, som havde hørt mig tale i klubben, blev enige om, at jeg var et geni, og besluttede at indføre mig i selskabslivet. Jeg tror, at jeg gjorde store fremskridt under deres hænder; jeg blev rolig, hvor jeg før havde været undselig eller mut, og fri, hvor jeg tidligere havde været uforskammet.

En aften aflagde jeg besøg hos en af disse damer, da jeg til min forbavselse og unægtelig også til min bestyrtelse traf min blåøjede lille skønhed hos hende, den unge pige nemlig, som jeg så frækt havde vovet at kysse. Jeg blev hende forestillet efter de almindelige former, men ingen af os viste noget som helst tegn på tidligere bekendtskab med undtagelse af, at vi begge blev blodrøde i ansigterne. Mens tebordet blev dækket, gik husets

frue ud af værelset for at give nogle befalinger og lod os være alene.

Du almægtige Gud, hvilken stilling! Jeg ville have givet alt, hvad jeg ejede i verden, for at have været inde i en af skovens dybeste huler. Jeg følte nødvendigheden af at sige noget til undskyldning for min tidligere uanstændige opførsel, men jeg formåede hverken at samle en tanke eller at ytre et ord. Det blev hvert øjeblik værre og værre. Jeg fristedes næsten til at gøre, hvad jeg gjorde, dengang jeg røvede kysset – løbe bort fra værelset og flygte; men jeg var lænket til pletten, for jeg var begærlig efter at vinde hendes velvilje.

Til sidst, da jeg så, at hun var lige så forvirret som jeg selv, samlede jeg mit mod, gik, uden at betænke mig videre, hen til hende og udbrød:

"Jeg har bestræbt mig længe for at finde på noget at sige Dem, men jeg kan ikke. Jeg føler, at jeg er i en frygtelig knibe. Hav medlidenhed med mig og hjælp mig ud af den."

Et svagt smil spillede hende om munden. Hun så op med et undseligt, men højst polisk blik, der udtrykte en hel bog fuld af komiske erindringer; vi brast begge i latter, og fra det øjeblik gik alt godt.

Et par aftener efter mødte jeg hende på et bal og fortsatte bekendtskabet. Min hengivenhed for hende voksede dagligt, jeg søgte bestandig hendes selskab, og førend jeg havde fyldt mit nittende år, var vi forlovede. Jeg bad hendes moder, der var enke, om hendes samtykke til vor forbindelse. Det lod til, at hun betænkte sig; hvorpå jeg, med min sædvanlige mandighed, sagde, at det kunne aldeles ikke nytte, at hun modsatte sig

partiet; for hvis hendes datter ville have mig, ville jeg tage hende til trods for hendes familie og hele verden.

Hun lo og sagde, at jeg ikke behøvede at gøre mig al denne ulejlighed, da hun ikke agtede at lægge os urimelige hindringer i vejen. Hun kendte min familie og vidste alt mig angående. Den eneste indvending, hun havde at gøre, var den, at jeg ikke kunne forsørge en kone, og at hun ikke havde noget at give sin datter med.

Det var ligegyldigt, jeg var i en forhåbningsfuld sindsstemning, og alt stod så lyst for mig. Jeg tvivlede på intet, frygtede intet. Vi blev altså enige om, at jeg skulle fortsætte mine studeringer, skaffe mig tilladelse til at være sagfører, og så snart jeg var kommet vel ind i forretningerne, skulle vi holde bryllup.

Med fornyet iver tog jeg nu atter fat på at læse og var over begge ørene inde i juridiske bøger, da jeg modtog et brev fra min fader, som havde hørt om mig og mit opholdssted. Han bifaldt den vej, jeg havde valgt, men rådede mig til at lægge et grundlag af almindelig dannelse og tilbød sig at bestride mine udgifter, såfremt jeg ville gå til en lærd skole. Jeg følte selv manglen af en god opdragelse, og dette forslag slog mig. Det stred rigtignok betydeligt imod den uafhængige vej, som jeg så stolt, eller rettere sagt så egenrådigt, var slået ind på, men det ville sikkert gøre mig langt mere skikket til min juridiske løbebane. Jeg drøftede sagen med den elskværdige pige, jeg var forlovet med. Hun var af samme mening som min fader og talte så kærligt og uinteresseret, at jeg om muligt kom til at elske hende højere end før. Modvilligt samtykkede jeg derfor i at gå et

par år i den lærde skole, selv om det nødvendigvis ville udsætte vor forbindelse.

Næppe havde jeg fattet denne beslutning, førend hendes moder pludselig blev syg og døde, hvorved hun efterlod hende aldeles uden beskyttelse. Dette forandrede igen alle mine planer. Jeg opgav den tidligere tanke og overtalte mig selv til at tro, at jeg ved udholdende flid og anstrengelse ville være i stand til at overvinde opdragelsens mangler, og jeg besluttede derfor, så snart som muligt var, at skaffe mig tilladelse til at være sagfører.

Det selv samme efterår fik jeg den, og inden en måned efter var vi gift. Vi var et ungt par; hun ikke meget over seksten, jeg ikke fuldt tyve år, og begge næsten uden at eje så meget som en dollar. Vor indretning passede til vore omstændigheder: et træhus med to små værelser; en seng, et bord, et halvt dusin stole, et halvt dusin knive og gafler, et halvt dusin skeer – alt i halve dusin; et lille sæt fajance; del hele var på en lille fod. Vi var så fattige, men så uendeligt lykkelige!

Vi havde ikke været gift mange dage, førend der blev holdt ret i en lille landsby, som lå omtrent femogtyve *miles* borte. Det var nødvendigt for mig at tage derhen for at se mig om efter forretninger; men hvorledes skulle jeg komme derhen? Jeg havde forbrugt alle mine penge ved indretningen af vort hus, og desforuden var det hårdt at skilles fra min kone så snart efter brylluppet. Imidlertid, tage bort måtte jeg. Jeg måtte skaffe penge til veje, ellers ville smalhans snart vise sig i vor stue. Følgelig lånte jeg en hest tilligemed nogle rede penge og red bort fra min dør, idet jeg efterlod min kone stående ved den og vifte med tørklædet efter mig. Hendes sidste blik, så sødt og

elskeligt, gik mig til hjertet. Jeg følte, at jeg kunne gå igennem ild og vand for hende.

En kold oktober aften ankom jeg til landsbyen. Værtshuset var overfyldt, for retten skulle holdes den følgende dag. Jeg kendte ingen og tænkte på, om det skulle være muligt, at jeg, en fremmed og en purung mand, skulle kunne trænge frem i en sådan mængde og få forretninger. Skænkestuen var fuld af dagdrivere fra omegnen, som altid samlede sig ved slige lejligheder. Der blev drukket betydeligt under megen støj og larm. Netop som jeg trådte ind i værelset, så jeg en stor, rå karl, som var halvt beruset, slå en gammel mand. Han kom dinglende hen imod mig og puffede til mig, da han gik forbi. Jeg slog ham øjeblikkelig til jorden og sparkede ham ud på gaden. Bedre anbefaling behøvede jeg ikke. Et dusin mennesker trængte sig straks om mig, rystede mig i hånden, indbød mig til at drikke med dem, og jeg fandt snart, at jeg var en stor mand i dette ligefremme selskab.

Den næste morgen blev retten åbnet. Jeg tog plads iblandt sagførerne, men følte mig som en ren tilskuer, idet jeg ikke havde nogen sag for eller ventede nogen, så lidt som jeg havde det fjerneste begreb om, hvorfra der skulle komme nogen. I løbet af dagen blev der fremstillet en mand, som beskyldtes for at have udgivet falske penge, og man spurgte ham, om han var rede til at forsvare sig. Han svarede benægtende. Man havde holdt ham indespærret på et sted, hvor ingen jurister fandtes, og hvor han følgelig ikke havde haft lejlighed til at rådføre sig med nogen. Man sagde ham, at han skulle vælge blandt de tilstedeværende advokater og være færdig til at møde den påfølgende morgen. Han så sig om og valgte mig. Jeg blev som

lynslået. Det var mig umuligt at sige, hvorfor han havde gjort dette. Vælge mig – en skægløs yngling uden praksis, uden bekendtskaber. Jeg blev lidt underlig ved det, skønt inderligt glad, og jeg kunne gerne have omfavnet slynglen.

Forinden han forlod retten, gav han mig, som foreløbig betaling, en pose med hundrede dollars. Jeg kunne næppe tro mine egne sanser; det forekom mig som en drøm. Den uhyre betaling talte just ikke synderligt til gunst for hans uskyldighed; men det var mig aldeles ligegyldigt. Jeg skulle være advokat, ikke dommer eller jury. Jeg fulgte ham til fængslet og erfarede af ham alle de nærmere omstændigheder ved sagen; dernæst forhørte jeg mig nøjagtigt om beskyldningen, der var fremkommet imod ham. Fremdeles gennemlæste jeg i mig eget værelse, hvad loven sagde denne genstand betræffende, og endelig beredte jeg mig til mit forsvar. Alt dette beskæftigede mig til midnat; jeg gik dernæst i seng og forsøgte på at sove. Men dette var mig umuligt. Aldrig havde jeg været så lysvågen i hele mit liv. En sværm af tanker stormede ind på mig: den guldregn, der så uformodet var faldet i mit skød; min stakkels lille kone hjemme, som jeg skulle forbavse med min lykke – men så, det frygtelige ansvar, jeg havde påtaget mig. For første gang skulle jeg tale for en fremmed ret, jeg skulle godtgøre de forventninger, som synderen øjensynligt havde dannet sig om mine talenter – alt dette og mange lignende forestillinger viste sig stadig for mig og fordrev søvnen. Hele natten kastede jeg mig frem og tilbage og frygtede for, at jeg dagen efter skulle være uskikket til mit arbejde og føle mig utilpas; kort sagt, om morgenen skinnede solen på en meget ulykkelig mand!

Jeg stod op i en feberagtig og nervøs tilstand. Før morgenmaden spadserede jeg ud for om muligt at samle mine tanker og berolige mine følelser. Det var en smuk morgen, luften var ren og kold. Jeg badede mine hænder og min pande i en klar kilde, men jeg formåede ikke at kølne min brændende hede. Jeg vendte hjem, men kunne intet nyde; en eneste kop kaffe udgjorde min morgenmad. Det var tid til at begive sig bort, og jeg gik med et bankende hjerte. Jeg tror, at hvis det ikke havde været for tanken om min kone, som sad ensomt i sit lille træhus, ville jeg have tilbagebetalt manden sine hundrede dollars og opgivet sagen. Jeg tog plads og lignede, er jeg overbevist om, mere en forbryder, end den kæltring, jeg skulle forsvare.

Da det blev min tur til at tale, tabte jeg næsten modet. Jeg rejste mig forvirret og stammede, da jeg begyndte. Jeg gik videre, og det blev værre: jeg følte tydeligt, at jeg gik ned ad bakke. Da gjorde netop min modpart, en talentfuld mand, men en lille smule rå, en satirisk bemærkning over noget, jeg havde sagt. Det var som en elektrisk gnist, der gennemfo'r mig. I samme øjeblik forsvandt min modløshed; min forstand blev klar. Jeg svarede hurtigt og bittert, for jeg følte, det var grusomt således at angribe en begynder. Han gjorde mig en slags undskyldning – dette var en stor indrømmelse fra en mand, så anerkendt dygtig som han. Frygtløs begyndte jeg atter at forsvare sagen, jeg sejrede og min klient blev frikendt. Dette blev min lykke. Alle var begærlige efter at erfare, hvorfra den nye advokat, der så pludseligt var opstået blandt dem, skrev sig. Man talte om, at jeg havde begyndt med at vise den store sagfører til rette, og historien om min fremtræden i værtshuset,

hvor jeg havde pryglet en slyngel, der mishandlede en gammel mand, og endvidere sparket ham ud, blev udspredt med gunstige tilsætninger. Selv min glatte hage og mit ungdommelige udseende talte til fordel for mig, idet man i den anledning var tilbøjelig til at give mig mere ros, end jeg fortjente. De tilfældige sager, som altid forekommer, når retten holdes i landsbyerne, strømmede ind til mig. Jeg blev ligeledes overdraget vigtigere forretninger, og om lørdag aften, da retten sluttedes, fandt jeg mig, efter at have betalt min regning i værtshuset, i besiddelse af hundrede og halvtreds dollars i sølv, tre hundrede dollars i sedler samt en hest, som jeg senere solgte for andre to hundrede.

Aldrig har en gnier stirret med større fryd på sit guld, end jeg nu gjorde det. Jeg låsede døren til mit værelse; stablede pengene op på bordet; spadserede rundt om det; satte mig ved det med albuerne hvilende på det og hagen i hænderne, og stirrede stadig på dem. Var det pengene, jeg tænkte på? Nej, jeg tænkte på min lille kone hjemme! Der påfulgte nok en søvnløs nat, men hvilke gyldne drømme havde jeg ikke, og hvilke prægtige luftslotte blev ikke bygget? Så snart dagen gryede, besteg jeg den lånte hest, jeg var ankommet på, og førte den anden, jeg havde modtaget som betaling. På hele hjemvejen glædede jeg mig ved tanken om den overraskelse, jeg havde til min elskværdige kone, for ingen af os havde ventet et bedre udfald, end at jeg måtte nødsages til at bruge alle de lånte penge og således komme tilbage i gæld.

Vort møde var lykkeligt, som man vel kan tænke sig; men jeg spillede den indianske jægers rolle, som når han vender tilbage fra jagten, i længere tid ikke omtaler sit held. Hun havde

tilberedt et net lille landligt måltid for mig, og mens bordet blev dækket, satte jeg mig ved en gammeldags pult i en krog af værelset, begyndte at tælle mine penge og at lægge dem bort. Hun kom hen til mig, inden jeg var færdig med det, og spurgte mig, hvem jeg havde indsamlet de penge til.

"Naturligvis til mig selv," svarede jeg. "Jeg har tjent dem i retten."

Hun betragtede mig et øjeblik mistroisk. Jeg forsøgte på at beholde herredømmet over mit ansigt og at forestille en indianer, men det ville ikke gå. Mine muskler begyndte at bevæge sig; pludselig gav mine følelser sig luft. Jeg tog hende i mine arme, jeg lo, skreg og dansede rundt i værelset som en besat. Fra den time var vi aldrig i trang for penge.

Jeg havde ikke levet længe på denne måde, førend jeg en dag blev overrasket ved et besøg af min gamle beskytter, John Miller. Rygtet om den lykke, jeg gjorde, havde nået ham i hans skove, og han var vandret hundrede og halvtreds engelske mil på sin fod for at se mig. På den tid havde jeg forbedret mine huslige indretninger, og alt var hyggeligt omkring mig. Forbavset kastede han blikket rundt på det, han antog for overflødighedsgenstande, men han formodede, det hørte til i mine forandrede omstændigheder. Han sagde, at han egentlig ikke vidste, om jeg havde handlet rigtigt eller ikke. Havde der stadig været tilstrækkeligt vildt, ville det have været dårskab af mig at forlade jægerlivet; imidlertid var jagten næsten forbi nu i Kentucky. Bøffeloksen var gået til Missouri, elsdyr og rådyr blev sjældnere; vel sandt, de kunne vare hans tid ud, for han var en gammel mand, men det var ikke noget at nedsætte sig for. Han havde engang levet på grænsen af Virginia. Vildtet flygtede

derfra, han fulgte det igennem Kentucky; nu forlod det ham atter, og han var for gammel til at forfølge det videre.

Han blev hos os i tre dage. Min kone gjorde alt, hvad der stod i hendes magt, for at gøre ham hans ophold behageligt; ikke desto mindre måtte han efter den tids forløb tilbage til sine skove. Det kedede ham at bo i landsbyen og at have så mange mennesker om sig. Han vendte følgelig tilbage til sit vilde liv. Men jeg frygter for, at det ikke gik ham godt senere; for efter hvad jeg har hørt, ægtede han, et par år forinden sin død, Sukey Thomas, som boede på *White Oak Run*.

Spøgelsesøen

"Der er flere ting i himlen og på jorden, end der drømmes om i vor filosofi," og blandt disse kan vel havets gådefulde under, øen St. Brendan, stilles. De, som har læst historien om de kanariske øer – de gamles "lykkelige øer" – erindrer måske de mærkværdigheder, der fortælles om hin besynderlige ø. Stundom var den synlig fra disses bredder, den strakte sig klart og tydeligt ud imod vest, og tilsyneladende var den aldeles fast og endnu skønnere end disse. Da drog der togter ud for at undersøge dette forjættede land. I længere tid forblev de solforgyldte spidser og de lange forbjerge meget synlige, men efterhånden som de rejsende nærmede sig, svandt spidser og forbjerge gradvis bort, indtil kun den blå himmel ovenfor og de dunkle vande nedenunder var tilbage. Deraf kommer det, at denne hemmelighedsfulde ø af verdensbeskriverne er blevet brændemærket med navnet Aprositus eller den utilgængelige. Da utallige togter, såvel i ældre som også i nyere tid, uden held er sendt ud for at komme på sporet af den, har dette ledet til, at man til sidst har draget dens tilstedeværelse i tvivl og letsindigt kaldt den lutter øjenbedrag, ligesom *Fata Morgana* i Messinastrædet, eller man har stillet den sammen med den slags uholdbare steder, som blandt sømænd kaldes Kap Forsvind og Smørland.

Lad os imidlertid ikke tillade de verdenskloge tvivlere at berøve os de herlige skatte, som de forrige tiders lettroenhed ejede. Vær overbevist om, o, troskyldige læser! – du, for hvem det er min fryd at skrive – vær overbevist om, at denne ø

virkelig er til, og at den nu og da har vist sig for, og er blevet betrådt af, begunstigede dødelige. Historieskrivere og filosoffer kan muligvis nære nogen tvivl i den retning, men dens tilværelse er blevet fuldt bevist af digterne, som, da de er begavet af naturen med en art klarsynethed, er i stand til at skelne de hemmeligheder, der skjules for almindelige menneskers øjne. Den har stedse været som et underland for denne begavede slægt. Her blomstrede, og blomstrer måske endnu, Hesperidernes berømte have med den gyldne frugt, her havde også troldkvinden Armida sin fortryllede have, hvor hun holdt den kristne eventyrer Rinaldo i et dejligt, men uhæderligt fangenskab, således som den udødelige Tasso har beskrevet det. Det var på denne ø, at heksen Sycorax herskede, da den gode Prospero og hans spæde datter Miranda førtes til dens kyster. Hvem kender ikke fortællingen, således som Shakespeare har beskrevet den?

Til forskellige tider har denne ø således været under flere magters herredømme – ånder fra jorden, fra luften og havet, som alle har gjort den til deres bolig. Her har mangen klassisk men nedbrudt guddom, berøvet alle sine særkender, trukket sig tilbage efter engang at have regeret i den poetiske verden. Her har Neptun og Amphitrite holdt et formindsket hof som fyrster i landflygtighed. Deres vogn ligger næsten sønderslået med bunden i vejret i en eller anden hule, hvor bølgerne ruller ind, mens deres stakåndede tritoner og vilde nereider bader sig i solen på klipperne som sælhunde. Stundom, siges der, antager disse guddomme en skygge af deres gamle pragt, og glider om sommeraftenen hen over det stille hav; når da en eller anden ostindiefarer ligger for stille med døde sejl, kan dens døsige

mandskab måske høre den bløde tone af Tritons muslingskal, mens det usynlige optog drager forbi.

På kysterne af denne mærkelige ø hæver kraken sin mægtige krop, og søslangen, denne store men meget omtvistede snog, ligger her sammenrullet i bugterne, mens den viser sig for rettroendes øjne. Her findes også den flyvende hollænders havn, her kaster han anker, beslår sine sejl og tager sig en kort hvile mellem sine evige kryds.

I øens dybe bugter og havne ligger mangt et fortryllet skib, som den ruinerede købmand for længst har opgivet håbet om at gense. Her sover også mandskabet, over hvis skæbne man så længe har sørget, fra tidsalder til tidsalder i mosbeklædte huler, eller vandrer om, idet alt på en behagelig måde er udslettet af deres erindring. Her ligger også, forvaret i grotter, de uvurderlige skatte, som havet har opslugt. Her glimrer diamanten og karfunklen forgæves. Her ligger rige baller med silke, æsker med perler og dynger af guldbarrer.

Disse er nogle af de undere, der fortælles om øen, som måske kunne tjene til at kaste lys over den følgende legende, hvis sandhed er ubetvivlelig, og som jeg anbefaler læseren ubetinget at tro på.

Adelantadoen over de syv øer

En legende om St. Brendan.

I den sidste del af det femtende århundrede, da prins Henrik af Portugal gjorde opdagelser på vestkysten af Afrika, og da verden genlød af beretninger om gyldne miner på fastlandet og nyopdagede øer på havet, ankom der til Lissabon en gammel

vildfarende lods, som stormene havde drevet rundt, han vidste ikke hvorhen, og som fortalte om en ø langt borte, hvor han havde landet, og hvor han havde fundet kristne indbyggere og storartede byer.

Indbyggerne, sagde han, havde aldrig før set et skib, og de flokkedes om ham, idet de betragtede ham med forbavselse. De fortalte ham, at de nedstammede fra en del kristne, som var flygtet fra Spanien, dengang dette land blev indtaget af maurerne, De var nysgerrige efter at høre fra deres fædres land, og det smertede dem at erfare, at maurerne endnu var i besiddelse af Granada. De ville have den gamle sømand i kirke for at overbevise ham om deres strenge tro; men enten af mangel på gudsfrygt eller af mangel på tillid til deres ord afslog han det og foretrak at begive sig ombord i sit skib. Han blev også straffet for dette. Der rejste sig en frygtelig storm, som kastede ham fra sin ankerplads til søs, og han så intet mere til den ubekendte ø.

Denne besynderlige historie vakte megen forbavselse såvel i Lissabon som andre steder. De, som var vel bevandrede i historie, erindrede i ældgamle krøniker at have læst, at i det ottende århundrede, da Spanien blev erobret, da det hellige kors blev nedrevet, og halvmånen rejstes i dets sted, og da kristne kirker omdannedes til muhamedanske moskeer, var der syv biskopper, som i spidsen for syv afdelinger gudsfrygtige flygtninge drog bort fra halvøen og indskibede sig for at søge efter en lille ø i havet eller et fjernt land, hvor de kunne bygge syv kristne byer og uhindret dyrke deres gud.

Disse korsdrageres skæbne havde hidindtil hvilet i mørke, og deres historie var svundet af erindringen; den gamle befarne

lods' beretning fornyede imidlertid mindet om dem, og de hellige og begejstrede blev enige om, at den ø, der således hændelsesvis var fundet, var det tilflugtssted, Forsynet havde ledet de omflakkende biskopper hen til, og hvor de havde samlet deres hjorde.

Denne vor let bevægelige verden har stedse en eller anden genstand, som leder den til fabelagtige togter: "Øen med de syv byer" opvakte nu lige så megen interesse og længsel hos ivrige kristne, som den berømte by Timbuktu hos eventyrlige rejsende, eller Nordøstpassagen hos hårdføre sømænd, og det var en almindelig bøn, at disse adspredte og fortabte dele af den kristelige familie måtte blive opdaget og genforenet med den store mængde.

Dog gik ingen med sådan iver ind på sagen som Don Fernando de Ulmo, en ung adelsmand, der stod højt ved det portugisiske hof, og som havde et meget forhåbningsfuldt og romantisk gemyt. Han var nylig kommet i besiddelse af sin ejendom og havde nydt alle mulige slags adspredelser og fornøjelser, da dette nye stof til offentlig omtale og forundring fremstillede sig for ham. Øen med de syv byer blev nu hans stadige tanke om dagen og hans drøm om natten, ja, han tænkte endog mere på den end på en ung pige, en af Lissabons skønheder, som han netop var blevet forlovet med. Til sidst blev hans indbildningskraft så ophidset ved denne genstand, at han besluttede at foretage et togt på egen bekostning og sejle ud for at søge efter denne hellige ø. Det kunne ikke blive så langvarigt et kryds; for efter den gamle lods' beregninger måtte øen ligge omtrent på bredde af de kanariske øer, som på den tid, da den nye verden endnu ikke var opdaget, dannede grænsen for

søfart. Don Ferdinand anmodede regeringen om tilladelse og beskyttelse. Da han var en yndling ved hoffet, blev dette ham beredvilligt tilstået, det vil sige, han fik en bestalling af kongen, hvori han blev udnævnt til *adelantado*, eller militær guvernør, over et hvilket som helst land, han muligvis opdagede, under den eneste betingelse, at han selv skulle bære alle udgifterne og betale en tiendedel af indkomsterne til kronen.

Med en projektmagers hele iver gav Don Fernando sig nu til arbejdet. Han solgte stykke for stykke af sit land og satte pengene i skibe, kanoner, ammunition og levnedsmidler. Selv sin gamle nedarvede familiebolig i Lissabon betænkte han sig ikke på at pantsætte, for han så i ånden et stort slot i en af de syv byer, han skulle være adelantado over. Alle romantiske indbildninger på den tid drejede sig kun om søen, og enhver drømmer vendte sine tanker derhen. Don Fernandos plan samlede derfor eventyrere af alle slags. Købmanden håbede at finde et nyt marked for sine varer, soldaten håbede at kunne udplyndre en eller anden af de syv byer – ja, det behagede selv den fede munk at afryste det magelige klosterliv og deltage i dette togt, der lovede at bringe kirken så store rigdomme.

Kun én betragtede den hele plan med foragtelige og fjendske øjne. Det var Don Ramiro Alvarez, faderen til den skønne Serafina, som Don Fernando var forlovet med. Han var en af disse ligefremme, forunderlige gamle mænd, som gerne ville modsætte sig alt, hvad der er ualmindeligt og romantisk. Han havde ingen tro til denne ø; med vrede følelser så han sin svigersøns opførsel, idet denne bortbyttede fast land for land på månen, og han kaldte ham spottende "adelantado over Smørlandet". Sagen var, at han egentlig aldrig havde ønsket

denne forbindelse med sin datter, som hun imidlertid efterhånden ved bønner havde erhvervet hans samtykke til. Sandt nok, han kunne ikke med rimelighed indvende noget imod ynglingen, idet nemlig Don Fernando var selve blomsten af det portugisiske ridderskab. I turnering eller ringridning havde han ikke sin lige; ingen forstod som han at forfatte et digt til sin dames pris eller synge det med blødere stemme til akkompagnement af guitaren; heller ikke slog nogen med kastagnetter eller dansede en bolero med mere henrivende ynde. Skønt nu alle disse beundringsværdige egenskaber og færdigheder havde været nok til at vinde Serafinas hjerte, var de dog intet i hendes ufornuftige faders øjne. – O, Cupido, elskovsgud! hvorfor *vil* fædre altid være så ufornuftige?

I begyndelsen truede hans forhold til Serafina med at lægge en hindring i vejen for hans rejse, og i nogen tid forvirrede det ham aldeles. Han var den unge dame lidenskabeligt hengiven, men han var også lidenskabeligt indtaget i sit foretagende. Hvorledes skulle han kunne forlige disse to lidenskabelige tilbøjeligheder? En simpel og klar fremgangsmåde frembød sig til sidst for ham: ægte Serafina, nyde en del af hvedebrødsdagene straks og opsætte resten, indtil han vendte tilbage fra at have opdaget de syv byer!

Han ilede med at gøre Don Ramiro bekendt med denne sin udmærkede plan, men da brød den gamle herres længe ulmende harme frem. Han bebrejdede ham, at han lod sig føre bag lyset af landstrygere og tankeløse dårer, og at han bortødslede sin virkelige ejendom og i stedet kun fik tomme bobler. Don Fernando var alt for forhåbningsfuld en projektmager og alt for ung en mand til, at han roligt kunne

lytte til sådan tale. Han svarede ham, som det anstod sig under omstændighederne. En heftig trætte påfulgte; Don Ramiro erklærede ham for at være aldeles gal og forbød alt samkvem med sin datter, indtil han havde givet beviser på sin tilbagevendende fornuft ved foreløbig at afstå fra sit afsindige foretagende, mens Don Fernando fo'r ud af huset, endnu mere bestemt på at udføre det, formedelst tanken om den sejr, han ville vinde over gråskæggens vantro, såfremt han heldigt vendte tilbage. Don Ramiros mod sank. "Hvem ved," tænkte han, "om ikke denne splittergale åndeseer kan overtale min datter til at flygte med sig for at dele tronen med sig i dette ubekendte narreparadis? Kunne jeg blot få hende i sikker forvaring, indtil hans skibe er vel til søs!"

Han begav sig til sin datters værelse, forestillede hende hendes elskers højst ustadige karakter og hans planers uholdbarhed, samt anmodede hende indstændigt om ikke at se ham mere, før han i det mindste delvis havde genvundet sin fornuft. Hun bøjede hovedet som til tegn på datterlig lydighed, hvorpå han trykkede hende til sit bryst med faderlig kærlighed og bortkyssede en tåre, der stjal sig ned over hendes kind, men da han forlod værelset, drejede han nøglen ganske roligt om; for skønt han var en øm fader og havde store tanker om sin datters lydige sindelag, havde han dog større om låses med tilsvarende nøglers bevarende dyder, og han besluttede at stole på disse, indtil skibene var afsejlet. Sagnet omtaler ikke, hvorvidt denne faderens veltalenhed havde nogen indflydelse på datterens mening om sin elskers planer, men vist er det, at fra det øjeblik, hun hørte nøglen blive drejet om i låsen, troede hun med sikkerhed på tilstedeværelsen af de syv byer.

Døren var låset, men hendes vilje var fri. Et af hendes vinduer førte ud til en af disse stenbalkoner, som, omgivet af jernstænger, strækker sig ud som store bure fra portugisiske og spanske huse. På denne balkon havde den skønne Serafina sine fugle og blomster, og her plejede hun at sidde om aftenen, når månen skinnede, mens hun spillede på guitaren og sang som en årvågen nattergal. Herfra havde nu de to samkvem med hinanden, til trods for Don Ramiros aflukkede døre. Hele dagen beskæftigede Don Fernando sig med at udruste sine skibe, men om aftenen var han i ivrig samtale med damen under dette hendes vindue.

Endelig var forberedelserne færdige. To stolte skibe lå sejlfærdige ved Tajofloden, rede til at afgå ved solens opgang. Sent om aftenen, mens månen var i aftagende, havde elskeren den sidste sammenkomst. Den dejlige Serafina var sørgmodig og fuld af mørke anelser; hendes elsker fuld af håb og tillid. "Om nogle måneder," sagde han, "vender jeg sejrrig tilbage. Din fader vil da rødme over sin vantro og ile med at byde adelantadoen over de syv byer velkommen i sit hus."

Hun rystede på hovedet. Det var ikke med hensyn til dette punkt, at hun følte sig mismodig. Hun troede ganske sikkert på, at disse byer virkelig var til, og hun var i den grad overbevist om det heldige udfald af foretagendet, at hun kunne fristes til at drage med, såfremt balkonen ikke var så højt oppe og jerngitteret så stærkt. Det var andre betænkeligheder, der frembragte denne bevægelse af hendes hoved. Hun havde hørt, at søen var troløs, såvel som at de, som befærder den, ligeledes var i besiddelse af denne egenskab. Kunne ikke Fernando fatte en anden kærlighed i en fremmed havn? Kunne ikke en eller

anden uforlignelig skønhed i en af de syv byer udslette billedet af Serafina i hans hjerte? – Nu må sandheden frem: den skønne Serafina *havde* grund til at nære frygt. Hvis Don Fernando havde en fejl i denne verden, så bestod den i, at han var måske lidt for blødhjertet, og at ethvert glinsende øje bragte ham måske lidt for let i flamme. Han havde, mens han var på land, sværmet for det blidere køn – hvad kunne han da ikke gøre på søen?

Hun vovede at fremsætte sin tvivl, men kan afskyede selve tanken. "Hvorledes! Han være falsk mod Serafina! Han bøje sig for en anden skønhed? Aldrig! – Aldrig!" Gentagne gange faldt han på knæ, slog sig for brystet og bad den sølvklare måne bære vidne om hans oprigtighed og troskab.

Han nærede samme tvivl med hensyn til hende: "Kunne ikke en eller anden mægtig rival komme, og mens han flakkede om på havet, vinde hendes uskatterlige hånd, idet han understøttedes af hendes faders ønsker?"

Den skønne Serafina strakte sine hvide arme igennem balkonens jernstænger, og ligesom sin elsker anråbte hun månen om at høre hendes løfter. Ak! hvor lidet kendte Fernando hendes hjerte! Jo mere hendes fader modsatte sig forbindelsen, jo mere ville hun hige efter den. Selv om flere år svandt hen forinden hans tilbagekomst, skulle han dog finde hende trofast. Ja, selv om de salte vande skulle opsluge ham – og hendes øjne udgød salte tårer ved tanken – ville hun aldrig være en andens brud! – Aldrig – *aldrig* – **aldrig**! Hun tog en ring af sin finger, i hvilken var indfattet et hjerte af rubin, og som et minde til afsked lod hun den falde fra balkonen.

Således skiltes de elskende med mangt et kærligt ord og helligt løfte. Men ville de holde disse løfter? Bort med tvivlen! Havde de ikke påkaldt den bestandige måne til vidne på det?

Med morgendæmringen gik skibene ned ad Tajofloden og stak til søs. De styrede efter de kanariske øer, dengang den kendte verdens forposter, for Columbus havde endnu ikke forvovent styret over oceanet. Næppe havde de nået disse højder, førend en heftig storm adskilte dem. I mange dage drev Don Fernandos fartøj om som en bold for elementerne; sømandsdygtighed var her til ingen nytte, ødelæggelse syntes uundgåelig, og mandskabet var i fortvivlelse. Pludselig stilledes stormen; havet blev stille; skyerne, som før havde fordunklet himlen, splittedes pludselig ad, og de gæve sømænd så en skøn og bjergrig ø, der ligesom ved trylleri syntes at være fremkommet af det omgivende mørke. De gned deres øjne og så en tidlang næsten med mistro på den; men der lå øen med dejlige landskaber, og småbølger rullede op mod dens kyster.

Lodsen rådspurgte sine kort og beskrivelser, men ingen ø som den, der nu viste sig for dem, var aftegnet eller beskrevet der, som beliggende på det sted. Vel sandt, i den sidste storm havde han ikke kunnet holde bestik, men ifølge beregning kunne han ikke være fjernt fra de kanariske øer, og denne hørte ikke til den gruppe. Skibet lå nu i fuldkommen havblik ud for mundingen af en flod, på hvis bredder der sås en stolt by at strække sine tårne i vejret; den lå omtrent en fjerdingvej fra kysten og beskyttedes af et fort.

Efter en tids forløb sås en smuk båd, roet af seksten årer, at komme ud af flodmundingen og nærme sig skibet. Den var besynderligt udskåret og forgyldt, folkene var klædt i en

gammeldags dragt, og årerne var malet højrøde; de kom langsomt og højtideligt roende, idet de holdt takt efter en gammel spansk vise, Under et silketelt sad agterude en pragtfuldt klædt ridder, og over hans hoved vajede et banner, der bar korsets hellige tegn.

Da båden nåede skibet, steg ridderen ombord. Han var høj og mager, havde et langt spansk ansigt med knebelsbarter, der snoede sig til op under øjnene, og et tvedelt skæg. Han bar handsker, der nåede op til albuerne, en toledoklinge struttede ud bagved ham, og i det kurvedannede hefte lå hans lommetørklæde. Hans mine var stolt, og afmålt hans væsen, hvilket tydeligt beviste, at han var af den gamle spanske herkomst. Idet han strakte et langt, tyndt ben frem, tog han sin uhyre hat af, indtil fjerbusken næsten berørte jorden; derpå tiltalte han Don Fernando i det gamle castilianske sprog, og med gammel castiliansk høflighed bød han ham velkommen til øen med de syv byer.

Don Fernando blev overvældet af forundring. Var han virkelig af stormen blevet henkastet netop til det sted, han søgte?

Men således var det. Den samme dag holdt indbyggerne en stor fest til minde om deres forfædres flugt fra maurerne. Skibets ankomst på en sådan tid blev anset som et godt varsel – fuldbyrdelsen af en ældgammel spådom, efter hvilken den skulle genforenes med de kristnes store samfund. Den ridder, der stod for ham, var storkammerherre, sendt af alcalden for at indbyde ham til at deltage i hovedstadens festligheder.

Knap kunne Don Fernando fatte, at det hele ikke var en drøm. Han gjorde ham bekendt med sit navn og hensigten med

sin rejse. Storkammerherren erklærede, at alt var i fuldkommen overensstemmelse med spådommen, og at han, så snart han havde forevist sine dokumenter, ville blive anerkendt som adelantado over de syv byer. Dagen hældede imidlertid. Båden var rede til at føre ham til land og ville lige så sikkert bringe ham tilbage igen.

Don Fernandos lods, en veteran på søen, tog ham til side og forestillede ham, at han ikke på en fremmeds blotte ord burde vove sig i hans fartøj til den ukendte kyst. "Hvem ved," sagde han, "hvad slags land det er, eller hvilke folk, der bebor det?"

Don Fernando lod sig imidlertid ikke overtale. Havde han ikke troet på denne ø, da hele verden tvivlede? Havde han ikke søgt den til trods for storm og uvejr, og skulle han nu vige for dens kyster, når de i stille vejr lå udstrakte foran ham? Kort sagt, var ikke tro netop dette foretagendes hjørnesten?

Da han altså havde iført sig en galladragt, der svarede til lejligheden, tog han plads i båden. Storkammerherren satte sig overfor ham. Folkene halede ud på årene og begyndte atter på den sørgmodige gamle vise, mens den prægtige, men sværtbyggede båd langsomt bevægede sig igennem vandet.

Mørket faldt på, forinden de kom ind i floden og roede forbi klipper og forbjerge, hvoraf hvert havde sit vagttårn. Efterhånden som de kom forbi disse, anråbtes de af skildvagten.

"Hvem der?"

"Adelantadoen over de syv byer!"

"Han er velkommen. Passér!"

Ved deres indgang i havnen roede de tæt forbi en bevæbnet galej af gammeldags form. På dækket patruljerede soldaterne

med buer.

"Hvem der?"

"Adelantadoen over de syv byer!"

"Han er velkommen. Passér."

De landede ved en bred stentrappe, der førte op til to massive tårne, og bankede på porten. En soldat med en gammeldags stålhjelm så ned fra skansen.

"Hvem der?"

"Adelantadoen over de syv byer!"

"Han er velkommen. Passér!"

Porten blev slynget op og hvinede på sine rustne hængsler. De trådte ind imellem lo rækker krigere i gotiske rustninger, med buer, køller, stridsøkser og ansigter, lige så forældede som rustningerne. Der var optog igennem alle gaderne til erindring om de syv biskoppers og deres ledsageres landgang, ligesom også flere bål var tændt, hvorpå forskellige maurere, ved *in effigie* at blive brændt, måtte bøde for deres indfald i det kristne land. De klynger, der stod rundt om ilden, så i deres besynderlige dragter ud som de masker, der i karnevalstiden sværmede rundt i gaderne hjemme i Portugal. Selv damerne, der fra de med tæpper behængte gotiske balkoner betragtede vrimlen, lignede folk, udklædte som til juleløjer. Kort sagt, alt var præget af en forsvunden tid, som om verden pludselig var rullet nogle århundreder tilbage. Og dette var ikke til at undres over. Var ikke øen med de syv byer i en sådan årrække blevet afskåret fra den øvrige verden, og var ikke moder og skikke således i Spanien, før det erobredes af maurerne?

Ankommet til alcaldens slot, bankede storkammerherren på porten. Portneren stak hovedet ud af en lille dør og spurgte,

hvem det var.

"Adelantadoen over de syv byer."

Porten blev straks åbnet. Storkammerherren gik foran op ad en stor, svær marmortrappe ind i højtidssalen, hvor alcalden stod sammen med nogle af byens fornemste embedsmand, som i skikkelse og ansigtstræk havde en mærkværdig lighed med besynderlige figurer i gamle illuminerede manuskripter.

Storkammerherren trådte frem og anmeldte den fremmede gæsts navn og titel, samt hans overordentlige sendelse. Det syntes ikke at forårsage nogen ualmindelig bevægelse eller forbavselse, hvorimod det modtoges som en forventet opfyldelse af et profetisk udsagn.

Don Fernandos modtagelse var imidlertid særdeles nådig, omend med den samme stive høflighed, som her overalt herskede. Han ville have fremvist sin bestalling, hvilket imidlertid høfligt blev afslået. Denne aften var helliget til festlighed; den følgende dag, da hans skib skulle føre ham ind i havnen, skulle helliges til forretninger, da skulle han fremlægge sin bestalling efter formerne, og han selv indsættes som adelantado over de syv byer.

Don Fernando førtes nu igennem en af disse uendelige rækker af værelser, der udgøre de spanske slottes stolthed; alle var smykkede med en overdådighed efter gammel mode. I en stor sal, der strålede af utallige lys, var hele byens aristokrati og fornemme selskab forsamlet, pragtfulde riddere og damer, netop sidestykker til figurerne i draperierne, der prydede væggene. Fernando så sig om i stum forbavselse. Det var et genskin af Spaniens stolte aristokrati fra den gotiske konge Rodericks tid.

Aftenens festligheder var alle i en højtidelig, gammeldags stil. Der blev danset, men det var, som om de gamle tapeter pludselig sattes i bevægelse, og alle dets figurer svingede sig på gulvet i afmålte trin. Én undtagelse var der imidlertid, og denne gjorde en mægtig virkning på den følsomme adelantado. Det var alcaldens datter – en moden, smeltende skønhed! Hendes dragt var rigtignok ligesom de andres og kunne gerne have været båret før Syndfloden, men hun havde det sorte, andalusiske øje, hvis blik, igennem de lange øjenhår, er uimodståeligt. Også hendes stemme, hendes væsen, hendes yndige, bølgende bevægelser bar præget af Andalusien og viste, hvorledes kvindelig skønhed kan gå fra tidsalder til tidsalder, fra klima til klima, uden nogensinde at gå af mode. Enhver, som kender damernes tillokkelser i denne mest forelskede del af det forelskede gamle Spanien, kan dømme om den fortryllelse, som Don Fernando her var udsat for, da han deltog i dansen med en af dets mest forføreriske døtre.

Han sad ved hendes side under taflet – sådan en gammeldags fest! sådanne forældede retter! Ved bordenden var påfuglen, denne stadselige og højtidelige fugl, anrettet på et guldfad i sin fulde fjerpragt. Hvilke besynderlige hoveder og hårpynte – regelmæssigt beskæggede herrer og adstadige damer, hvis hoveder var omgivet af utallige lokker og vajende fjer – viste sig ikke for Fernando, når han så ned ad det glimrende bord! Kan man da forbavses over, at han med glæde vendte sig fra disse til alcaldens datter med den smilende mund, de smeltende blikke og smeltende toner? Desforuden – for jeg ønsker at undskylde ham så meget som muligt – var han i en særegen oprørt stemning på grund af de nye omgivelser, på

grund af, at hans forhåbninger var gået i opfyldelse og på grund af hyppigt samkvem med vinbægeret, som hvert øjeblik blev ham rakt af tjenstfærdige pager.

Kort sagt – vi vil ikke skjule sandheden – inden aftenen var til ende, gjorde Fernando kur til alcaldens datter. De stod sammen ved en af slottets balkoner, som månen netop kastede sit fulde skin over, og han fortryllede hendes øre med en af de samme elskovssange, som han ved en lignende balkon havde sunget til Serafinas pris.

Damen bøjede undseligt sit hoved. "O, señor! det er smigrende ord, men I riddere, som befærder havet, er ustadige som dets bølger. I morgen vil I blive kronet som adelantado over de syv byer, og da tænker I ikke mere på alcaldens datter."

I øjeblikkets rus kaldte Fernando månen til vidne på sin oprigtighed. Da han besværgende løftede hånden, kastede den kyske måne en stråle på den ring, der glimrede på hans finger. Hun opdagede den straks. "Señor adelantado," sagde hun polisk, "jeg fæster ikke synderlig lid til månen, men giv mig den ring på eders finger som tegn på den troskab, I lover."

Adelantadoen blev overrumplet, han kunne ikke afværge denne pludselige anmodning; før han endnu havde tid til eftertanke, glimrede den skønne Serafinas ring på alcaldens datters finger.

I dette betydningsfulde øjeblik nærmede storkammerherren sig med en højtidelig mine og meldte, at båden ventede for at føre ham tilbage til skibet. Jeg vil ikke omtale den stive afsked fra alcalden og dennes embedsmænd, så lidt som det ømme Farvel, han sagde datteren. Han tog plads i fartøjet overfor storkammerherren. Folkene roede på den samme langsomme,

stadselige måde, til takten af den samme sørgmodige gamle vise. Hans hoved var aldeles forvirret over alt, hvad han havde set, og nu og da havde han en vis besynderlig følelse i sit bryst, når hans midlertidige utroskab mod Serafina randt ham i minde. Båden kom ud i søen, men intet skib var at øjne; det var sandsynligvis drevet længere bort med flodtiden. Folkene trak på årerne; deres ensformige sang havde en søvndyssende virkning. Fernando var i en besynderlig tilstand. Genstandene flød i ét for hans øjne. Folkene antog forunderlige skikkelser som i en drøm. Storkammerherren blev større og større, stadig større. Han tog sin umådelige hat af og holdt den over Don Fernandos hoved som en slukker over et lys. Denne krøb sammen ved det, det var for ham, som om han sank ned i lysepiben.

"Godnat, señor adelantado over de syv byer!" sagde storkammerherren.

Hatten dalede langsomt – Don Fernando var slukket!

Hvor længe han forblev i denne tilstand, formår ingen dødelig at sige. Da han atter kom til sin bevidsthed, befandt han sig i en kahyt, omgivet af lutter fremmede. Han gned sine øjne og så sig vildt omkring. Hvor var han? Ombord på et portugisisk skib, bestemt til Lissabon. Hvorledes var han kommet der? Man havde fundet ham bevidstløs på et drivende vrag.

Don Fernando blev mere og mere forbavset og forvirret. Lidt efter lidt erindrede han alt, hvad der havde tildraget sig på øen med de syv byer, indtil han var blevet slukket af storkammerherrens hat.

Men hvad var der hændt ham siden? Hvad var der blevet af hans skib? Var det på vraget af dette, at man havde fundet ham?

Man kunne ikke give ham nogen oplysning om dette. Han bad dem føre sig til øen med de syv byer, som ikke kunne være langt borte. Han sagde dem, hvad der havde tildraget sig, fortalte, at han kun behøvede at lande for at blive modtaget som adelantado, og da ville han belønne dem fyrsteligt.

De betragtede det kun som en gal mands tale, og i deres ærlige omsorg for at kalde hans forstand tilbage, anvendte de så kraftige midler, at han var glad ved at lade sagen falde og vedligeholde en forsigtig tavshed.

Til sidst nåede de Tajofloden og ankrede op ud for den berømte by Lissabon. Don Fernando sprang glad i land og ilede til sin fædrenebolig. En fremmed portner åbnede døren; denne kendte intet hverken til ham eller til hans familie; ingen af det navn havde boet der i mange år.

Han opsøgte Don Ramiros hus. Han nærmede sig hin balkon, under hvilken han havde sagt Serafina farvel. Bedrog hans øjne ham? Nej! Der stod Serafina selv blandt blomsterne på balkonen. Han løftede sine arme mod hende med et frydeskrig. Hun tilkastede ham et harmfuldt blik, og idet hun hastigt trak sig tilbage, lukkede hun vinduet på en måde, der tilkendegav hendes mishag.

Kunne hun have erfaret hans historie med alcaldens datter? Men det var jo kun en almindelig høflighed, han havde vist hende. Et øjebliks sammenkomst ville adsprede enhver tvivl om hans utroskab.

Han ringede på døren; så snart den åbnedes, styrtede han ind, søgte det velbekendte værelse og kastede sig for Serafinas

fødder. Hun fo'r forskrækket tilbage og søgte beskyttelse i en ung ridders arme.

"Hvad er Deres mening, min herre!" udbrød denne, "med Deres indtrængen her i huset?"

"Hvad ret har De til at stille mig dette spørgsmål?" spurgte Don Fernando forbitret.

"En tilkommende brudgoms ret!"

Don Fernando blev bleg og bestyrtet. – "O, Serafina! Serafina!" udbrød han, "er det din lovede troskab?"

"Serafina? Hvad mener De med Serafina? Hvis det er denne dame, De tiltaler, da hedder hun Maria."

"Tør jeg ikke tro mine sanser? Tør jeg ikke tro mit hjerte?" udbrød Don Fernando. "Er dette ikke Serafina Alvarez, originalen til det portræt, som, mindre flygtigt end hun selv, smiler til mig fra væggen?"

"Hellige jomfru!" sagde den unge dame og kastede sit blik på portrættet. "Han taler om min oldemoder?"

Der påfulgte en forklaring, hvis man i øvrigt kan give den dette navn, hvorved den ulykkelige Fernando blev endnu ti gange mere forvirret. Hvis han turde tro sine øjne, så han sin elskede Serafina for sig; hvis han turde tro sine øren, var det kun hendes billede i form af hendes oldedatter.

Det svimlede for ham. Han begav sig til Marineministeriet og aflagde rapport over sit fuldførte togt og den heldige opdagelse af øen med de syv byer. Ingen kendte noget som helst til et sådant togt eller til en sådan ø. Han erklærede at have begyndt foretagendet under beskyttelse af kronen, der havde gjort ham til adelantado over bemeldte ø. Dette måtte findes i arkivet, og han påstod lydeligt, at departementet skulle se efter der for at

overbevise sig om rigtigheden af hans udsagn. Denne ordstrid tiltrak sig endelig en gammel skrivers opmærksomhed, som sad på en høj stol ved en høj pult, havde jernbriller på en tynd, sammenknebet næse, og var beskæftiget med at afskrive og indføre dokumenter i en uhyre protokol. Han havde siddet så mange somre og vintre der i kontoret, at han til sidst næsten var blevet til et stykke af den pult, han sad ved; hans hukommelse var en indholdsliste af officielle skrivelser og hans hoved ikke stort bedre end rød tråd og pergament.

Efter i nogen tid at have kigget ned fra sit høje stade, og efter at være kommet til kundskab om tvistens genstand, stak han sin pen bag øret og steg ned. Han erindrede at have hørt sin forgænger omtale et sådant togt, men dette var afsejlet under Don Joam den Andens regering, og denne konge havde omtrent været død i hundrede år. For imidlertid at komme under vejr med sagens virkelige sammenhæng, undersøgte man arkivet, hvor de gamle portugisiske dokumenter opbevaredes, og man fandt også snart en kontrakt imellem en vis Fernando de Ulmo og kronen, hvori det bestemtes, at den førstnævnte skulle være adelantado over øen med de syv byer eller over hvilket som helst andet land, han på sit togt måtte kunne opdage.

"Der kan De med egne øjne se beviset for sandheden af min påstand!" udbrød Don Fernando triumferende. "Jeg er den i det dokument omtalte Fernando de Ulmo. Jeg har opdaget øen med de syv byer, og mig tilkommer det ifølge kontrakten at være adelantado!"

Don Fernandos fortælling havde unægteligt, hvad man kalder det bedste historiske grundlag, idet nemlig skrivelsen lød til gunst for den. Men det er intet under, at en mand, der i sin

blomstrende ungdom omtaler begivenheder, indtruffet for hundrede år siden, som om de var hændt ham selv, bliver betragtet som vanvittig.

Den gamle skriver så på ham, først ovenover og dernæst nedenunder brillerne, trak på skuldrene, kløede sig om hagen, besteg sin høje stol, tog pennen fra øret og begyndte atter sit daglige og evindelige arbejde, at indføre skrivelser i det femtende bind af en række kæmpemæssige folianter. De andre skrivere blinkede skælmsk til hinanden og gik til deres forskellige pladser, mens Don Fernando, således overladt til sig selv, stormede ud af døren, næsten rasende over sit gentagne uheldige forsøg.

I sin forvirring begav han sig til det hus, hvor Alvarez havde boet, men døren var spærret for ham. For at give hans tilsyneladende åndsforvirring en anden retning og for at overbevise ham om, at den Serafina, han påkaldte, virkelig var død, førte man ham til hendes grav. Der lå hun, udhugget i alabast, og ved siden af hende lå hendes ægtefælle, en stor ridder i rustning; mange knælende figurer omringede dem og tjente til at bevise, at stammen havde forgrenet sig. Selve monumentet bar spor af tidens forløb; hendes ægtefælles hænder, der var foldet som til bøn, havde mistet alle fingrene, og den engang skønne Serafinas ansigt var uden næse.

Don Fernando følte en øjeblikkelig harme ved således tydeligt at få kundskab om sin elskedes utroskab; men hvem kunne vente, at den elskede skulle bevare sin troskab under et helt århundredes fraværelse? Og hvad ret havde han til at tale om troskab, efter hvad der var foregået med alcaldens datter? Den ulykkelige ridder udøvede én kærlighedsgerning mod sin

fordums elskede: han lod hendes billede påsætte en alabastes næse af en duelig kunstner – og rev sig derpå løs fra graven.

Han kunne nu ikke længere betvivle, at han på en eller anden måde var sprunget over et århundrede i den ene nat, han opholdt sig på øen med de syv byer, og han var så fuldkommen fremmed i sin egen fødeby, som om han aldrig før havde været der. Mere end tusinde gange ønskede han sig tilbage på den underfulde ø med de forældede sale, og nu, da den engang unge og skønne Serafina ikke var andet end en oldemoder i marmor med et talrigt afkom, kaldte han mere end tusinde gange alcaldens datter med de smeltende øjne tilbage i sin erindring, som uden tvivl ligesom han selv endnu blomstrede i sin friske ungdom – og han ønskede sig ved hendes side.

Han ville straks have foretaget et nyt togt på egen bekostning for at søge efter denne hellige ø, men hans midler var udtømte. Han bestræbte sig for at bevæge andre til at deltage i det, og forsikrede dem om en uhyre gevinst, idet han fremførte sine egne eventyr som et uomstødeligt bevis for det. Ak! Ingen ville fæste lid til hans ord; de betragtede dem som en skibbruden mands feberdrømme. Han vedblev med sine bestræbelser; overalt, i al slags selskab fremsatte han sine påstande, indtil han til sidst blev en genstand for spøg, idet man antog hans begejstring for udbrud af vanvid; ja, selv gadedrengene forfulgte ham med titlen: "Adelantadoen over de syv byer!"

Da han fandt, at alt var forgæves i hans fødeby, Lissabon, indskibede han sig til de kanariske øer, der var nærmere hine højder og beboedes af folk, der holdt af søeventyr. Her lånte mange villigt øre til hans fortælling; for de gamle lodser og søfolk var kendte som øjægere og rettroende med hensyn til

havets undere. De betragtede alle hans eventyr som en almindelig tildragelse, og idet de drejede sig gensidigt om mod hinanden, nikkede de kløgtigt og sagde: "Han har været på St. Brendan!"

De gik dernæst over til at underrette ham om denne oceanets gåde, om hvorledes den gentagende havde vist sig for dem og om de mange uheldige tog, der var foretaget for at søge den.

De tog ham op på en af Palma-øens højeste klipper, hvorfra St. Brendan oftest havde været set, og de udpegede netop det sted mod vesten, hvor omridset af dens bjerge havde været synlig.

Don Fernando lyttede henrykt til dem. Han nærede ingen tvivl om, at denne flygtige, gådefulde ø måtte være øen med den syv byer, og at en eller anden overnaturlig indflydelse, som stod i forbindelse med den, havde påvirket ham, således at én nats begivenheder optog et helt århundrede.

Han forsøgte, skønt forgæves, at bevæge indbyggerne til at foretage endnu en rejse for at opdage den; de havde opgivet spøgelsesøen som utilgængelig. Tanken om den greb dybere og dybere om sig i hans sjæl, indtil den optog ham aldeles og blev målet for hele hans tilværelse. Hver morgen begav han sig op på Palmas klipper og sad der den hele dag i håbet om, at St. Brendans bjerge skulle vise sig over horisonten, og hver aften vendte han skuffet tilbage, men rede til på ny at indtage sin post den følgende dag.

Hans udholdenhed gavnede ham ikke. Han blev grå under sine frugtesløse forsøg, og man fandt ham død på pletten. På Palma viser man endnu hans grav: der er oprejst et kors på det

sted, hvor han plejede at sidde og stirre ud over søen for at se, om spøgelsesøen ikke skulle vise sig.

Erindringer fra Alhambra

Jeg har allerede meddelt læseverdenen nogle træk af et sommerophold på det gamle mauriske slot Alhambra. Det var en herlig tid, hvor jeg levede som midt i Tusind og én Nats fortællinger; og jeg søgte derfor af al magt at lukke øjnene for det, der kunne kalde mig tilbage til hverdagslivet. Såfremt der findes noget sted i Europa, hvor sligt kan gøres, da må det være blandt de prægtige, men halvt barbariske ruiner af det gamle, vilde, eventyrlige, romantiske Spanien. I Alhambras tavse og forladte haller, omgivet af kendemærkerne på fordums kongelige beboere og tydelige, skønt til dels forfaldne, spor af østerlandsk overdådighed, var jeg midt i maurernes historie, hvor alt talte om Granadas sejrrige dage under halvmånens herredømme.

Meget af den spanske litteratur omhandler krigene imellem maurerne og de kristne og består af fortællinger og sange om de heldige eventyr og store foretagender, som den tids riddere udførte. Det er værd at lægge mærke til, at mange af disse kæmpeviser, der såvel indeholder berømmelige heltebedrifter som ømme og trofaste forbindelser, omtaler både muhamedanere og kristne. Mange fredelige århundreder har udslettet mindet om tidligere fjendtligheder, og Granadas krigere, som engang var genstand for afsky, bliver nu af digterne hævet som spejle for ridderlige dyder.

Ingen er nogensinde blevet højere lovprist end abencerragernes berømte slægt, som i de stolte dage, da maurerne var herrer der, viste sig udrustet med alle skønne

egenskaber. Familiens ældste sad i kongens råd og var de første til at lægge planer til heltemodige foretagender, der skulle bringe døden over de kristne besiddelser, og de unge mænd af samme navn var de første til at udføre dem. Ved alle eventyrlige begivenheder og farefulde togter vandt stedse abencerragerne de fleste laurbær. Ved turneringer, riden til ringen, ved tyrefægtninger, kort sagt, ved alle de forlystelser, der bar lighed med krig, fik abencerragerne stedse sejrsprisen. Ingen kunne komme dem nær i pragt, i ædel holdning og i ridekunst. Deres godgørenhed gjorde dem til folkets afguder; deres højmodighed og troskab indtog de højere klasser til gunst for dem. Aldrig dadlede de en rivals fortjenester, aldrig misbrugte de en vens fortrolighed, og en abencerragers ord blev aldrig draget i tvivl.

Og dernæst deres opmærksomhed for det smukke køn! En maurisk dame antog aldrig, at hendes skønhed var blevet berømt, med mindre hendes elsker var en abencerrager; og aldrig sveg en slig elsker sine løfter. Herlige Granada! Fortryllende by! Hvem har nogensinde båret et tegn af sit hjertes udkårne så stolt på sin hjelm eller kæmpet mere hæderligt for hendes pris? Eller hvornår genlød dine månebeskinnede balkoner, dine myrte-, rose-, orange- og citronhaver af ømmere serenader?

Således var omtrent de billeder, jeg dannede mig, da jeg sad i abencerragernes prægtige hal, som var bekendt ved en sørgelig tildragelse, idet seksogtredive af denne slægts tapreste riddere dér blev forræderisk opofret for at berolige en tyrans skinsyge frygt. Springvandet, der engang var rødt af deres blod, udsender nu glimrende stråler og spreder kølighed i hallen;

men en mørk plet på marmorflisen afgiver endnu et talende bevis om denne dåd. Begivenhedens sandhed er blevet draget i tvivl, imidlertid betragtede jeg den med den samme afgjorte tro, som jeg stirrede på Rizzios blod med ved foden af paladset Holyrood. Jeg er ikke den taknemmelig, som bringer min bevidsthed om poetiske kendsgerninger til at forsvinde. Det er, som om man ville berøve Memnons billedstøtte sin hemmelighedsfulde musik. Fordriv historiske blændværker, og halvdelen af rejsenydelsen er borte.

Endydermere står den hal i forbindelse med en af de herligste aftener, jeg har tilbragt i Spanien. Der var en yndig sommeraften, da månen kastede sine stråler ned i Løvegården og belyste dens sprudlende springvand. Jeg sad med nogle få ledsagere i den omtalte hal og lyttede til de mange sagn og romancer, som spanierne ynder så meget. De blev foredraget til akkompagnement af en guitar, af et af de mest fuldendt skønne og elskværdige væsner, jeg har set, selv blandt Spaniens forføreriske døtre. Hun var ung, let og luftig, fuld af ild, ånd og sand begejstring. Hun bar den fantastiske andalusiske dragt, spillede med kunstnerisk færdighed på guitaren, improviserede med beundringsværdig lethed, og når hun blev opflammet af emnet eller af hendes tilhøreres henrykkelse, sang hun ofte med den fyldigste stemme en række af ballader, fulde af træffende beskrivelser eller rørende begivenheder, som hun efter min overbevisning forfattede på stedet. Mange af disse blev til ved omgivelserne og havde hentydning til Granadas gamle hæder og dens ridderskabs storhed. Abencerragerne var hendes yndlingshelte; hun nærede en kvindes beundring for deres fine høflighed og høje æresfølelse, og det var både

rørende og begejstrende at høre denne ædle, men opofrede slægts dyder udtales, i den for dem så uheldsvangre hal, af en spanierindes læber.

Blandt de genstande, hun omhandlede, gjorde en fortælling om maurisk ære og gammelspansk høflighed navnlig indtryk på mig. Imidlertid gjorde hun ikke fordring på opfindelsesevner, idet hun kun havde gengivet et folkesagn på vers; senere har jeg virkelig også fundet hovedtrækkene indført i Condes historie om arabernes herredømme, ligesom også selve fortællingen i form af en episode findes i *Diana* af Montemayor. Af disse kilder har jeg uddraget den og bestræbt mig for at gengive den overensstemmende med min erindring om den skønne sangerskes foredrag; men ak! hvad kan erstatte savnet af den stemme, det blik, den udførelse og den magiske virkning af hendes sang, som lod os lytte til hende i åndeløs beundring? Hvis denne hendes begejstrede digts forklædning nogensinde skulle møde hendes øje i hendes pragtfulde bolig i Granada, gid hun da vil modtage den med den overbærenhed, der er hendes ædelmodige natur egen! Lykkelig ville jeg prise mig, hvis den kunne opvække en venlig erindring i hendes bryst om hin fremmede, for hvis skyld hun ikke betænkte sig på at udfolde sine rige gaver i Alhambras gamle haller.

Abencerrageren

På toppen af en stejl høj, der står i forbindelse med Rondakæden, ligger borgen Allora. Nu er den kun en ruin, beboet af ugler og flagermus, men i gamle dage var den en stærk fæstning, som bevogtede det krigerske kongerige Granada og standsede maurernes fremskridt. Dette var en

post, der altid blev betroet en prøvet mand, og på den tid, vi omtaler, beklædtes den af Rodrigo de Narvaez, statholder i Antiquera. Det var det yderste punkt i hans distrikt, men størstedelen af sin tid tilbragte han der, da dens beliggenhed ved grænsen gav de spanske riddere hyppigt lejlighed til at foretage strejftog, som de fandt stort behag i.

Han var en veteran, der var berømt såvel blandt maurerne som de kristne, ikke alene for våbendåd, men også for sin ophøjede ridderlighed, hvilken egenskab stedse burde være indflettet i soldatens alvorlige dyder.

Hans besætning bestod af halvtreds udvalgte mænd, velbevæbnede og forsynet med gode heste; med disse holdt han en så årvågen vagt, at intet undslap hans øje. Mens nogle forblev i borgen, gjorde han udfald med andre, sneg sig langs landevejen, befo'r bjergstierne såvel om dagen som om natten og gjorde endda stundom et dristigt indfald i Granadas nærmeste omegn.

En smuk og klar sommernat, da månen stod i al sin glans, og aftenvinden havde forfrisket luften efter dagens hede, drog statholderen med ni af sine riddere rundt i bjergene for at søge eventyr. De red forsigtigt og stille; for det var en nat, der let kunne friste andre til at gøre noget lignende, og de kunne desuden let opdages af en maurisk spion eller rejsende. De holdt sig ved kløfter og hulveje, for at de ikke skulle forrådes ved månens skin på deres rustninger. Da de kom til en korsvej, befalede statholderen fem af ridderne at gå til den ene side, mens han med de fire tilbageblevne ville gå til den anden. Såfremt nogen skulle møde fare, var hornet signal til hjælp. De fem var ikke kommet langt, førend de ved at ride igennem en

hulvej hørte en mand synge. De skjulte sig imellem nogle træer og afventede hans ankomst. Deres tilflugtssted var i skygge, men månen skinnede klart på ham, da han langsomt nærmede sig på en kraftfuld, livlig gråskimmel, som var prægtigt udsmykket. Det var en maurisk ridder af et ædelt udseende; han var i en marlota eller tunica og en albornoz af højrødt damask med guldfrynser. Hans tunesiske, folderige turban var af stribet silke og bomuld, omgivet af en guldfrynser; ved bæltet hang et damascenersværd, hvis kvast var af silke og guld. På venstre arm havde han et stort skjold, og med den højre hånd omfattede han en lang, tveægget lanse. Tilsyneladende uvidende om faren sad han skødesløst på hesten, stirrede på månen og sang med en smuk, kraftig stemme en maurisk kærlighedssang.

Netop overfor stedet, hvor spanierne var skjult, gik hesten til siden for at drikke i et lille bassin i en klippe ved vejen. Rytteren lagde tøjlerne på halsen for at lade den drikke i mag og fortsatte sin sang.

Spanierne hviskede til hinanden. Indtaget af maurerens kække og smukke udseende besluttede de ikke at gøre ham fortræd, men derimod at fange ham, hvad de anså for en let sag i hans ligegyldige stilling. Idet de derfor sprang frem, troede de at kunne omringe ham og således overrumple ham. Aldrig har nogen taget mere grundigt fejl. At gribe tømmen, dreje hesten om, lukke visiret og sænke lansen, var et øjebliks værk – og der sad han i sadlen, fast som en mur.

Spanierne holdt deres heste an og betragtede ham, da de nødigt ville begynde en kamp, der måtte ende ulykkeligt for ham.

Maureren begyndte nu at tale. "Er I ærlige riddere og søger hæderfuld berømmelse, så kom enkeltvis, og jeg skal møde eder én for én; men er I kun almindelige røvere, der lurer på bytte, så kom på engang og gør eders værste."

Spanierne holdt en kort tid råd, hvorpå en skilte sig fra de øvrige og skred frem. "Skønt ingen af ridderskabets love byder os at risikere tabet af en prise, der er i vor magt, vil vi dog gerne tilstå som høflighed, hvad vi som ret kunne nægte. Tapre maurer, forsvar eder!"

Med disse ord vendte han tilbage, tog en passende afstand, sænkede lansen, satte sporerne i hesten og fo'r ind imod den fremmede. Denne mødte ham midtvejs, gennemborede ham med lansen og kastede ham ud af sadlen. En anden og en tredje fulgte, men blev overvundet med samme lethed og kastedes hårdt sårede til jorden. Da de tilbageblevne to så, at deres kammerater blev behandlet så ilde, forglemte de deres høflighedstraktat og gik imod ham på engang. Den enes stød parerede han, men således af den anden i låret og tabte ved stødet sin lanse. Således afvæbnet lod han, som om han flygtede og blev hårdt forfulgt. Da han havde fået dem et stykke fjernet fra kamppladsen, svingede han kort om med en af disse behændige bevægelser, som udmærkede de mauriske ryttere; han styrede midt imellem dem, sprang af sadlen og snappede sin lanse, hvorpå han atter besteg hesten og vendte sig om, rede til at forny kampen.

Ved at se ham igen færdig til at møde dem lige så beredt, som om han netop var kommet ud af sit telt, satte en af spanierne hornet til munden og blæste, indtil statholderen og dennes fire ledsagere indfandt sig på stedet, hvilket snart skete.

Da Narvaez så tre af sine riddere ligge udstrakte på jorden og to andre i hård strid med maureren, blev han slået af beundring og ønskede at have en dyst med så fuldendt en kriger. Han bød sine riddere ophøre med fægtningen og indbød med høflige ord maureren til en mere lige kamp. Udfordringen blev straks modtaget. I længere tid var udfaldet uafgjort, og statholderen havde al sin duelighed og kraft nødig for at værge sig imod sin modstanders hug. Denne var imidlertid udmattet efter de foregående besværligheder såvel som af blodtab, og han sad ikke så fast i sadlen, ligesom han heller ikke styrede hesten med sin tidligere dygtighed. Idet han samlede al sin styrke til et sidste forsøg, rejste han sig i stigbøjlerne og gjorde et heftigt stød med lansen; statholderen modtog det på sit skjold og sårede ham på samme tid i den højre arm, derpå fo'r han ind på ham, greb ham i sine arme, trak ham ned fra sadlen og styrtede med ham til jorden. Endelig satte han maureren knæet på brystet og dolken for hjertet: "Ridder!" udbrød han, "overgiv eder, for eders liv er i min hånd!"

"Dræb mig hellere," sagde maureren, "for døden er mig kærere end tabet af min frihed."

Med den virkeligt tapres mildhed hjalp statholderen ham imidlertid op, forbandt med egne hænder hans sår og førte ham med stor omhu til borgen Allora. Få dage efter var hans sår fuldkommen helbredte; men dybest såret var hans sind. Han var stadig hensunket i den mørkeste tungsindighed.

Statholderen, hvis agtelse han havde vundet, behandlede ham mere som ven end som fange og forsøgte at oplive ham på alle måder, skønt forgæves. Altid var han sørgmodig, og når han

befandt sig på fæstningsværkerne, holdt han stadig blikket fæstet mod syd med et eget, stirrende blik.

"Hvorledes kan det være muligt, at I, som er så hårdfør og frygtløs i kamp aldeles kan tabe modet ved at være fange?" spurgte statholderen bebrejdende. "Hvis nogen hemmelig kummer nager eders hjerte, da betro eder til mig som ven, og ved min ridderære lover jeg, at I aldrig skal få årsag til at angre eders tillid."

Maureren kyssede statholderens hånd. "Ædle ridder," sagde han, "mit sinds nedtrykthed stammer ikke fra mine sår, som er ubetydelige, ej heller fra mit fangenskab, for eders venlighed har borttaget det afskrækkende ved det, og hvad mit nederlag angår, da er det ingen vanære at blive overvundet af så berømt en helt. Men for at forklare årsagen er det nødvendigt at fortælle nogle træk af mit liv, og dette bevæges jeg til at gøre ved den deltagelse, I har udvist imod mig, samt ved den ædelmodighed, der fremlyser af alle eders gerninger.

Vid da, at mit navn er Abendaraez, og at jeg hører til abencerragernes gamle, men ulykkelige slægt. I har sandsynligvis hørt om den ødelæggelse, der ramte den. Anklagede for forræderske planer, skønt fuldkommen uskyldige, blev mange henrettet og resten blev forjaget, så at ikke en eneste abencerrager, med undtagelse af min fader og onkel, hvis uskyldighed blev bevist, fik tilladelse til at forblive i Granada. Det blev imidlertid anordnet, at såfremt disse skulle få børn, skulle sønnerne opdrages i nogen afstand fra Granada, og døtrene giftes ud af landet.

Ifølge denne befaling blev jeg, mens jeg endnu var et rent barn, sendt til fæstningen Cartama for at opdrages, da nemlig

dens guvernør var en god ven af min fader. Han havde selv ingen børn og modtog mig kærligt i sin familie; han behandlede mig stedse med faderlig godhed, og jeg voksede op i den tro, at jeg var hans søn. Nogle få år efter fødte hans kone en datter, men hans ømhed for mig formindskedes ikke. Jeg betragtedes således stedse som broder til Zarisa – det var hendes navn. Jeg så hendes ynde udfolde sig blad for blad ligesom rosens, hvert øjeblik øjnede jeg en ny skønhed, og jeg antog den tiltagende lidenskab, jeg følte for hende, for kun at være broderlig hengivenhed.

Endelig overhørte jeg en dag tilfældigvis en samtale imellem guvernøren og hans trofaste tjener, og jeg var dens genstand.

Her lærte jeg hemmeligheden ved min egen fødsel, som guvernøren så længe som muligt havde holdt skjult for mig af ulyst til at gøre mig bekendt med, at jeg hørte til en fredløs og ulykkelig slægt. Han antog, at tiden nu var kommet til at lade mig erfare sandheden, så at jeg kunne bestemme min vej i livet.

Jeg trak mig tilbage uden at lade mig mærke med, at jeg havde overhørt samtalen. Dens indhold ville på en tidligere tid have overvældet mig; men nu virkede tanken om, at Zarisa ikke var min søster, som trylleri. Øjeblikkelig forvandledes den broderlige følelse, mit hjerte næsten havde været overfyldt med, til brændende kærlighed.

Jeg opsøgte Zarisa og fandt hende i haven siddende i et jasminlysthus, hvor hun ordnede sit yppige hår ved at bruge et springvands bassin som spejl. Med åbne arme ilede jeg til hende; hun modtog mig med en søsters omfavnelse og skændte på mig for at have ladet hende være så længe alene.

Vi satte os ved springvandet, og jeg skyndte mig at fortælle, hvad jeg havde erfaret.

'Ak!" udbrød hun, 'da er vor lyksalighed til ende!'

'Hvorledes!' svarede jeg, 'vil du ophøre at elske mig, fordi jeg ikke er din broder?'

'Ak, nej!' vedblev hun; 'men når det først er bekendt, at vi ikke er broder og søster, vil det ikke længere tillades os at være stadigt sammen.'

Og fra dette øjeblik antog vore møder virkelig også en anden karakter. Vi traf ofte hinanden ved jasminerne, men aldrig modtog Zarisa mig mere med åbne arme. Hun blev tavs og tilbageholden, og rødmede og slog øjnene ned, når jeg satte mig ved hendes side. Mit hjerte blev et bytte for de utallige ængstelser og forhåbninger, der altid følger med sand kærlighed. Jeg blev urolig og indesluttet og så med kummer tilbage på den tid, da vi betragtede hinanden som broder og søster; dog ville jeg ikke have været hendes broder for hele verden.

Mens sagen stod således imellem os, fik guvernøren befaling af kongen af Granada til at tage kommandoen over grænsefæstningen Coyn. Han beredte sig til at bryde op med hele sit hus, men betydede mig at forblive på Cartama. Jeg erklærede ikke at ville stilles fra Zarisa. 'Det er netop årsagen,' sagde han, 'til, at jeg ikke vil tage dig med. Det er på tiden, Abendaraez, at du erfarer hemmeligheden ved din fødsel. Du er ikke min søn, så lidt som Zarisa er din søster.' – 'Jeg ved alt!' udbrød jeg, 'og jeg elsker hende ti gange højere end en broder. Du har bragt os sammen, du har gjort os nødvendige for hinandens lykke; vore hjerter er blevet sammenknyttet – riv

dem ikke fra hinanden. Fyld målet af din godhed imod mig; vær mig i sandhed en fader og giv mig Zarisa til hustru.'

Guvernørens pande formørkedes ved min tale. 'Har jeg bedraget mig?' sagde han. 'Har de, som jeg har fostret ved min barm, sammensvoret sig imod mig? Er det gengæld for min faderlige ømhed at bedåre min datter og lære hende at føre sin fader bag lyset? At du hører til en fredløs slægt og aldrig kan nærme dig Granadas mure ville have været grund nok for mig til at nægte dig min datters hånd; dog, dette ville jeg vel have overset – men aldrig kan jeg tilgive, at du ved list har søgt at vinde hende fra mig.'

Alle mine forsøg på at forsvare Zarisa og mig selv var forgæves. Fortvivlet forlod jeg ham, gik til Zarisa og gjorde hende bekendt med dette hårde slag, som var mig værre end døden. 'Zarisa,' sagde jeg, 'vi skilles for stedse! Jeg vil aldrig oftere få dig at se! Din fader vil bevogte dig strengt, din skønhed og hans rigdom vil snart tiltrække sig en lykkeligere medbejler, og jeg bliver da glemt!'

Zarisa bebrejdede mig min mangel på tillid og lovede evig troskab. Dog tvivlede jeg og var ulykkelig, indtil hun, rørt af min kummer og sorg, samtykkede i en hemmelig forbindelse. Efter vielsen skiltes vi, og hun lovede at sende mig et bud, såfremt hendes fader nogensinde skulle fjerne sig fra Coyn. Selve dagen efter vort bryllup så jeg guvernøren med hele sit følge drage bort fra Cartama: han ville ikke lade mig komme i sin nærhed, ej heller ville han tillade mig at sige farvel til Zarisa. Jeg så det vindue, hvorfra jeg så ofte havde skuet hende. Jeg gennemvandrede de værelser, hun havde beboet, dvælede i det kammer, hvor hun havde sovet. Jeg besøgte jasminlysthuset og

tilbragte lang tid ved springvandet, som hun havde yndet. Alt tilbagekaldte hende i min erindring og fyldte mit hjerte med sørgmodighed.

Endelig ankom en pålidelig tjener med et brev fra hende, hvori hun underrettede mig om, at hendes fader samme dag skulle rejse til Granada for at blive der i kort tid; hun bad mig ile til Coyn, beskrev en hemmelig dør, hvor jeg skulle henvende mig, og det signal, der ville skaffe mig indgang.

Hvis I nogensinde har elsket, tapre statholder, da kan I dømme om min henrykkelse. Den samme nat klædte jeg mig i en prægtig dragt for at gøre min brud ære; og idet jeg bevæbnede mig mod mulige overfald, red jeg i stilhed bort fra Cartama. I kender resten og ved, at jeg ved krigens uheld befinder mig som en overvundet, såret fange i Allora i stedet for at være en lykkelig brudgom i Coyn. Den tid, Zarisas fader bliver borte, er snart udløbet. Om tre dage vender han tilbage til Coyn, og vort møde vil da umuligt kunne finde sted. Døm nu, om jeg ikke har årsag til at være bekymret, og om min utålmodighed under fangenskabet ikke kan undskyldes."

Don Rodrigo blev meget rørt over denne fortælling; for skønt mere vant til blodig dyst end til ømme elskovsscener, havde han dog en blid og ædel karakter.

"Abendaraez," sagde han, "jeg ønskede ikke eders fortrolighed for blot at tilfredsstille min nysgerrighed. Det gør mig ondt, at den gode skæbne, som lod eder falde i mine hænder, skulle forstyrre så skønt et eventyr. Giv mig som trofast ridder eders ord på, at I om tre dage vil vende tilbage som fange til denne borg, og jeg vil give eder tilladelse til at drage bort."

Overvældet af taknemmelighed ville abencerrageren have kastet sig for hans fødder, men han forhindrede det. Idet han dernæst kaldte på sine riddere, tog han ham i hånden og sagde i deres nærværelse: "På ridderære lover I om tre dage at vende tilbage til borgen Allora og overgiver eder som fange?" Og Abendaraez svarede: "Jeg lover det!"

Derpå vedblev statholderen: "Gå, og gid lykken følge eder! Behøver I beskyttelse, er jeg og mine riddere rede til at ledsage eder."

Abencerrageren kyssede statholderens hånd og takkede ham: "Giv mig," sagde han, "blot min egen rustning og min ganger, og jeg behøver intet følge; for det er ikke sandsynligt, at jeg atter skulle møde en så tapper fjende."

Aftenens skygger spredte sig over jorden, da gråskimlens hovslag lod over vindebroen, og snart efter forkyndte lyden af hestetrampen på vejen den hurtighed, hvormed den ungdommelige elsker ilede til sin brud. Det var mørk nat, forinden han ankom til Coyn. Stille og forsigtigt lod han den stønnende hest gå under de dunkle mure, og, da han næsten var kommet helt rundt om dem, opdagede han den af Zarisa betegnede dør. Han standsede, kastede blikket til alle sider for at være sikker på, at ingen var nær, og bankede dernæst tre gange med enden af lansen på døren. Kort efter åbnedes den frygtsomt af Zarisas pige. "Ak, señor!" sagde hun, "hvad har opholdt eder så længe? Hver nat har jeg ventet eder, og min frue er syg af tvivl og ængstelse."

Abendaraez satte lansen, skjoldet og sablen imod muren og fulgte pigen med sagte trin op ad en vindeltrappe til Zarisas værelse. Det ville være forgæves at forsøge på at beskrive dette

mødes salighed. Tiden ilede alt for hurtigt, og abencerrageren havde nær forglemt sit løfte om at vende tilbage som fange til borgen Allora. Erindringen om det gennemfo'r ham som et dolkestik og vakte ham af hans lyksaligheds drøm. Zarisa så hans forandrede udseende og hørte med forfærdelse hans dæmpede suk; men hendes ansigt opklaredes ved at erfare årsagen. "Lad ikke modet synke," sagde hun og slyngede sine skønne arme om ham. "Jeg har nøglen til min faders skatkammer; send løsepenge for at tilfredsstille den kristne og bliv her hos mig."

"Nej!" svarede han; "jeg har givet mit ord på selv at ville vende tilbage, og som en trofast ridder må jeg holde det. Derefter må jeg lade skæbnen råde."

"Så vil jeg ledsage dig," sagde Zarisa. "Aldrig skal du vende tilbage som fange, mens jeg er i frihed."

Abendaraez var henrykt af glæde over dette nye bevis på hans bruds kærlighed. Hurtigt blev tilberedelserne gjort til deres rejse. Zarisa satte sig bagved ham på hans kraftige hest; ved daggry forlod de borgen og standsede ikke, førend de ankom til Alloras porte.

De steg af i borggården, og Abendaraez førte sin skælvende brud, tæt tilsløret, ind til Rodrigo de Narvaez. "Se, ædle statholder!" sagde han, "hvorledes en abencerrager holder sit ord. Jeg lovede at vende tilbage, men jeg bringer eder to fanger i stedet for én. Betragt Zarisa og døm, hvorvidt jeg havde årsag til at sørge over tabet af slig en skat. Modtag os, for mit liv og hendes ære betror jeg i eders hænder."

Statholderen var slået af beundring over Zarisas skønhed og maurernes ædle handlemåde. "Jeg ved ikke," sagde han, "hvem

af eder, der overtræffer den anden, men jeg ved, at eders nærværelse hædrer min borg. Betragt den som eders egen, så længe I vil forblive her."

I flere dage opholdt de elskende sig på Allora, lykkelige ved deres kærlighed og ved statholderens venskab. Denne skrev til den mauriske konge af Granada, fortalte hele sagen, berømmede abencerragerens tapperhed og trofasthed og udbad sig den kongelige nåde for ham.

Kongen blev rørt over fortællingen, og det glædede ham at finde lejlighed til at vise en ridderlig og tapper fjende opmærksomhed; for skønt Don Rodrigo ofte havde påført ham store tab, beundrede han dog hans heltemodige karakter. Han kaldte guvernøren over Coyn til sig og gav ham brevet at læse. Denne blegnede og skælvede af forbitrelse under læsningen.

"Tilbagehold din vrede!" sagde kongen. "Der er intet, som jeg ikke ville gøre ifølge statholderen af Alloras anmodning, såfremt det står i min magt. Gå du til Allora; tilgiv dine børn og før dem til dit hjem. Jeg tager denne abencerrager under min særdeles beskyttelse, og jeg vil overøse eder alle med velgerninger."

Guvernørens harme lagde sig straks. Han ilede til Allora og omfavnede sine børn, som ville have kastet sig for hans fødder. Rodrigo de Narvaez gav sin fange fri uden løsepenge, idet han kun udbad sig hans venskab. Han ledsagede det unge par og deres fader til Coyn, hvor brylluppet fejredes med stor højtidelighed. Efter festen vendte Don Rodrigo tilbage til sin borg.

Da han var afrejst, tiltalte guvernøren sine børn således: "I eders hænder betror jeg min formue. En af de første ting, jeg

pålægger eder, er ikke at forglemme de løsepenge, I skylder statholderen. Aldrig kan I tilbagebetale ham hans højmodighed, men I kan forebygge, at denne berøver ham, hvad der ifølge lov og ret tilkommer ham. Giv ham endvidere eders udelte venskab, for skønt af en anden tro, fortjener han dette i fuldeste mål."

Abendaraez takkede ham for hans forslag, der så aldeles samstemmede med hans egne ønsker. Han tog en stor sum guld og indesluttede den i et kostbart skrin; for sit eget vedkommende sendte han desforuden seks skønne heste, overdådigt udstyrede, samt seks skjolde og lanser, prydede med guld. Zarisa tilskrev ham på samme tid et brev, hvori hun på det varmeste udtrykte sine taknemmelige og venskabelige følelser for ham; dette ledsagedes af en æske, forfærdiget af vellugtende cyprestræ, hvori der fandtes lærred af den fineste slags til hans person. Statholderen anvendte foræringerne på en karakteristisk måde. Hestene og rustningerne uddelte han blandt de riddere, som havde fulgt ham i kampen med abencarrageren. Cypresæsken og dens indhold beholdt han selv for den skønne Zarisas skyld og sendte hende den sum guld, der var givet ham som løsepenge, tilbage, idet han bad hende modtage den som brudegave.

Denne højmodige handling hævede Don Rodrigo de Narvaez endnu højere i maurernes øjne; de betragtede ham som ridderskabets blomst, og fra den tid fandt en stadig udveksling af høfligheder sted imellem dem. -

Hvem som ønsker at læse ovenstående historie i rent castiliansk og i et smukt, digterisk sprog, kan søge den i *Diana* af Montemayor.

Om "Fortællinger fra "Wolfert's Roost"

Forfatter: Washington Irving (1783-1859).
Org.udgave: *Chronicles of Wolfert's Roost and Other Papers, by Washington Irving*. Author's Edition. Thomas Constable and Co., Edinburgh 1885.

Kun en del af det originale indhold findes oversat; fortællingerne i nærværende udgave udkom første gang som følger:

Mountjoy: *Montjoy*, i *The Knickerbocker*, New York november-december 1839.

Enkens prøvelse: *The Widow's Ordeal, or a Judicial Trial by Combat*, i *The Magnolia* for 1837, New York–Boston–New Orleans oktober 1836.

Malteserridderen – Storprioren af Minorca: *The Knight of Malta – The Grand Prior of Minorca*, i *The Knickerbocker*, New York februar 1840.

En lykkelig mand: *A Contented Man*, i *The Literary Souvenir* for 1827 (London), også som *The Contented Man* i *The New-York American* 22. december 1826.

Ralph Ringwoods ungdomshændelser *The Early Experiences of Ralph Ringwood*, i *The Knickerbocker*, New York august-september 1840.

Spøgelsesøen – Adelantadoen over de syv øer: *The Phantom Island – The Adalantado of the Seven Cities*, som

The Enchanted Island i *The Knickerbocker*, New York juli 1839. Bogudgaven er betydeligt revideret af forfatteren.

Erindringer fra Alhambra: Abencerrageren: *Recollections of the Alhambra – The Abencerrage*, i *The Knickerbocker*, New York juni 1839. Bogudgaven er betydeligt revideret af forfatteren.

Denne udgave baseret på: *Fortællinger af Washington Irwing*. Fra Engelsk oversatte efter Forfatterens *Chronicles of Wolferts Roost* ved William Mariboe, Lieutenant i Søetaten. Forlagt af Th. Lind, Kjøbenhavn 1856. *Enkens prøvelse* er til dels taget af *Arbeiderbladet. Organ for Oplandenes fælles arbeiderforening* (Kongsvinger, Norge) nr. 6-10/1889.
Oversætter: William Mariboe (1828-1866).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Thomas Prichard Rossiter (1818-1871): *Washington Irving Reading Knickerbocker's History of New York on the Porch of Sunnyside* (1858).

ISBN 978-87-7628-123-6
1. ebogsudgave

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk